

การศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3

ปริญญาโท
ของ
พัชรา เทียมเพชร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการนันทนาการ
ธันวาคม 2548

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

373.0116

พช.๑๗ก

๘.๓

การศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3

บทคัดย่อ

ของ

พิชรา เทียมเพชร

- 8 ส.ค. 2549

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการนันทนาการ
ธันวาคม 2548

h 283929

พัชรา เทียมเพชร. (2548). การศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3. ปรินซิพัล วท.ม.(การจัดการ
นันทนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการผู้ควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนมศักดิ์ สวัสดิ์พงษ์, รองศาสตราจารย์
ดร.กำโชค เผือกสุวรรณ.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการใช้เวลาว่างของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ตามตัวแปร เพศ ชั้นปีที่ศึกษา
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง และสถานภาพครอบครัวของนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง
เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 390 คน ซึ่งได้มาโดย วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลาย
ขั้นตอน (Multistage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น
แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที (t-test) ทดสอบ ค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3
ใช้เวลาว่างอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการออกกำลังกายและเล่นกีฬา
เพื่อนันทนาการ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการทำงานอดิเรก และการส่งเสริมการเรียนอยู่ใน
ระดับมาก
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3
ที่มีชั้นปีที่ศึกษา และสถานภาพครอบครัวของนักเรียนต่างกัน ใช้เวลาว่างไม่แตกต่างกัน
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3
ที่มีเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพของผู้ปกครองต่างกัน ใช้เวลาว่างแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**STUDY LEISURE USE OF LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS
IN THE BASIC EDUCATION INSPECTED OFFICIAL REGION 3**

**AN ABSTRACT
BY
PATCHARA TIMPET**

**Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Master of Science Degree in Recreation Management
At Srinakharinwirot University
December 2005**

Patchara Timpet (2548). *Study Leisure use of Lower Secondary School Students In the Basic Education Inspected Official Region 3*. Master thesis, M.Sc. (Recreation Management). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committees : Asst. Prof. Panomsak Sawatpong, Assoc. Prof.Dr.Kamchoke Phueksuwan.

The purpose of this research were to study and compare the study leisure use of lower secondary in the basic education inspected official region 3 sex, academic level, achievement study test, vocation of guardian and students family status. The samples consist of 390 students. The instrument used 24 items and 5 points type rating scale. Arithmetic mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance (F-test) and least significant difference's method (LSD-test) were used for data analysis.

The results were as follow:

- 1. The study leisure used of lower secondary school students in the Basic Education Inspected Official Region 3 over all in high level. When consideration in each aspect found that exercise and sport for recreation leisure use were in medium level. But education promotion and hobby were in high level.**
- 2. There were no significant difference in academic level and student's family status concerning study leisure used of lower secondary school students in the Basic Education Inspected Official Region 3.**
- 3. There were significant difference in sex, achievement study test, vocation of guardian concerning study leisure used of lower secondary school students in the Basic Education Inspected Official Region 3 at the level .05.**

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3

ของ

นางพัชรา เทียมเพชร

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับว่าเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

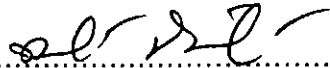

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

วันที่ ๒๓ เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2548

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

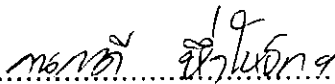
..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนมศักดิ์ สวัสดิ์พงษ์)

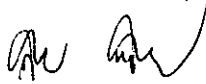
..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กำโชค เมื่อกสุวรรณ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวิทย์ พึ่งโพธิ์ทอง)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์สมชาย แสงจิตต์พันธ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนมศักดิ์ สวัสดิ์พงษ์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.กำโชค เผือกสุวรรณ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจน ช่วยตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อีกทั้งให้การสนับสนุน และให้กำลังใจตลอดจนทำให้ผู้วิจัย สามารถทำปริญญานิพนธ์ได้สำเร็จ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สุภารัตน์ วรทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวัต พึ่งโพธิ์ทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธาวุฒิ ปลื้มสำราญ รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วรรณรัตน์ และ ดร.คงศักดิ์ เจริญรักษ์ ผู้อำนวยการสำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน ที่กรุณา เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือ และให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล ตลอดจน นักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์ที่พึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา ถึงพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่าน

พัชรา เทียมเพชร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	4
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมุติฐานในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
การใช้เวลาว่าง.....	7
ความหมายของเวลาว่าง.....	7
ลักษณะการใช้เวลาว่าง.....	9
ความสำคัญของการใช้เวลาว่าง.....	10
ประเภทของกิจกรรมการใช้เวลาว่าง.....	13
ความต้องการและความสนใจของวัยรุ่น.....	18
เขตตรวจราชการที่ 3.....	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
งานวิจัยต่างประเทศ.....	23
งานวิจัยภายในประเทศ.....	24

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 29
การกำหนดกลุ่มประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	29
ประชากร.....	29
กลุ่มตัวอย่าง.....	29
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	31
เกณฑ์การให้คะแนนและแปลความหมาย.....	31
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	31
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	32
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 37
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 80
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	80
วิธีดำเนินการวิจัย	80
สรุปผลการวิจัย	82
อภิปรายผล	85
ข้อเสนอแนะ	91
บรรณานุกรม.....	92

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	98
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	99
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	104
ประวัติผู้วิจัย.....	106

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	30
2	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ชั้นปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง และสถานภาพครอบครัว ของนักเรียน.....	38
3	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3	40
4	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ในด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ.....	41
5	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ใน ด้านการทำงานอดิเรก.....	42
6	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ใน ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้.....	43
7	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน.....	44
8	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ใน ด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ.....	45
9	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ใน ด้านการทำงานอดิเรก จำแนกตามเพศ.....	46
10.	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ใน ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ จำแนกตามเพศ.....	47

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
11	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนกตามชั้นปีที่นักเรียนกำลังศึกษา โดยรวมและรายด้าน.....	48
12	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนกตามชั้นปีที่นักเรียนกำลังศึกษา ในการออกกำลังกายและเล่นกีฬา เพื่อนันทนาการ.....	49
13	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนกตามชั้นปีที่นักเรียนกำลังศึกษา ในด้านการทำงานอดิเรก.....	50
14	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนกตามชั้นปีที่นักเรียนกำลังศึกษา ในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้.....	51
15	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยรวมและรายด้าน.....	52
16	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬา เพื่อนันทนาการ.....	53
17	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในด้านการทำงานอดิเรก.....	54
18	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้.....	55

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
19	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง โดยรวมและรายด้าน.....	56
20	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียน ในด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬา เพื่อนันทนาการ จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง.....	57
21	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ในด้านการทำานอดิเรก จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง.....	59
22	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ในการส่งเสริมการเรียนรู้ จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง.....	61
23	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนกตามสถานภาพครอบครัว โดยรวมและรายด้าน.....	63
24	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้น ในด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการในการออกกำลังกาย จำแนกตามสถานภาพครอบครัว	64
25	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ในการทำานอดิเรก จำแนกตามสถานภาพครอบครัว	65
26	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ จำแนกตามสถานภาพครอบครัวของนักเรียน.....	66
27	วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนกตามเพศ โดยรวม.....	67

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
28	วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการใช้เวลาว่าง ในการออกกำลังกาย และเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการของนักเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษา เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนกตามเพศ.....	68
29	วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการใช้เวลาว่าง ในด้านการทำงาน อติเรกของนักเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษา เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนกตามเพศ.....	29
30	วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ จำแนกตามเพศ.....	70
31	วิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการใช้เวลาว่างของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา	71
32	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 โดยรวม และจำแนกแยกรายด้าน ตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	72
33	ผลการทดสอบรายคู่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน กับการใช้เวลาว่างในการออกกำลังกาย และเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ.....	73
34	ผลการทดสอบรายคู่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน กับการใช้เวลาว่างในด้านการทำงานอติเรก.....	73
35	ผลการทดสอบรายคู่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน กับการใช้เวลาว่างในการส่งเสริมการเรียนรู้.....	74
36	เปรียบเทียบการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 โดยรวม และแยกรายด้าน ตามอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน.....	75

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
37	ผลการทดสอบรายคู่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน กับการใช้ เวลาว่างในการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ.....	76
38	ผลการทดสอบรายคู่ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน กับการใช้เวลา ว่างในการทำงานอดิเรก.....	77
39	ผลการทดสอบรายคู่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน กับการใช้ เวลาว่างในการส่งเสริมการเรียนรู้.....	78
40	เปรียบเทียบการใช้เวลาว่างของนักเรียน โดยรวม และแยกรายด้าน ตาม สถานภาพครอบครัวของนักเรียน.....	79

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545–2549) ได้คำนึงถึงการพัฒนาการให้คนมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา รวมทั้งการเสริมสร้างสังคมให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน เป็นสังคมที่มีคุณภาพ เพื่อให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะเรียนรู้ และฝึกอบรมได้ตลอดชีวิต โดยยึดหลัก “การศึกษาสร้างชาติ สร้างคน และสร้างงาน” (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2545.10 - 15)

การจัดการศึกษา ถือเป็นกลไกในการพัฒนามนุษย์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์สุข อันยั่งยืนของมนุษย์เอง และเอื้อต่อการพัฒนาประเทศ จำเป็นที่จะต้องพัฒนามนุษย์ให้เป็นไปในลักษณะที่พึงปรารถนาของสังคม ประกอบกับรัฐได้ขยายการศึกษาภาคบังคับเป็น 9 ปี ในปี 2546 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และฉบับเพิ่มเติม พ.ศ.2545 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เด็กอายุระหว่าง 6-17 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะเป็นองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาให้แก่พลเมืองของประเทศ จึงจำเป็นที่จะต้องจัดการศึกษาภาคบังคับ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ครบถ้วน จากการกำหนดให้เด็กทุกคนที่มีอายุในช่วงอายุ 6-17 ปี ต้องเข้าสู่ระบบโรงเรียนเวลาส่วนใหญ่ของเด็กจะใช้เกี่ยวกับการเรียนในชั้นเรียนเพื่อเรียนหนังสือ และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน

นอกจากเวลาที่ต้องใช้ไปกับการศึกษาเล่าเรียนในชั้นเรียนแล้ว นักเรียนยังมีเวลาว่างในแต่ละวันอีกส่วนหนึ่ง เช่น ตอนเช้าก่อนเข้าเรียน พักกลางวัน หลังเลิกเรียน และในวันหยุดต่างๆ เวลาว่างในแต่ละช่วงที่กล่าวมาเป็นเวลาที่มีความสำคัญต่อนักเรียนในการเลือกประกอบกิจกรรมเพื่อช่วยพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้มากขึ้นได้ การใช้เวลาว่างจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะละเลยเสียมิได้ ถ้านักเรียนใช้เวลาว่างไม่ถูกต้องจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดพฤติกรรมไม่เหมาะสมขึ้น ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้ปกครอง ครูผู้สอน และครูแนะแนวที่จะต้องช่วยกันสร้างนิสัยที่ดีให้นักเรียนรู้จักแบ่งเวลาในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และรู้จักใช้เวลาว่างที่มีอยู่ให้ถูกต้องเป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น และสุดท้าย น้ำมุด (2536 : 14) กล่าวว่า ชีวิตจะประสบความสำเร็จหรือบรรลุผลสำเร็จได้จะต้องรู้จักใช้เวลาให้ถูกต้องและเลือกทำกิจกรรมที่เหมาะสม โรงเรียนก็ควรจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ให้มากยิ่งขึ้นด้วย

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาว่างของนักเรียน ในระดับมัธยมศึกษา
 วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2523 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนในระดับ
 มัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่นักเรียนสนใจ และทำมากที่สุด
 ในเวลาว่าง คือ กิจกรรมบันเทิง รองลงมา คือ กิจกรรมกีฬา และกิจกรรมการอ่านหนังสือ
 นักเรียนใช้เวลาว่างส่วนมากที่โรงเรียน โดยเข้าร่วมกิจกรรม ทัศนศึกษาและกีฬา ซึ่งเป็น
 กิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้ กิจกรรมที่นักเรียนทำมากที่สุดหลังโรงเรียนเลิก คือ การพูดคุย
 กับเพื่อน ประเภทของกิจกรรมกีฬาที่นักเรียนชอบมาก คือ ว่ายน้ำ จักรยาน แบดมินตัน
 เกมการต่อสู้ป้องกันตัว ฟุตบอล และวอลเลย์บอล นอกจากนี้ โกเมศ จันทรเกษ (2522 :
 บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การใช้เวลาว่างของนักเรียนสองผลัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
 พบว่า นักเรียนสองผลัดใช้เวลาว่าง ทำกิจกรรมแต่ละระดับ ทุกกิจกรรมไม่เท่ากัน กิจกรรม
 ส่วนใหญ่ช่วย ทำงานบ้าน โดยซักรีดเสื้อผ้า ทำความสะอาดบ้าน ล้างภาชนะ และหุงหาอาหาร
 และใช้เวลาว่างขณะอยู่ที่บ้านด้านการเรียนโดยทำการบ้าน และทบทวนบทเรียน ฟังวิทยุ
 อ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร หรือหนังสืออ่านเล่น ดูโทรทัศน์ และร้องเพลง ใช้เวลาว่าง
 ขณะที่อยู่โรงเรียน ในด้านการเรียนโดยการทำกรบ้าน หรืองานที่อาจารย์มอบหมาย
 และเข้าห้องสมุด โดยไม่เคยและไม่ค่อยได้เล่นกีฬาเกือบทุกประเภท ส่วนในระหว่างไปและกลับ
 จากโรงเรียน นักเรียนสองผลัดส่วนใหญ่ไม่แวะ ทำกิจกรรมใดๆ ระหว่างทางนักเรียนสองผลัด
 ในส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค ชายกับหญิง และนักเรียนที่เรียนต่างผลัดกัน มีน้ำหนักการทำ
 กิจกรรมบางอย่างในเวลาว่างแตกต่างกัน

รัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมและพัฒนากีฬาและการออกกำลังกาย ทั้งเพื่อ
 การแข่งขัน และเพื่อสุขภาพอนามัยของคนในชาติ โดยกระจายโอกาสด้านกีฬาไปให้ทั่ว
 ทุกภูมิภาค และทุกชุมชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนในประเทศไทยมีโอกาสเล่นกีฬาดังแต่เยาว์วัย
 และสนับสนุนบริการพื้นฐานด้านกีฬา โดยจัดทำโครงการจัดหาสถานที่เล่นกีฬาและ
 ออกกำลังกายให้กับเด็กและเยาวชนให้ทั่วทุกจังหวัด และอำเภอได้มีการออกกำลังกายและ
 เล่นกีฬาเพื่อพัฒนาสุขภาพ อันจะส่งผลให้ร่างกายแข็งแรง และสนองนโยบายรัฐบาล
 ในโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรคเป็นการฝึกทักษะการแก้ไขปัญหา สร้างความมั่นใจในตัวเอง
 สร้างความสามัคคีและส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวเป็นหมู่คณะเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
 แทนการมั่วสุม หมกมุ่นในอบายมุข และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็กและเยาวชนในชุมชนต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการเห็นประโยชน์และความสำคัญของการใช้เวลาว่าง โดยมุ่งให้
 สถานศึกษาจัดกิจกรรมการใช้เวลาว่างให้กับนักเรียนเพื่อการป้องกัน สารเสพติดอีกด้วย โดย
 นโยบายกระทรวงศึกษาธิการตามแผนป้องกันสารเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ
 (พ.ศ.2540-2544) ได้ระบุไว้ว่า “ให้สถานศึกษาทุกสังกัด จัดกิจกรรมการออกกำลังกาย และ
 การเล่นกีฬาตลอดจนกิจกรรมทางเลือกต่างๆ เพื่อให้เด็กและเยาวชนรู้จักใช้เวลาว่างไปในทาง

สร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพอนามัยเพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ความมั่นคงทางอารมณ์ และความสามัคคีในหมู่คณะ”

การใช้เวลาของเด็กในช่วงวัยนี้ ได้รับอิทธิพลจากสื่อต่างๆ ทั้งทางโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต หนังสือ และค่านิยมตามกระแสของสังคม ซึ่งส่งผลต่อความคิด การประพฤติ ปฏิบัติตัวของเด็กในวัยนี้เป็นอย่างมาก จึงน่าสนใจที่มีการศึกษาถึงการใช้เวลาว่างตลอดจน การเข้าร่วมกิจกรรมของเด็กในวัยเด็กตอนปลายและวัยรุ่นตอนต้น เพราะอาจใช้ป็นสิ่งบ่งชี้ ถึงความรู้ ความคิด พฤติกรรมของเด็ก ประสิทธิภาพของการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ผู้ปกครอง และครู อนาคตของเด็ก อนาคตของสังคม และประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540 : 9-22) พบว่า นักเรียนบางคนต้องออกกลางคันด้วยเหตุผลเพื่อไปประกอบอาชีพ นอกจากนั้น ยังมีปัญหาทางด้าน การดำรงชีวิตในสังคม ขาดความพร้อมและศักยภาพในการดูแล และพัฒนาตนเอง มีพฤติกรรมทางชู้สาว รวมทั้งการติดยาเสพติด

ผู้วิจัยมีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการ ของกระทรวง การท่องเที่ยวและการกีฬา จึงสนใจที่จะศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น เขตตรวจราชการที่ 3 เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนป้องกันปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นแก่เด็กในโรงเรียนต่อไป ผลของการศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครู พ่อแม่ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาหาทาง ป้องกัน แก้ไข ปรับปรุง หรือส่งเสริมการใช้เวลาว่างของนักเรียนให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง เหมาะสม

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้เวลาว่างของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนกตามตัวแปร เพศ ชั้นปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง และสถานภาพครอบครัวของนักเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ทำให้ทราบความประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 เกี่ยวกับการใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ แก่ตนเองและสังคม และเป็นข้อมูลเพื่อให้หน่วยราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปพัฒนา การบริหารจัดการเกี่ยวกับการบริหารงานในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโดยทั่วกัน และเป็นข้อมูล ในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 โดยมีขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 9 จังหวัด คือ จังหวัดสมุทรปราการ ระยอง ชลบุรี ฉะเชิงเทรา นครนายก จันทบุรี สระแก้ว ปราจีนบุรี และตราด จำนวน 181,201 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบขนาดของ เครจซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan.1970 : 608) จำนวน 390 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

2. ตัวแปรที่จะศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง สถานภาพครอบครัวของนักเรียน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การใช้เวลาว่าง หมายถึง เวลาที่นักเรียนใช้ประกอบกิจกรรมต่างๆ นอกเวลา โดยจำแนกเป็น 3 ด้าน คือ

1.1 เวลาว่างในการออกกำลังกายและการเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ เช่น ประกอบกิจกรรมทั้งกลางแจ้งและในร่ม ประเภทบุคคลและเป็นทีม ได้แก่ ฟุตบอล บาสเกตบอล วอลเลย์บอล เซปักตะกร้อ เทเบิลเทนนิส แบดมินตัน วิ่งเพื่อสุขภาพ เดินแอโรบิค เทนนิส ว่ายน้ำ

1.2 เวลาว่างในการทำงานอดิเรก เป็นการใช้เวลาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพของชีวิต ในช่วงเวลาอิสระได้แก่ ประดิษฐ์ของเล่น ตกแต่งบ้าน เลี้ยงสัตว์ ปลูกต้นไม้ สะสมสิ่งของต่างๆ วาดภาพ ทำอาหาร -

1.3 เวลาว่างในการส่งเสริมการเรียนรู้ หมายถึง การใช้เวลาของนักเรียนที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ต่างๆ ได้แก่ อ่านหนังสือ ทำการบ้าน เข้าห้องสมุด เรียนพิเศษ ค้นหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต ชมรายการโทรทัศน์ และฟังรายการวิทยุ

2. **นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น** หมายถึง นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ภาครัฐบาล

3. **ชั้นปีที่ศึกษา** หมายถึง ระดับชั้นเรียนที่นักเรียนกำลังเรียนอยู่ขณะนี้ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมของนักเรียนแต่ละชั้นปีของภาคเรียนที่ 1 แบ่งเป็น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. [http://www.obec.go.th/.](http://www.obec.go.th/))

4.1 **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง** หมายถึง ได้ผลการเรียนตั้งแต่คะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00–4.00

4.2 **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง** หมายถึง ได้ผลการเรียนตั้งแต่คะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00–2.99

4.3. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ** หมายถึง ได้ผลการเรียนตั้งแต่คะแนนเฉลี่ยสะสม 1.00–1.99

5. **อาชีพของผู้ปกครอง** หมายถึง อาชีพของหัวหน้าครอบครัว และเป็นอาชีพที่ทำรายได้หลักให้ครอบครัว แบ่งได้ดังนี้

5.1 **เกษตรกรกรรม** หมายถึง ผู้ทำงานเกษตรในไร่นา ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เพื่อจำหน่าย

5.2 **ค้าขาย** หมายถึง ผู้ประกอบการค้าทุกชนิด

5.3 **รับจ้าง** หมายถึง ผู้ที่ทำงานโดยได้รับค่าจ้างจากนายจ้าง หรือบริษัท ซึ่งไม่ใช่หน่วยงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

5.4 **รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ** หมายถึง ผู้ที่ทำงานในหน่วยงานราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งองค์การระหว่างประเทศ โดยได้รับค่าจ้าง

5.5 **ธุรกิจส่วนตัว** หมายถึง ผู้ที่ประกอบธุรกิจตนเอง หรือได้ดำเนินการร่วมกับผู้อื่นในรูปของห้างหุ้นส่วน โดยหวังผลกำไร หรือเป็นส่วนแบ่ง และไปจ้างบุคคลอื่นมาทำงานในฐานะลูกจ้าง

6. **สถานภาพครอบครัวของนักเรียน** แบ่งเป็น

6.1 **บิดามารดาอยู่ด้วยกัน** หมายถึง ครอบครัวปกติ

6.2 **บิดามารดาแยกกันอยู่** หมายถึง ครอบครัวแตกแยก

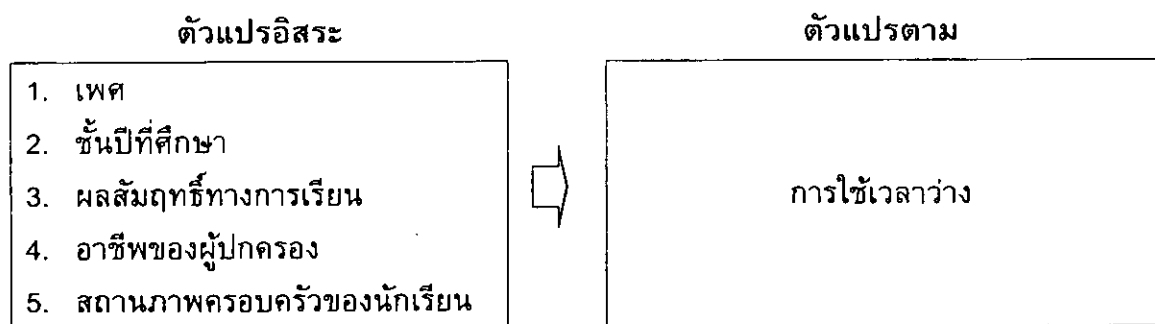
6.3 **บิดาหรือมารดาเสียชีวิต** หมายถึง ครอบครัวที่บิดาและหรือมารดาเสียชีวิต

7. **สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน** หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ 3

8. เขตตรวจราชการที่ 3 หมายถึง เขตจังหวัดที่ใช้ในการแบ่งความรับผิดชอบ การตรวจราชการของผู้ตรวจสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายให้ดูแล ตรวจราชการในจังหวัดสมุทรปราการ ระยอง ชลบุรี ฉะเชิงเทรา นครนายก จันทบุรี สระแก้ว ปราจีนบุรี และตราด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและผู้วิจัยจึงสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่มีเพศต่างกัน ใช้เวลาว่างแตกต่างกัน
2. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน ใช้เวลาว่างแตกต่างกัน
3. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ใช้เวลาว่างแตกต่างกัน
4. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน ใช้เวลาว่างแตกต่างกัน
5. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่มีสถานภาพครอบครัวของนักเรียนต่างกัน ใช้เวลาว่างแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องการศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ปีการศึกษา 2548 ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. การใช้เวลาว่าง
 - 1.1 ความหมายของเวลาว่าง
 - 1.2 ลักษณะของการใช้เวลาว่าง
 - 1.3 ความสำคัญของการใช้เวลาว่าง
 - 1.4 ประเภทของกิจกรรมการใช้เวลาว่าง
 - 1.5 ประโยชน์ของการใช้เวลาว่าง
 - 1.6 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความกระตือรือร้นในการใช้เวลาว่าง
2. ความต้องการและความสนใจของวัยรุ่น
3. เขตตรวจราชการที่ 3
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การใช้เวลาว่าง

ความหมายของเวลาว่าง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหมายของเวลาว่าง ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ต่างๆ มีรายละเอียด ดังนี้

เวลา หมายถึง ช่วงระยะเวลาที่ยาวนานที่มีอยู่ หรือเป็นอยู่โดยนิยามกำหนดเป็นครุคราว วัน เดือน ปี (ราชบัณฑิตยสถาน. 2542 : 762) เวลา คือขณะหนึ่งของปรากฏการณ์ที่เป็นอยู่ หรือดำเนินต่อเนื่องไปจากอดีตปัจจุบันจนเป็นอนาคต และหวนกลับคืนไม่ได้ (The Grolier International Dictionary.1979 : 1746)

ชัยณรงค์ สุวรรณสาร (2528 : 39) ให้ความหมายของเวลาว่า “เวลาเป็นทรัพยากรที่มีอยู่สิ่งเดียวในโลกไม่สามารถสะสมไว้ได้เหมือนสะสมเงิน หรือวัตถุ”

ปธาน สุวรรณมงคล (2533 : 80) ได้กล่าวว่า เวลานั้นเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและไม่อาจสะสมไว้ได้เหมือนทรัพยากรอื่นๆ คนส่วนมากจะมองไม่เห็นความสำคัญของเวลา เนื่องจากเห็นว่าเวลานั้นมีอยู่แล้วไม่ต้องไปชวนขวยขวายหามาให้เหนื่อยยาก ดังนั้น เวลา จึงเป็นทรัพยากรที่ทุกคนต้องให้ความสำคัญ ดังคำกล่าวที่ว่า “เวลาและวารีไม่เคยคอยใคร”

วิมาน จิวเจียม (2539 : 6) ได้ให้ความหมายของเวลาไว้ดังนี้

1. เวลาเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มนุษย์ได้รับมาเท่าเทียมกันสำหรับใช้ในการทำงาน โดยมีหน่วยนับเป็น วินาที นาที ชั่วโมง วัน สัปดาห์ เดือน ปี ยกเว้นช่วงอายุขัยซึ่งจะไม่เท่ากัน
2. เวลาเป็นทรัพยากรที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ เวลาที่ผ่านไปแล้วจะหวนกลับไปสู่ออดีต ย่อมทำไม่ได้
3. เวลาเป็นทรัพยากรที่สะสมไม่ได้ จึงไม่มีธนาคารหรือโรงพัสดุ หรือห้องเก็บสะสม เวลา
4. เวลาเป็นทรัพยากรที่อนุรักษ์ไม่ได้ หรือหยุดเวลาไม่ได้ เวลาจะต้องเดินไปตามทิศทางของเวลาจากอดีตไปสู่ปัจจุบัน และอนาคตเป็นลักษณะก้าวไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง
5. เวลาเป็นทรัพยากรที่หายิม เช่นเดียวกับเงิน หรือวัสดุไม่ได้

จากความหมายของเวลาดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า เวลาเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มนุษย์ได้รับมาเท่าเทียมกัน เวลาเป็นทรัพยากรที่เปลี่ยนแปลง สะสมอนุรักษ์ หรือหยุดไม่ได้ จะต้องเดินไปตามทิศทางจากอดีตไปสู่ปัจจุบัน และอนาคตเป็นลักษณะการก้าวไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง

ส่วนความหมายของเวลาว่าง มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

วิสคอฟ (ธัญญารัตน์ วงษ์สมัย. 2542 : 12 ; อ้างอิงจาก Weiskopf.1975 : 3) กล่าวถึงเวลาว่างไว้ว่า “เวลาว่าง” (Leisure) โดยทั่วไป หมายถึง เวลาอันอิสระของบุคคลหลังจากปฏิบัติกิจกรรมที่จำเป็น และว่างจากการทำงานประจำ เวลาว่าง เป็นช่วงเวลาที่เป็นส่วนตัวอย่างสมบูรณ์ หลังจากเสร็จสิ้นจากงานประจำ และปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ในช่วงเวลาอิสระที่บุคคลสามารถปฏิบัติกิจกรรมตามความพอใจ และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม

เพลโต (ธัญญารัตน์ วงษ์สมัย. 2542 : 1 ; อ้างอิงจาก Plato.197:3) ได้ให้ความหมายของเวลาว่างไว้ 3 ประการ คือ

1. เวลาว่างเป็นเวลาที่เหลืออยู่
2. เวลาว่างเป็นเวลาที่ เป็นอิสระจากกิจกรรมอื่นๆ
3. เวลาว่างเป็นเวลาเป็นตัวของตัวเองหรือความเป็นอิสระจากสภาพจิตใจ ที่จดจ่ออยู่กับการทำงานหรือสิ่งต่าง ๆ

เมเยอร์ และไบรทบิล (ธัญญารัตน์ วงษ์สมัย. 2542 : 12 ; อ้างอิงจาก Mayer and Brightbill. 1964) ได้แบ่งเวลาไว้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. เวลาส่วนตัว (existence) เป็นเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมส่วนตัว เช่น กินอาหาร นอน ดูแลร่างกาย
2. เวลาทำงาน (subsistence) เป็นเวลาที่คนต้องทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพ

3. เวลาว่าง (leisure) เป็นเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมการเล่น พักผ่อน และ นันทนาการ มี 2 ประเภท คือ

3.1 เวลาว่างจริง (true leisure) คือ เวลาว่างที่เราได้ตรงใจเลือกหรือตัดสินใจ ทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งที่เรารู้สึกอยากทำ

3.2 เวลาว่างเชิงบังคับ (enforced leisure) คือ เวลาว่างที่เราไม่ได้เลือกทำอะไร แต่มี "เวลาว่าง" นั้นอยู่เช่น ตกงาน ป่วย เกษียณอายุ ซึ่งทำให้เราต้องจำใจใช้เวลา นั้น ทำอะไรสักอย่างเพื่อเป็นการฆ่าเวลาให้เวลานั้นหมดไป

สมบัติ กาญจนกิจ (2535 : 28-29) ได้กล่าวถึง ความหมายของเวลาว่างไว้ มีแนวคิด 5 ความหมาย คือ

1. ทักษะของเวลาว่างแบบดั้งเดิม เวลาว่าง คือ เวลาที่ไม่ทำงาน
2. เวลาว่าง คือ กิจกรรมที่กระทำในช่วงเวลาว่าง
3. เวลาว่าง คือ หน้าที่ของสังคมชนชั้น
4. เวลาว่าง คือ เวลาอิสระ
5. เวลาว่าง คือ วิถีชีวิต หรือสภาพที่เกิดขึ้นที่ต้องการให้บุคคลประสบความสำเร็จที่เขาต้องการจะทำได้

จึงสรุปได้ว่าเวลาว่าง หมายถึง เวลาอันอิสระของบุคคลหลังจากปฏิบัติกิจกรรมที่จำเป็น ทำงานประจำ เป็นช่วงเวลาที่เป็นส่วนตัวหลังจากเสร็จสิ้นจากงานประจำและปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ และปฏิบัติกิจกรรมตามความพอใจของตนเอง

ลักษณะการใช้เวลาว่าง

การดำรงชีวิตของมนุษย์ คือ การใช้ช่วงระยะเวลาหนึ่ง ในการประกอบกิจกรรมต่างๆ เพื่อเสาะหาปัจจัยในการดำรงชีวิต เสาะหาความสุข ความบันเทิง ความสุขให้กับชีวิต ตามแนวคิด ปรัชญาในการดำเนินชีวิตของแต่ละคน ส่วนหนึ่งในการใช้เวลาของมนุษย์ คือ การประกอบอาชีพ การทำงานเพื่อให้ได้มาซึ่งปัจจัยในการดำรงชีวิต แต่อีกส่วนหนึ่งของเวลา คือ เวลาของความเป็นส่วนตัว เพื่อความสุข ความพอใจของแต่ละคน ในการใช้เวลาของมนุษย์ มีผู้ศึกษาไว้ดังนี้

รัชนี ลาชโรจน์ (2527 : 31-32) กล่าวว่า การใช้เวลาของคนนั้นสามารถจำแนก ออกเป็น 4 ทาง ได้แก่

1. เวลาที่ใช้ในการทำงาน คือ เวลาที่ใช้การประกอบอาชีพหากเป็นนักเรียน นักศึกษา ก็คือ เวลาในการเรียนหนังสือ
2. เวลาที่ใช้ในการนอนหลับ
3. เวลาเพื่อการทำกิจวัตรประจำวัน
4. เวลาเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

สมบัติ กาญจนกิจ (2535 : 28–29) ได้กล่าวถึงลักษณะและองค์ประกอบของกิจกรรม เวลาว่างดังนี้

1. ระดับของควมมีอิสรภาพ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับเวลา และการตัดสินใจเป็นเวลา อิสระปราศจากการควบคุม เป็นการใช้เวลาว่างอย่างอิสระ ในการเข้าร่วมกิจกรรมการเล่น เป็นการแสดงออกโดยอิสระ เป็นกิจกรรมดีหรือไม่ดีก็ได้

2. การแสดงออกแห่งตน เวลาว่างเน้นในเรื่องการที่บุคคลได้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการแสดงออกแห่งตน สามารถจัดชั้นได้ในสถานการณ์ที่มีความสนใจ ความพึงพอใจ กิจกรรม เวลาว่างจะต้องก่อให้เกิดความพึงพอใจ ไม่นั่นกฎกติกา

สรุปได้ว่า ลักษณะของการใช้เวลาของมนุษย์ สามารถจำแนกได้ว่าเราใช้เวลาเพื่อการพักผ่อนนอนหลับ ใช้เวลาเพื่อการทำงานวัตรประจำวัน และใช้เวลาเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

ความสำคัญของการใช้เวลาว่าง

เวลาว่างนับเป็นปัจจัยสำคัญของการดำรงชีวิตของทุกคน โดยเฉพาะนักเรียน ที่ใช้เวลาในการเล่าเรียน เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมงต่อวัน เวลาที่เหลือจะเป็นเวลาที่เหมาะสมสำหรับประกอบกิจกรรมต่างๆ ถ้าใช้เวลานี้ให้เป็นประโยชน์จะเป็นสิ่งสำคัญสำหรับตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพมีผู้ให้ความสำคัญ และความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของการใช้เวลาว่าง ดังนี้

ฟอง เกิดแก้ว (2527 : 33) ได้กล่าวว่าเวลาว่างเป็นเวลาที่มิใช่ประโยชน์อย่างยิ่ง สามารถนำมาพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ด้วย พัฒนาสุขภาพ สร้างมนุษยสัมพันธ์ สร้างความเป็นพลเมืองดี และพัฒนาบุคคลเป็นอย่างดีอีกด้วย

ประพันธ์ศิริ ไชยชนะใหญ่ (2527 : 12) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการใช้เวลาว่างว่า การรู้จักใช้เวลาว่างเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งอย่างหนึ่งของมนุษย์ ผู้ฉลาดพึงแสวงหาวิธีการพักผ่อน โดยใช้กิจกรรมต่างๆ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์กับตนเอง และสังคมซึ่งเป็นเครื่องตอบสนองความต้องการความสนใจและความพึงพอใจของผู้นั้นกิจกรรมที่อาจใช้เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจนั้นมีมากมายหลายชนิดซึ่งอาจเลือกได้ตามความสมัครใจ การประกอบกิจกรรมที่เป็นประโยชน์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจนี้ ควรทำเมื่อมีเวลาว่าง เช่น เวลาที่เหลือจากงานประจำ เวลาที่เหลือจากการหลับนอน หรือเวลาที่เหลือจากการประกอบกิจวัตรประจำวันต่างๆ ด้วยเหตุผลดังกล่าวมนุษย์จึงจำเป็นต้องประกอบกิจกรรมบางอย่างในยามว่าง เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด และความเมื่อยล้าต่างๆ กิจกรรมนั้นควรเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม บางคนประกอบกิจกรรมที่ไม่พึงปรารถนาบางอย่าง เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดของตนเอง

ทองสุข สัมปหังสิต (2531 : 2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ว่า การใช้เวลาว่างที่ถูกต้องจะเป็นประโยชน์อย่างมาก ทั้งยังเป็นการลดปัญหาต่างๆ ด้วย โดยเฉพาะปัญหาวัยรุ่นในปัจจุบันซึ่งมักมีต้นเหตุมาจากการใช้เวลาว่างไม่ถูกต้องเหมาะสม

เช่นการดัดยาเสพติด เล่นการพนัน มั่วสุมสถานเริงรมย์ต่างๆ การช่วยให้มีการใช้เวลาว่างที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์นั้นสามารถทำได้ โดยบิดา มารดา ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ รวมทั้งสถานศึกษา ต้องปลูกฝังความสนใจในการใช้เวลาว่างให้กับเด็ก

วิวัฒน์ พวงมะลิ (2533 : 17) กล่าวว่า เวลาที่มีความสำคัญต่อเรามาก เพราะเวลาเป็นทรัพยากรที่จำกัดที่สุด เวลาเป็นสิ่งที่ขาดสิ้นคุณค่า เป็นเครื่องหมายความเจริญเติบโต เป็นทรัพยากรที่ล้ำค่า เป็นเวทีชีวิต เป็นสัญลักษณ์ของการเปลี่ยนแปลง เป็นตัวสร้างความหวัง เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดประโยชน์ ตลอดจนเป็นตัวกำหนดพัฒนาการของมวลสรรพสิ่งในโลกของเรา

สมบัติ กาญจนกิจ (2533 : 37 - 38) ได้สรุปให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้เวลาว่างไว้ดังนี้

1. ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดของร่างกาย
2. ช่วยให้มีความสุขกายที่สมบูรณ์
3. ทำให้จิตใจสดชื่นแจ่มใส
4. ทำให้ครอบครัวได้แสวงหาความสุขร่วมกัน
5. ทำให้มีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน
6. ทำให้ได้รับความรู้เพิ่มเติม
7. สร้างมิตรภาพและความสัมพันธ์อันดี
8. สร้างรายได้นอกเหนืองานปกติ

เมื่อบุคคลและชุมชนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมการใช้เวลาว่างด้วยกิจกรรมนันทนาการก็จะก่อให้เกิดคุณค่าและประโยชน์ต่างๆตามมา

ดาร์ส ดาราศักดิ์ (2525 : 11-12) กล่าวว่าในสังคมโลกสมัยปัจจุบันประชาชนมีเวลาว่างมาก ซึ่งเวลาว่างดังกล่าวเปิดโอกาสให้คนได้รับความรื่นเริงจากกิจกรรมนันทนาการได้อย่างไรก็ตาม เวลาว่างนี่คือสิ่งที่ต้องศึกษาเพราะมีอิทธิพลต่อชีวิตของสังคมสมัยใหม่อย่างมาก เวลาว่างนั้นมีบทบาทที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. เวลาว่างเป็นปัญหาสังคม (Social Problem) เวลาว่างนั้นทำให้คนมีอิสระที่จะทำในสิ่งที่เขาต้องการเมื่อไร ที่ไหน กับใครก็ได้ อันจะเป็นการพัฒนาสังคมทางกาย และจิตใจของเขา การที่คนทำอะไรในเวลาว่างนั้นเป็นสิ่งที่บ่งให้เห็นบุคลิกลักษณะ ฐานะ และสังคมของเขา เวลาว่างในสังคมในสมัยใหม่นั้น มีผลดีหรือเลวต่อความเป็นอยู่ของบุคคลต่อครอบครัว ต่อชุมชน และต่อประเทศชาติ ปัจจัยที่มีผลต่อเวลาว่างในสังคมสมัยใหม่ และปัญหาทางสังคมที่เกิดขึ้นจากเวลาว่างนั้น มีดังนี้

- ก. ความก้าวหน้าทางเทคนิคและอุตสาหกรรม
- ข. ฐานะความเป็นอยู่สะดวกสบายขึ้น
- ค. การศึกษาเจริญขึ้น
- ง. เวลาว่างเพิ่มขึ้น

- จ. ปัญหาคนว่างงาน
- ฉ. ทศนคติทางสังคมเปลี่ยนรูปใหม่
- ช. ประชากรเพิ่มขึ้น

2. เวลาว่างเป็นองค์ประกอบของเศรษฐกิจ (Economic Factor) เวลาที่นอกเหนือจากการต้องทำมาหาเลี้ยงชีพก็คือ เวลาว่างของคน ในเวลาว่างนี้มีความหมาย พังวิทย์ ตูโรททัศน์ เล่นกีฬาต่างๆ ไปดูหนังดูละคร ไปท่องเที่ยวและเยี่ยมเยียนเพื่อนๆ เป็นต้น การที่สินค้าจะขายได้นั้นเกิดจากคนที่มีเวลาว่าง มีความปรารถนาที่จะซื้อ และมีเงินจะซื้อ ฐานะเศรษฐกิจของประเทศขึ้นอยู่กับค่าใช้จ่ายและรายได้ของประชากร เวลาว่างนั้นมีอิทธิพลใหญ่ยิ่งต่อเศรษฐกิจของชาติ เมื่อ 50 ปีก่อน คนงานต้องทำงานวันละ 50-60 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ ปัจจุบันกฎหมายแรงงานให้ทำงานไม่เกิน 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เวลาที่เหลือนั้น เป็นเวลาที่คนต้องใช้ให้เหมาะสมมีผู้พยากรณ์ว่า อีก 30 ปีข้างหน้ามนุษย์จะทำงานสัปดาห์ละ 20 ชั่วโมง เพราะมีเครื่องทุ่นแรง และอำนวยความสะดวกในการทำงาน เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์จะเป็นปัญหาเกี่ยวกับคนมีเวลาว่างมากและเป็นปัญหาคนว่างงานเมื่อเป็นเช่นนี้ทำให้คนต้องเสาะหาสิ่งที่จะอำนวยความสะดวกนั้นแทนการแก่เขา ไม่ว่าจะเป็สถานทีบริการ อุปกรณ์ นอกจากนั้นยังต้องเตรียมโครงการนั้นแทนการให้แก่บุคคลเหล่านั้น เป็นการเตรียมรับสถานการณ์

3. เวลาว่างเป็นโอกาสของการสร้างวัฒนธรรม (Leisure as a Cultural Opportunity) ความเจริญของวัฒนธรรมกับเวลาว่างนั้นสัมพันธ์กันมา ตั้งแต่ดึกดำบรรพ์ คนจะมีโอกาสสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม สร้างอารยธรรมต่อเมื่อมีเวลาว่างมาขบคิดและจินตนาการ ทรายใดที่คนไม่มีเวลาว่างอยู่อยู่กับสภาวะสงครามคนก็ไม่มีโอกาสสร้างวัฒนธรรมให้เจริญรุ่งเรืองได้

จรัส สุวรรณเวลา (2521 : 23) กล่าวว่า ปัญหาเกี่ยวกับการติดยาเสพติดในหมู่วัยรุ่นเมืองไทย สาเหตุที่สำคัญ คือ การใช้เวลาในการคบค้าสมาคมกับเพื่อนในโรงเรียน และเพื่อนแถวละแวกบ้าน หรือแหล่งมั่วสุมต่างๆ เช่น โรงภาพยนตร์ ศูนย์การค้า ร้านกาแฟ เชียงสะพาน หอพักและบ้านเพื่อน และสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นติดยาเสพติดหรือสภาพแวดล้อม ซึ่งมีสาเหตุมาจากการเกิดความกดดันในครอบครัวและฐานะทางเศรษฐกิจ และการตอบสนองต่อความเครียด หรือความกดดันของแต่ละคนก็ไม่เหมือนกัน บางคนก็ทนต่อสู แต่บางคนก็ยอมแพ้หนีเข้าหายาเสพติด ฉะนั้น ในการแก้ปัญหาจึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายๆ ฝ่าย คือ จากพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครู เป็นสำคัญ เพื่อนและชุมชนรองลงมา โดยใช้วิธีการกระตุ้นเด็กในเรื่องของการรู้จักหน้าที่เคารพครู อาจารย์ พ่อแม่ ผู้ปกครอง วางตนให้เหมาะสมกับกาลเทศะ ใช้เหตุผลและวิจารณ์ญาณในการตัดสินใจ แก้ปัญหาครอบครัวและการเรียนด้วยการไตร่ตรองหาเหตุผล ปรึกษาครู พ่อแม่ผู้ปกครอง และสุดท้าย คือ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

จะเห็นได้ว่า ความสำคัญของการใช้เวลาว่าง คือ การหาวิธีพักผ่อนโดยทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม เกิดความอบอุ่นภายในครอบครัว เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากงานประจำ ไม่ควรปล่อยเวลาให้เสียไปโดยเปล่าประโยชน์ เพราะเวลาเป็นสิ่งที่มั่งคั่งยิ่ง ทำให้เกิดการพัฒนาการของมวลสรรพสิ่งทั้งหลายในโลก การใช้เวลาว่างอย่างถูกต้องทำให้ช่วยลดปัญหาต่างๆ ในวัยรุ่นได้ เช่น อาจเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการเล่นที่ก่อให้เกิดความรักความสามัคคี ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และเป็นการออกกำลังกายที่ทำให้สุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงอีกด้วย

ประเภทของกิจกรรมการใช้เวลาว่าง

เวลาว่างของคนเรานั้นสามารถนำไปประกอบกิจกรรมต่างๆ ซึ่งแล้วแต่ความสนใจของแต่ละคน ดังที่มีผู้ศึกษาไว้ดังนี้

สุขใจ น้ำมุด (2536 : 44) ได้แบ่งประเภทของการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ 3 ประเภท คือ

1. การใช้เวลาเพื่องานอาชีพ ควรใช้วันละ 10 ชั่วโมง เพื่อประกอบอาชีพที่ก่อให้เกิดรายได้สำหรับเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัว

2. การใช้เวลาเพื่อสุขภาพร่างกาย ควรใช้วันละ 10 ชั่วโมง เพื่อรับประทานอาหาร การนอนหลับ การออกกำลังกาย และอื่นๆ จะทำให้สุขภาพแข็งแรงและประหยัดค่าหมอรักษาสุขภาพ

3. การใช้เวลาว่าง ควรใช้วันละ 4 ชั่วโมง เพื่อการพักผ่อน บันทึกลง ทำงานอดิเรก จะทำให้มีผลดีทางด้านอารมณ์ จิตใจ หรืออาจก่อให้เกิดรายได้บางส่วนด้วย

ยูริส (Uris. 1970 : 16) ได้แบ่งเวลาเป็น 3 ประเภท ตามลักษณะงานที่ต้องใช้เวลาแตกต่างกัน คือ

1. เวลาที่ต้องใช้อย่างคงที่ (Fixed) ได้แก่เรื่องที่ต้องปฏิบัติในสัปดาห์ที่มีลักษณะสม่ำเสมอและไม่อาจตัดทอนได้เลย

2. เวลาที่พอยืดหยุ่นได้ (Semi-Fixable) ได้แก่เรื่องที่พอจะเพิ่มลดหรือยืดหยุ่นเวลาในการปฏิบัติงานพอสมควร

3. เวลาที่สามารถแปรเปลี่ยนได้ (Variable) ได้แก่เรื่องที่สามารถโดยเปลี่ยนไปใช้ทางเลือกอื่น อาจจะรอไว้ทำภายหลังหรือสามารถเพิ่มลดเวลาเรื่องนั้นๆ ได้เต็มที่

จะเห็นได้ว่าการรู้จักใช้เวลาว่างนั้นเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์อย่างหนึ่ง หากรู้จักนำเวลาว่างที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ การใช้เวลาว่างจะมีการกระทำกิจกรรมที่แตกต่างกัน สามารถแยกประเภทของการใช้เวลาว่างไว้ได้ ดังนี้

1. การใช้เวลาว่างในการออกกำลังกายและเล่นกีฬา หมายถึง การใช้เวลาว่างของนักเรียนที่เล่นกีฬา กับกิจกรรมการออกกำลังกาย การเล่นที่มีการเคลื่อนไหวทางกาย

2. วรศักดิ์ เพียรชอบ (2523 : 37) ได้ให้ความหมายของการออกกำลังกายไว้ว่า การออกกำลังกาย หมายถึง การที่เราทำให้ร่างกายได้ใช้แรงงานหรือกำลังงานที่มีอยู่ในตัว เพื่อให้ร่างกายหรือส่วนหนึ่งของร่างกายเกิดความเคลื่อนไหวนั่นเอง เช่น การเดิน การกระโดด การวิ่ง การทำงานหรือการเล่นกีฬา การออกกำลังกายแต่ละกิจกรรมร่างกายต้องใช้กำลังงานมากน้อยแตกต่างกันไปตามลักษณะของงานนั้นว่ามากน้อย หรือหนักเบาแค่ไหน

เอก เกิดเต็มภูมิ (2540 : 22) ได้ให้คำนิยามของการออกกำลังกาย และการเล่นกีฬาไว้ว่า การออกกำลังกายเป็นสัญชาตญาณของมนุษย์เพื่อกระตุ้นให้ระบบทาง สรีรวิทยาของร่างกายได้มีการพัฒนาตามกระบวนการโดยสมบูรณ์ซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนากระบวนการทางด้านจิตใจและกระบวนการทางด้านสังคมของมนุษย์ได้สร้างสรรค์ขึ้น สามารถแบ่งระดับของการกีฬาได้เป็น 3 ระดับ คือ

- (1) การกีฬาเพื่อสุขภาพและนันทนาการ
- (2) การกีฬาเพื่อการแข่งขัน
- (3) การกีฬาเพื่อสังคมและการเมือง

การใช้เวลาว่างในการออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาหากได้กระทำอย่างสม่ำเสมอ และให้เหมาะสมกับเพศและวัยจะให้คุณประโยชน์ต่อร่างกาย ดังที่การกีฬาแห่งประเทศไทย (2528 : 10-13) ได้สรุปประโยชน์ของการออกกำลังกายไว้ ดังนี้

(1) การเจริญเติบโต การออกกำลังกาย จัดเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งที่มีต่อการเจริญเติบโต เด็กที่ไม่ค่อยได้ออกกำลังกายแต่มีอาหารการกินอุดมสมบูรณ์ อาจมีส่วนสูงและน้ำหนักตัวมากกว่าเด็กในวัยเดียวกันโดยเฉลี่ย แต่ส่วนใหญ่แล้วจะมีไขมันมากเกินไป มีกระดูกเล็ก หัวใจมีขนาดเล็กเมื่อเทียบกับน้ำหนักตัว อ้วนแบบฉุ เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นการเจริญเติบโตที่ผิดปกติ ตรงกันข้ามกับเด็กที่มีการออกกำลังกายถูกต้องสม่ำเสมอ ร่างกายจะผลิตฮอร์โมนที่เกี่ยวกับการเจริญเติบโตอย่างถูกส่วน จึงกระตุ้นให้อวัยวะต่างๆ เจริญขึ้นพร้อมกันไปทั้งขนาดรูปร่างและหน้าที่การทำงาน และเมื่อประกอบกับผลของการออกกำลังกายที่ทำให้เจริญอาหาร การย่อยและการขับถ่ายดี เด็กที่มีการออกกำลังกายอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ จึงมีการเจริญเติบโตดีกว่าเด็กที่ขาดการออกกำลังกาย

(2) รูปร่างทรวดทรง การออกกำลังกายอาจจัดเป็นได้ทั้งยาป้องกัน และ ยารักษา การเสียทรวดทรงจะเห็นได้ว่าการเสียทรวดทรงในช่วงการเจริญเติบโตตั้งข้อ 1 ย่อมป้องกันได้ด้วยการออกกำลังกายแต่เมื่อเจริญเติบโตเต็มที่แล้ว การขาดการออกกำลังกายยังสามารถทำให้ทรวดทรงเสียไปได้อีกมาก เช่น ตัวเอียง หลังงอ พุงยื่น ซึ่งทำให้เสียบุคลิกได้อย่างมาก ในระยะนี้การกลับมาออกกำลังกายอย่างถูกต้องเป็นประจำสม่ำเสมอยังสามารถแก้ไขให้ทรวดทรงกลับดีขึ้นมาได้บ้างแต่ต้องใช้เวลาเป็นเดือน เป็นปี แต่บางอย่างอาจเห็นผลภายในเพียงไม่ถึงเดือน เช่น การมีพุงยื่น การบริหารกายเพื่อเพิ่มความแข็งแรง

ของกล้ามเนื้อหน้าท้อง มีความตึงตัวเพิ่มขึ้นจนกระชบอวัยวะภายในไว้ไม่ให้ดันออกมาเป็นพุงยื่นได้

(3) สุขภาพทั่วไป เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการออกกำลังกายเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพถึงแม้ว่าจะไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่าการออกกำลังกายสามารถเพิ่มภูมิคุ้มกันต้านต่อโรคที่เกิดจากการติดเชื้อได้ แต่มีหลักฐานที่บ่งชี้ว่าเมื่อนักกีฬาเกิดการบาดเจ็บจากการติดเชื้อจะหายได้เร็ว และมีโรคแทรกซ้อนได้น้อยกว่าข้อที่ทำให้เชื่อแน่ชัดได้ว่า ผู้ที่ออกกำลังกายย่อมมีสุขภาพดี กว่าผู้ขาดการออกกำลังกาย คือ การที่อวัยวะต่างๆ มีการเจริญดีทั้งขนาดรูปร่าง และหน้าที่การทำงานของอวัยวะที่ไม่ใช่โรคติดเชื้อ เช่น โรคความเสื่อมสมรรถภาพในการทำงานของอวัยวะเองจึงมีน้อยกว่า

(4) สมรรถภาพทางกาย ถ้าจัดการออกกำลังกายเป็นยาบำรุง การออกกำลังกายถือว่าเป็นยาบำรุงอย่างดีที่สามารถเพิ่มสมรรถภาพทางกายได้ เพราะไม่มียาใดๆ ที่สามารถทำให้ร่างกายมีสมรรถภาพเพิ่มขึ้นได้อย่างแท้จริง และถาวร ยาบางอย่างอาจทำให้ผู้ใช้สามารถทำงานบางอย่างได้นานกว่าปกติ แต่เมื่อทำไปแล้วร่างกายก็อ่อนเพลียมากจนต้องพักผ่อนนานกว่าปกติ หรือร่างกายทรุดโทรมลงไป ในทางปฏิบัติเราสามารถจะสร้างเสริมสมรรถภาพทางกายทุกๆ ด้าน เช่น ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ความอ่อนตัวความทนทานด้วยการออกกำลังกายที่ใช้สมรรถภาพทางกายด้านนั้นๆ

(5) การป้องกันโรคการออกกำลังกายสามารถป้องกันโรคได้หลายชนิด โดยเฉพาะโรคที่เกิดจากการเสื่อมสมรรถภาพของอวัยวะ อันเนื่องจากการมีอายุมากขึ้น ประกอบด้วยปัจจัยอื่น ในชีวิตประจำวัน เช่น การกินอาหารเกิน ความเครียด การสูบบุหรี่มาก หรือพันธุกรรม โรคเหล่านี้ได้แก่ โรคประสาทเสียดุลยภาพ หลอดเลือดหัวใจเสื่อมสภาพ ความดันโลหิตสูง โรคอ้วน โรคเบาหวาน โรคข้อต่อเสื่อมสภาพ เป็นต้น ผู้ที่ออกกำลังกายเป็นประจำมีโอกาสเกิดโรคเหล่านี้ได้ช้ากว่าผู้ที่ขาดการออกกำลังกายหรืออาจไม่เกิดขึ้นเลยชั่วชีวิต

(6) การรักษาโรคและฟื้นฟูสภาพ โรคต่างๆ ที่กล่าวในข้อ 5 ถ้าหากเกิดขึ้นแล้ว การจัดการออกกำลังกายที่เหมาะสมจะเป็นวิธีการรักษาและฟื้นฟูสภาพที่สำคัญในปัจจุบัน แต่ในการออกกำลังกายที่ไม่เหมาะสมทำให้มีปัญหามากขึ้นซึ่งบางครั้งทำให้โรคได้กำเริบรุนแรงจนการออกกำลังกายแม้เพียงเบาๆ ก็เป็นข้อห้ามในกรณีดังกล่าว การควบคุมโดยใกล้ชิดจากแพทย์ผู้ทำการรักษาและการตรวจสอบสภาพร่างกายโดยละเอียดเป็นระยะจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

การที่นักเรียนมีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ดีนั้น ต้องมีการออกกำลังกายอยู่เสมอ นอกเหนือจากกิจกรรมการเรียนที่ทำอยู่เป็นประจำ รัฐบาลได้ตระหนักถึงการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพ มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ โดยการนำกิจกรรมกีฬานันทนาการเข้าไปเป็นสื่อ ซึ่งตรงกับคำกล่าวของ กอง วิสุทธารมณ (2520 : 4) ที่กล่าวไว้ว่า "ความจริงการเล่นกีฬา

เป็นอุปกรณ์อย่างหนึ่งที่ใช้พัฒนาประชากร ให้เป็นผู้มีสุขภาพดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างผาสุก สามารถสร้างสังคมให้เจริญก้าวหน้าไปยิ่งขึ้น” การกีฬาเป็นการบริหารร่างกายให้มีสุขภาพพลานามัยที่เข้มแข็งและเสริมสร้างให้เป็นผู้มีจิตใจแจ่มใส อุดมทน กล้าหาญ รู้แพ้ รู้ชนะ และรู้ภัย นอกจากนั้นการเสริมสร้างความสามัคคีกลมเกลียวระหว่างหมู่คณะ บุคคลใดที่มีจิตใจเป็นนักกีฬา บุคคลนั้นย่อมเป็นผู้มีคุณค่าอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมของประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

กวิน คเชนทร์เดชา (2530 : 1) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเล่นกีฬาและการออกกำลังกายไว้ว่า การออกกำลังกายเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นประโยชน์สำหรับคนทุกเพศทุกวัย โดยการใช้ทักษะพื้นฐานในการเคลื่อนไหวร่างกายในลักษณะต่างๆ เช่น เดิน วิ่ง ขว้างปา กระโดด เป็นต้น ซึ่งความสามารถในการเคลื่อนไหวนี้เป็นคุณสมบัติที่สำคัญของมนุษย์เพื่อที่จะได้รับประสบการณ์เพิ่มขึ้น หรือทำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

นอกจากนี้รัฐบาลได้ประกาศเป็นแผนพัฒนากีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ปี พ.ศ. 2540-2544 โดยแบ่งออกเป็น 6 แผนหลักคือ แผนพัฒนากีฬาขั้นพื้นฐาน แผนพัฒนากีฬาเพื่อมวลชนแผนพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศ แผนพัฒนากีฬาเพื่อการอาชีพ แผนพัฒนาการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางการศึกษา และแผนงานพัฒนาการบริหารและการพัฒนากีฬา โดยแบ่งกิจกรรมกีฬาออกเป็น 6 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

- (1) กิจกรรมเกม กีฬาขั้นพื้นฐาน เช่น กรีฑา ยิมนาสติก ฟุตบอล
- (2) กีฬาประเภทเดี่ยว และประเภทคู่ เช่น กีฬายิงธนู โบว์ลิ่ง ยิงปืน จักรยาน แข่งเรือ ดกปลา ใต้เขา เดินทางไกล ดำน้ำ กระโดดน้ำ กรีฑา วายน้ำ เป็นต้น
- (3) กีฬาประเภททีม กีฬาทีมกำลังได้รับความนิยมสูง ทั้งนี้เพราะว่ากีฬาทีมช่วยส่งเสริมคุณค่าทางสังคม เช่น ความสามัคคี มนุษย์สัมพันธ์ การรวมกลุ่ม เป็นสมาชิกของกลุ่ม การแสดงออกในการมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ ตัวอย่างของกีฬาทีม ได้แก่ กีฬาฟุตบอล บาสเกตบอล วอลเลย์บอล ตะกร้อ ฮอกกี้ ซอฟท์บอล เบสบอล เนตบอล แอนด์บอล เป็นต้น
- (4) กีฬาสำหรับสตรีและเด็ก เป็นการจัดกิจกรรมกีฬา เพื่อส่งเสริมให้สตรีมีบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬามากขึ้น เช่น กีฬาเนตบอล บาสเกตบอล ฟุตบอล ยูโด คาราเต้ วิ่งมาราธอน กรีฑา วายน้ำ วอลเลย์บอล เป็นต้น ในปี 2533 คณะกรรมการโอลิมปิกสากลร่วมกับองค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ประกาศให้การสนับสนุนเป็นปีแห่งการส่งเสริมบทบาทสตรีในการกีฬารวมทั้งนักกีฬา โค้ช ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการกีฬามากขึ้น

(5) กีฬานันทนาการ หมายถึง กีฬามวลชน (Mass Sport) หรือกีฬาที่นิยมเล่นทั้งชายและหญิง วัยเด็ก เยาวชน ผู้ใหญ่ และสูงอายุ และแม้กระทั่งกีฬาเพื่อกลุ่มประชากรพิเศษ เพื่อให้ผู้ที่เข้าร่วมเล่นกีฬาในช่วงเวลาว่าง และส่งเสริมคุณค่าการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยมีได้มุ่งไปสู่สัมฤทธิ์ กีฬานันทนาการ ได้แก่ กีฬาสากล เช่น กอล์ฟ เทนนิส วอลเลย์บอล

เดินวิ่งเพื่อสุขภาพ ดลอดจนกีฬาประเภทเสี่ยงอันตราย ทำทหายความสามารถ เช่น แข่งรถ แข่งเรือ

(6) กีฬาเพื่อการแข่งขัน ซึ่งหมายถึง กีฬาที่เน้นในเรื่องทักษะกีฬาเพื่อแสดงความเป็นเลิศในเชิงกีฬา ถ้ามีการเล่นที่ฝึกหัดฝึกซ้อมกันอย่างต่อเนื่อง โดยหวังผลประโยชน์ ก็เป็นกีฬาอาชีพ กีฬาประเภทนี้ในแง่ของนันทนาการเป็นกีฬาสำหรับผู้ชมเป็นการบันเทิงอย่างหนึ่ง ที่ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ การพัฒนาทางด้านอารมณ์ การมีส่วนร่วมของกลุ่มการเชียร์หรือเป็นส่วนหนึ่งของทีม การพักผ่อนหย่อนใจ กีฬาอาชีพและเพื่อการแข่งขัน ได้แก่ ยิมนาสติก กรีฑา ฟุตบอล มวยสากล เทนนิส กอล์ฟ บาสเกตบอล เป็นต้น

สรุปได้ว่า การใช้เวลาว่างในการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา หมายถึง การกระทำใดๆที่ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกาย เพื่อเสริมสร้างสุขภาพ เพื่อความสนุกสนาน เพื่อสังคมโดยใช้กิจกรรมง่ายๆ เช่น เดิน วิ่ง วิ่งเหยาะๆ การบริหารร่างกาย การเดินแอโรบิก ว่ายน้ำ ซี่จักรยาน เกม และอื่นๆ ก็มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชากรในชาติ ก่อให้เกิดความสุขสงบ และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างสันติ

2. การใช้เวลาว่างในตำแหน่งงานอดิเรก

งานอดิเรกตามพจนานุกรมบัณฑิตราชหิตยสถาน 2525 (2525 : 872) กล่าวว่า งานอดิเรกคือ งานพิเศษที่ทำเพื่อความเพลิดเพลิน ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาว่าง ทำงานอดิเรก จากนักวิชาการและนักการศึกษา ไว้ดังนี้

สมบัติ กาญจนกิจ (2544 : 47) ได้กล่าวถึงงานอดิเรกว่า เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมพัฒนาคุณค่าชีวิตของมนุษย์ ตั้งแต่วัยเด็กเยาวชนและผู้สูงอายุ เป็นการส่งเสริมการสร้างประสบการณ์ชีวิตเป็นการบำบัดทางกายและทางจิตใจ ส่งเสริมโอกาสให้คนเลือกกิจกรรมตามความสนใจ สม่ครใจ และกระทำด้วยความเต็มใจในช่วงเวลาอิสระ เวลาว่างเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลและสังคม

ประเภทของงานอดิเรก

- (1) งานอดิเรกประเภทแสดงหรือกระทำ เช่น ประดิษฐ์ ต่อเติม วาดภาพ
- (2) งานอดิเรกประเภทสะสม เช่น สะสมแสตมป์ เหรียญที่ระลึก ของเก่า
- (3) งานอดิเรกประเภทสร้างสรรค์ เช่น แกะสลัก วาดภาพ ออกแบบพัฒนาเกม
- (4) งานอดิเรกประเภทศึกษาการเรียนรู้ เช่น เรียนรู้เทคนิคสิ่งต่างๆ ศึกษา

ในศาสตร์ใหม่ๆ

คุณค่าของงานอดิเรก

- (1) เป็นการผ่อนคลายความเครียดของบุคคลและชุมชน
- (2) เป็นการส่งเสริมสุขภาพจิต
- (3) เป็นกิจกรรมที่ต่อต้านความเบื่อหน่าย หรือเวลาว่างเชิงบังคับ

- (4) เป็นการบริการตนเองและชุมชน
- (5) เป็นการแสดงออกทางสร้างสรรค์
- (6) เป็นสิ่งที่มีจุดหมาย หรือทดแทนโอกาสตกงาน
- (7) เป็นสื่อความรู้ และทักษะการเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองไม่รู้มาก่อน
- (8) เพื่อส่งเสริมความสมดุลในกิจกรรมงานเวลาว่างนั้นหนนาการ
- (9) เพื่อส่งเสริมและตอบสนองความต้องการของสังคม
- (10) ส่งเสริมให้ประชากรวัยสูงอายุได้กระทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดคุณค่า และมีจุดมุ่งหมายสร้างความสมดุลของชีวิต

(11) ซาบซึ้งในศิลปะ ความประทับใจ เป็นการบำบัด
งานอดิเรกช่วยพัฒนาทักษะจนกลายเป็นรายได้เสริม หรือเกิดอาชีพเสริม
เศรษฐกิจของบุคคลและสังคมดังนี้

สมบัติ กาญจนกิจและคณะ (2520 : 140) กล่าวว่า การสะสมสิ่งของในยามว่าง
เป็นความสุขใจ โดยการลงทุนเพียงเล็กน้อยแล้วมีค่ามากในภายหลัง เช่น การสะสมแสตมป์ หรือ
หนังสือหายาก สินแร่ ตุ๊กตา เปลือกหอยต่างๆ เป็นต้น

3. การใช้เวลาว่างในการส่งเสริมการเรียนรู้

การใช้เวลาว่างในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ หมายถึง การใช้เวลาของนักเรียน
ที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ได้แก่ การทำการบ้าน การทบทวนบทเรียน การเตรียมตัวก่อนเรียน
การอ่านหนังสือประกอบบทเรียน การเข้าห้องสมุด และการเรียนพิเศษ เป็นต้น
ซึ่งมีนักการศึกษาและนักวิชาการได้ศึกษาไว้ เช่น

นันทนา เตชะนนท์ (2538 : 9) ได้กล่าวว่า หมายถึง กิจกรรมที่นักเรียนทำ
เพื่อเป็นการแสวงหาและเพิ่มพูนความรู้ในระหว่างปิดภาคเรียนที่ไม่ใช่การไปเรียนตามปกติ
ได้แก่ การทำการบ้าน ทบทวนการเรียนที่เรียนมาแล้ว ศึกษาบทเรียน ก่อนที่จะเรียนต่อไป
(เป็นการเตรียมหาหนังสือในชั้นต่อไปมาอ่านไว้ก่อน ฯลฯ) อ่านหนังสือประกอบบทเรียน
เข้าห้องสมุดประชาชนและเรียนพิเศษ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า กิจกรรมในยามว่างที่ทำให้เกิดประโยชน์กับตนเองและสังคมนั้น
มีหลากหลายเราสามารถเลือกทำได้ตามความสนใจและสมัครใจเหมาะสมกับเพศและวัย
แล้วเกิดความสุขนอกจากนั้นกิจกรรมบางอย่างยังช่วยเพิ่มพูนรายได้ให้กับครอบครัวอีกด้วย

ความต้องการและความสนใจของวัยรุ่น

ลักษณะเด่นของวัยรุ่น คือ ความต้องการเป็นตัวของตัวเอง ต้องการความอิสระ
ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ ต้องการแสดงตนว่าโตแล้วไม่ใช่เด็กแต่ในขณะเดียวกันในบางครั้ง
มีความลังเลไม่แน่ใจ เพราะฉะนั้นเด็กวัยนี้จึงต้องการผู้ใหญ่ที่เข้าใจเพื่อทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา

แต่ไม่ต้องการผู้ใหญ่ที่คอยออกคำสั่งให้ปฏิบัติตามอย่างเดียว โดยไม่ให้โอกาสเขาแสดงออก ไม่ชอบการบังคับเข้มงวดของผู้ใหญ่ และมักจะรำคาญต่อการเอาใจใส่มากเกินไปของผู้ใหญ่ เพราะเด็กวัยนี้ต้องการช่วยตัวเอง ตัดสินปัญหาต่างๆด้วยตัวเองเมื่อใดก็ตามที่เขารู้สึกไม่แน่ใจ และต้องการความช่วยเหลือเขาจะปรึกษากับบุคคลที่เขาคิดว่าสามารถเข้าใจเรื่องราวต่างๆของเขาได้ การที่เด็กวัยรุ่นจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สามารถปกครองตนเองและวินิจฉัยเหตุการณ์ต่างๆด้วยตนเองได้ถูกต้องผู้ปกครองต้องยอมให้เด็กเป็นตัวของตัวเองบ้าง

ในเรื่องของความต้องการของเด็กวัยรุ่น สมาคมการศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (National Education Association) ได้ค้นคว้ารวบรวมความต้องการของเด็กวัยรุ่นไว้ 10 ประการดังนี้ (เพ็ญทิพย์ ไชยพัฒน์. 2526 : 77-78)

1. ต้องการที่จะปรับปรุงสมรรถภาพในการทำงานให้ดียิ่งขึ้นเพื่อจะได้มีส่วนในการผลิตเครื่องอุปโภคบริโภค ด้วยเหตุนี้โรงเรียนมัธยมศึกษาจึงควรคิดหลักสูตรให้มีประสบการณ์เพื่อช่วยให้เด็กเข้าใจในกิจกรรมต่างๆ

2. ต้องการที่จะรักษาสุขภาพให้สมบูรณ์

3. ต้องการที่จะเข้าใจสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

4. ต้องการความสำคัญของครอบครัวและปัจจัยต่างๆที่จะนำมาซึ่งความสุขแห่งครอบครัว

5. ต้องการทราบวิธีการใช้จ่ายสิ่งของ ตลอดจนบริการต่างๆอย่างฉลาด

6. ต้องการที่จะเข้าใจวิธีการทางวิทยาศาสตร์และการเจริญอันสำคัญทางวิทยาศาสตร์ที่มีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์เราตลอดจนความจริงต่างๆตามธรรมชาติ

7. ต้องการที่จะซาบซึ้งในรสแห่งวรรณคดี ดนตรี ศิลปะและธรรมชาติ ต้องการรู้ซึ่งถึงคุณค่ามองเห็นความงามและความไพเราะของสิ่งเหล่านั้น

8. ต้องการที่จะใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์อย่างดีและรู้จักแบ่งสันทนส่วนเวลาว่างให้สมดุลกับกิจกรรมต่างๆ

9. ต้องการที่จะปรับปรุงความเคารพต่อผู้อื่น และมีความสามารถดำรงชีวิตอยู่และทำงานร่วมกับบุคคลอื่น

10. ต้องการที่จะปรับปรุงความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล

ความต้องการทางอารมณ์และสังคมวัยรุ่น

1. ความต้องการเกี่ยวกับกิจกรรม

2. ความต้องการที่จะมีความรู้

3. ความต้องการตำแหน่งทางสังคม

4. ความต้องการอิสรภาพ

5. ความต้องการในปรัชญาชีวิตที่น่าพอใจ

6. ความต้องการทางเพศ

ความต้องการของวัยรุ่นซึ่งเป็นรากฐานความมุ่งหมายของการมัธยมศึกษา (เพ็ญทิพย์ ไชยพัฒน์. 2526 : 77-78)

ในการวางนโยบายของคณะกรรมการวางแผนการศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกา ได้ประชุมวางจุดมุ่งหมายของการศึกษาโดยอาศัยความต้องการของวัยรุ่นเป็นรากฐานโดยยอมรับร่วมกันว่า วัยรุ่น มีความต้องการที่จะเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ด้วยวัฒนธรรมและการศึกษา ซึ่งแบ่งออกได้ ดังนี้

1. สัจจการแห่งตน (Self Realization) หมายถึง ความต้องการในทุกด้านให้ดีที่สุดเท่าที่จะดีได้

2. มนุษย์สัมพันธ์ (Human Relationship) ในด้านการสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์วัยรุ่น ต้องการที่จะขยายสังคมของตนออกไป

3. ประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ (Economic Efficiency) นอกจากการเรียนเพื่อให้มีความรู้ระดับตน วัยรุ่นยังมีความปรารถนาที่จะได้พัฒนาทักษะ ความรู้ที่จะช่วยให้ตนสามารถประกอบอาชีพได้เหมาะสม

4. ความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นพลเมืองดี (Civic Responsibility) วัยรุ่นมีความต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

ความสนใจของเด็กวัยรุ่น

ความสนใจโดยทั่วไปของเด็กวัยรุ่น สนใจการอ่านหนังสือ ดูภาพยนตร์ ฟังดนตรี ดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ การอ่านหนังสือพิมพ์ และสนใจเรื่องความแตกต่างระหว่างเพศ เราจึงพอสรุปได้ว่าวัยรุ่นมีความสนใจในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. สนใจในสุขภาพ เช่น การกิน การนอน เสื้อผ้า การพักผ่อนและการป้องกันโรค

2. สนใจเรื่องเพศ สนใจการปรับตัวเข้ากับเพื่อน ๆ ต่างเพศ

3. สนใจในการเลือกอาชีพเพื่อหารายได้มาใช้จ่าย

4. สนใจกิจกรรมนันทนาการ เช่น เกมกีฬา งานอดิเรก ศิลปการแสดงต่าง ๆ

5. สนใจในการค้นคว้าและสร้างจินตนาการ เช่น การประดิษฐ์ การเขียนการแต่งบทประพันธ์

6. สนใจเรื่องคุณสมบัติส่วนตัว

7. สนใจในเรื่องปรัชญาชีวิต

แรงจูงใจที่ทำให้เล่นกีฬาและออกกำลังกาย

จรินทร์ ธานีรัตน์ (2537 : 32-33) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจให้บุคคลเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาและออกกำลังกายไว้ว่า ความต้องการมูลฐานที่เป็นแรงจูงใจให้บุคคลสนใจเข้าร่วมกิจกรรมการใช้เวลาว่าง ได้แก่

1. ความสนใจด้านพลานามัย เป็นรากฐานของการจัดกิจกรรมในเวลาว่าง ได้แก่ กิจกรรมกีฬาต่างๆ เช่น เซปักคตะกร้อ วាយน้ำ ฯลฯ

2. ความสนใจในด้านการคบค้าสมาคมกัน เช่น ความสนใจในกิจกรรมเพื่อสังคม ที่นำไปสู่การผ่อนคลายความตึงเครียด ได้แก่ การติดต่อพูดคุย การเล่นนิทาน การเล่าเรื่องตลก ขบขัน เป็นต้น

3. ความพอใจในเรื่องสังคม เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นตามความสนใจของสังคม เช่น สโมสร ชมรม เป็นต้น

วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2523 : 35) กล่าวว่า แรงจูงใจที่ทำให้บุคคลต่างๆ เข้าร่วมเล่นกีฬาและออกกำลังกายอาจมีเหตุผลจาก

1. เพื่อสุขภาพและสมรรถภาพ ถ้าต้องการมีสุขภาพและสมรรถภาพที่ดี ดำรงรักษาไว้ให้ได้ระดับสูง เป็นเหตุผลสำคัญในการออกกำลังกายเป็นประจำ เช่น การว่ายน้ำ การวิ่งเหยาะๆ เป็นต้น

2. เพื่อสังคม ถ้าเพียงต้องการพบปะสังสรรค์กับบุคคลอื่นๆ ได้สนุกสนาน โดยไม่คำนึงถึงการแพ้ ชนะ มากเกินไป เป็นการเล่นเพื่อสังคม เช่น เปตอง กอล์ฟ โบว์ลิ่ง

3. เพื่อการทรมาน การลงโทษตนเองให้เจ็บปวด เหน็ดเหนื่อย ใช้ความอดทนและความพยายามมากๆ คล้ายๆ โยคี ที่ทรมานตนเองโดยการนั่งบนเตียงที่ตอกตะปู คนที่เล่นกีฬาประเภทแปลกประหลาด จะมีความอดทนสูงมาก เช่น นักวิ่งมาราธอน จะมีการตัดสินใจพากเพียรพยายาม ความสามารถในการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง และมีความอดทนต่อความเจ็บปวด

4. เพื่อความสุนทรีย์ หมายถึง การปฏิบัติด้วยความความสวยงาม คนที่มีเหตุผลเพื่อความสุนทรีย์ จึงเป็นผู้ที่รักความสวยงาม และรักในความสง่างามของการเคลื่อนไหว รักในความน่าประทับใจของจังหวะการเต้นรำ รักในรูปแบบการเคลื่อนไหวที่เป็นการสร้างสรรค์ เช่น การเล่นสเก็ต การเต้นรำได้น้ำ การเต้นบัลเลย์ รวมทั้งฟลอเอ็กเซอร์ไซซ์ของยิมนาสติกลีลาใหม่

5. เพื่อความเสียงอันตรายและความหวาดเสียว หมายถึง การกระทำที่เสียสมดุลของร่างกาย ฟุตบอล ฮอกกี้

6. เพื่อความผ่อนคลาย การกระทำที่เป็นการผ่อนคลายการใช้พลังงานอารมณ์ ความตึงเครียด ความสับสนบางคนจะปลดปล่อยสิ่งเหล่านี้ออกไปได้ด้วยการเล่นกีฬาบางประเภท เช่น มวยปล้ำ ฟุตบอล ฮอกกี้

เขตตรวจราชการที่ 3

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศเมื่อวันที่ 29 เมษายน 2547 กำหนดเขตตรวจราชการขึ้นใหม่ โดยให้สอดคล้องกับเขตตรวจราชการของสำนักนายกรัฐมนตรี เป็น 1 เขตตรวจ

ราชการและกรุงเทพมหานคร เพื่อสนับสนุนการตรวจราชการของสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 1-12 และกรุงเทพมหานคร เป็นไปด้วยความเรียบร้อยครอบคลุมพื้นที่จังหวัดตามประกาศกำหนดเขตตรวจราชการของกระทรวงศึกษาธิการ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 จึงกำหนดเขตพื้นที่จังหวัดให้สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 1-12 และกรุงเทพมหานคร รับผิดชอบในการสนับสนุนการตรวจราชการ ดังนี้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : ที่ สป. 761/2547) เรื่อง กำหนดเขตพื้นที่ความรับผิดชอบการตรวจราชการของสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่1-12 และกรุงเทพมหานคร

1. สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 1 ปทุมธานี รับผิดชอบตรวจราชการที่จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา และอ่างทอง

2. สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 2 ลพบุรี รับผิดชอบตรวจราชการที่จังหวัด ชัยนาท ลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี

3. สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 3 ชลบุรี รับผิดชอบตรวจราชการที่จังหวัด ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี สมุทรปราการ สระแก้ว จันทบุรี ชลบุรี ตราดและระยอง

4. สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 4 ราชบุรี รับผิดชอบตรวจราชการที่จังหวัดกาญจนบุรี นครปฐม ราชบุรี สุพรรณบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงครามและสมุทรสาคร

5. สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 5 นครราชสีมา รับผิดชอบตรวจราชการที่จังหวัด ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ และสุรินทร์

6. สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 6 อุตรธานี รับผิดชอบตรวจราชการที่จังหวัดหนองคาย หนองบัวลำภู เลย อุตรธานี ขอนแก่น มหาสารคามและร้อยเอ็ด

7. สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 7 อุบลราชธานี รับผิดชอบตรวจราชการที่จังหวัดกาฬสินธุ์ นครพนม มุกดาหาร สกลนคร ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญและอุบลราชธานี

8. สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 8 นครสวรรค์ รับผิดชอบตรวจราชการที่จังหวัดกำแพงเพชร นครสวรรค์ พิจิตร และอุทัยธานี

9. สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 9 พิษณุโลก รับผิดชอบตรวจราชการที่จังหวัดตาก พิษณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัยและอุตรดิตถ์

10. สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 10 เชียงใหม่ รับผิดชอบตรวจราชการที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย น่าน พะเยา แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง และลำพูน

11. สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 11 ภูเก็ตรับผิดชอบตรวจราชการที่จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี กระบี่ ภูเก็ต และพังงา

12. สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 12 สงขลา รับผิดชอบตรวจราชการที่จังหวัดตรัง นครศรีธรรมราช พัทลุง นราธิวาส บัตตานี ยะลา สงขลา และสตูล

13. สำนักผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบกรุงเทพมหานคร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

ในส่วนของงานวิจัยในต่างประเทศ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาว่างของนักเรียน ไว้ดังนี้

เรเมอร์ (Raymore. 1994 : 702) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนรูปแบบของพฤติกรรมการใช้เวลาว่างในช่วงเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสู่วัยรุ่นจนถึงวัยผู้ใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงและการคงอยู่ของรูปแบบพฤติกรรมการใช้เวลาว่างตามช่วงวัยดังกล่าว ได้แก่ เพื่อนสนิท และผู้ปกครอง รูปแบบการใช้เวลาว่างที่ทำการศึกษา ได้แก่ ระดับของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหวทางร่างกาย กิจกรรมบันเทิง กิจกรรมที่บ้าน และกิจกรรมการใช้เวลาว่างที่เสี่ยงอันตราย นักเรียนจะเข้าร่วมกิจกรรมการใช้เวลาว่างในเกณฑ์ต่ำและจะ

แคบแลน (Kaplan.1975 : 90) ได้ศึกษาการใช้เวลาว่างของชนชาติต่างๆ พบว่าเพศมีส่วนกำหนดการทำกิจกรรมในยามว่าง เช่น เด็กชายชอบเล่นฟุตบอล แต่เด็กหญิงชอบเล่นเน็ตบอลแม้ว่าในปัจจุบันจะมีกระแสเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิสตรีก่อให้เกิดความทัดเทียมกับบุรุษยิ่งขึ้น ทั้งด้านการทำงานและการทำกิจกรรมต่างๆ ก็ตามแต่ก็ยังคงมีความแตกต่างกันอยู่บ้าง แม้ในกรณีการใช้เวลาว่าง

ฮูด (Hood.1993 : 33) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพื้นฐานและการรับรู้ทางครอบครัวกับรูปแบบการใช้เวลาว่างของเด็กวัยรุ่น โดยตั้งสมมุติฐานว่า เด็กวัยรุ่นจะยังคงใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว และอิทธิพลของครอบครัวจะส่งผลต่อวิถีชีวิตของเขา โดยศึกษาถึงองค์ประกอบทางจิตวิทยาสำหรับเด็กวัยรุ่นกับความพึงพอใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ของการใช้เวลาว่างกับพื้นฐาน และการรับรู้ทางครอบครัว องค์ประกอบทางจิตวิทยา 9 องค์ประกอบ สามารถนำมาเป็นองค์ประกอบในการวัดการใช้เวลาว่างของเด็กวัยรุ่น

บราวน์ (Brown. 1995 : 3413) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานตามหน้าที่ จำนวนของเวลาว่างกับความพึงพอใจกับการได้ใช้เวลาว่างของครูผู้สอนหญิงในระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่ามีค่าความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างความพึงพอใจในงานตามหน้าที่กับจำนวนของเวลาว่างและความพึงพอใจกับการได้ใช้เวลาว่าง ส่วนค่าความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานตามหน้าที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

กับความพึงพอใจกับการได้ใช้เวลาว่างและค่าความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจกับการใช้เวลาว่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับจำนวนของเวลาว่าง

นิสเบท (Nisbet.1995 : 75) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดโปรแกรมการใช้เวลาว่างให้แก่นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาที่มีความผิดปกติทางสมองประเภทสมองช้า (Mental Retard) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวบ่งบอกถึงความสำเร็จในการจัดโปรแกรมการใช้เวลาว่างให้แก่นักเรียนดังกล่าว ได้แก่ ประสบการณ์ของครูผู้สอน ระดับการศึกษาของครูผู้สอน ปีที่จบการศึกษา ความต้องการของนักเรียน

แม็คโดเวล (Mcdowell. 1996 : 4353) ได้ศึกษาเรื่องความปรารถนาและการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการในเวลาว่างเปรียบเทียบกับเด็กวัยรุ่นที่มีความผิดปกติทางสมองประเภทเรียนช้า ผลการวิจัยพบว่า เด็กวัยรุ่นทั้งสองกลุ่มมีความปรารถนาสูงที่จะใช้เวลาว่างในกิจกรรมนันทนาการ ส่วนกิจกรรมที่เด็กทั้ง 2 กลุ่มได้เข้าร่วมในเวลาว่างได้แก่ การฟังดนตรี ดูภาพยนตร์ ดูโทรทัศน์ จับกลุ่มสนทนา วายน้ำ พุดโทรศัพท์ ชมกีฬา ส่วนกิจกรรมที่เด็กทั้ง 2 กลุ่ม เข้าร่วมในเกณฑ์ต่ำ ได้แก่ การจับจ่ายสิ่งของ การกินอาหาร นอกบ้าน และการอ่านหนังสือ นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาอุปสรรคที่ทำให้วัยรุ่นไม่สามารถ เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการตามที่ตนปรารถนาได้ก็คือ ความจำกัดทางด้านเวลา และโอกาส เด็กวัยรุ่นที่มีความผิดปกติทางสมองมีความปรารถนาที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าเด็กวัยรุ่นปกติ

บุศรินทร์ อิศรชัย (2544 : <http://thesis.tiac.or.th/>) ศึกษาการใช้เวลาว่างของวัยรุ่นเยอรมัน : การศึกษาจากสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า การใช้เวลาว่างของวัยรุ่นเยอรมันได้มีการเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลมาจากอิทธิพลของกระบวนการพัฒนาปัจเจกบุคคล ในการใช้เวลาว่างแบบดั้งเดิมปรากฏผลการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบอันเป็นผลมาจากการใช้สื่อ ดังที่กล่าวมา ข้างต้นว่าสื่อเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมกระบวนการพัฒนาปัจเจกบุคคลโดยวัยรุ่นจะรับรูปแบบการดำเนินชีวิตและค่านิยมแบบปัจเจกบุคคลผ่านสื่ออันเป็นผลให้รูปแบบชีวิต และการใช้เวลาว่างดั้งเดิมลดบทบาทลงและเปลี่ยนไป การใช้เวลาว่างที่เกี่ยวข้องกับ สื่อเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดและกลายเป็นส่วนสำคัญของการใช้เวลาว่างของวัยรุ่น เยอรมันในปัจจุบัน จึงอาจกล่าวได้ว่ากระบวนการพัฒนาปัจเจกบุคคลได้รับอิทธิพลจาก สื่อและการใช้สื่อในเวลาว่างอย่างเห็นได้ชัด

งานวิจัยในประเทศไทย

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยด้านการใช้เวลาว่างของนักเรียน ได้มีนักการศึกษาและนักวิชาการในประเทศไทย ได้ทำการศึกษาและวิจัยในเรื่องนี้ไว้ดังนี้

เกศแก้ว ศรีงาม (2536 : <http://thesis.tiac.or.th/>) ได้ศึกษาความแตกต่างของการใช้เวลาว่างในกิจกรรมนันทนาการของเยาวชนไทย พบว่า เยาวชนไทยเข้าร่วมและ

ใช้เวลาว่างในกิจกรรมนันทนาการแต่ละประเภทแตกต่างกันออกไป นั่นคือ เยาวชนไทยส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างรับชมโทรทัศน์ รับฟังวิทยุ-ฟังเทป อ่านหนังสือพิมพ์ อ่านหนังสือ สังสรรค์ เล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย และเยาวชนส่วนน้อยมีการใช้เวลาว่าง เดินเล่นตามศูนย์การค้า ชมมหรสพต่างๆ ชมวิดีโอ ทำงานอดิเรก และเดินเล่น ตามสวนสาธารณะ และพบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความแตกต่างของการใช้เวลาว่าง ในกิจกรรมนันทนาการแต่ละประเภท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 คือ การรับฟังวิทยุ-ฟังเทป การรับชมโทรทัศน์ ได้แก่ เพศ ขนาดของครัวเรือน ภาวะการทำงาน เขต และภาคที่อยู่อาศัย การชมวิดีโอ ได้แก่ ระดับการศึกษา ภาวะการทำงาน เขต และภาคที่อยู่อาศัย การชมมหรสพต่างๆ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา เขต และภาคที่อยู่อาศัย การอ่านหนังสือพิมพ์ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษาและภาคที่อยู่อาศัย การอ่านหนังสือ ได้แก่ระดับการศึกษา ภาวะการทำงาน การนับถือศาสนา เขตและภาคที่อยู่อาศัย การเล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย ได้แก่ เพศ และภาคที่อยู่อาศัย การสังสรรค์ ได้แก่ เพศ ขนาดของครัวเรือน ระดับการศึกษา เขต และภาคที่อยู่อาศัย การเดินเล่นตามศูนย์การค้า ได้แก่ ขนาดของครัวเรือนและภาคที่อยู่อาศัย การเดินเล่นตามสวนสาธารณะ ได้แก่ ภาวะการทำงานของเยาวชน การทำงานอดิเรก ได้แก่ ระดับการศึกษา เขต และภาคที่อยู่อาศัย

คำรณ มาลาคำ (2546 : 139 – 141) ได้ศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า การใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ใช้เวลาว่างด้านงานอดิเรก ชมรายการโทรทัศน์ มากที่สุดในวันจันทร์-ศุกร์ ระหว่างเวลา 16.30-22.05 น. และวันเสาร์-อาทิตย์ ระหว่างเวลา 09.00-21.30 น. รองลงมาคือการใช้เวลาว่างด้านการท่องเที่ยว เดินชม และซื้อของตามห้างสรรพสินค้า วันจันทร์-ศุกร์ ระหว่างเวลา 13.40-19.15 น. วันเสาร์-อาทิตย์ ระหว่างเวลา 11.00-19.00 น. ส่วนการใช้เวลาว่างในการออกกำลังกาย และเล่นกีฬา เล่นฟุตบอล เล่นแบดมินตัน วอลเลย์บอล บาสเกตบอล วันจันทร์-ศุกร์ ระหว่างเวลา 15.00-18.50 น. วันเสาร์-อาทิตย์ ระหว่างเวลา 15.00-18.05 น. และใช้เวลาว่างด้านวรรณกรรม พูดคุยกับเพื่อนและญาติ ที่บ้านและโรงเรียน ในวันจันทร์-ศุกร์ ระหว่างเวลา 07.00-21.05 น. วันเสาร์-อาทิตย์ ระหว่างเวลา 06.45-21.05 น.

นันทนา เตชะนนท์ (2538 : <http://thesis.tiac.or.th/>) ได้ศึกษาการใช้เวลาในระหว่างปิดภาคเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษากรุงเทพมหานครและสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการเรียน นักเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ใช้เวลาส่วนใหญ่ ทบทวนบทเรียนที่เรียนมาแล้ว ร้อยละ 78.03 รองลงมาทำการบ้าน ร้อยละ 73.74 และ กิจกรรมเข้าห้องสมุดน้อยที่สุด ร้อยละ 32.58 ด้านช่วยทำงาน ทำความสะอาดบ้านมากที่สุด

ร้อยละ 89.14 รองลงมาล้างภาชนะ ร้อยละ 84.34 และกิจกรรมซ่อมแซมเสื้อผ้าน้อยที่สุด ร้อยละ 32.32 ด้านงานอดิเรก ดูโทรทัศน์มากที่สุด ร้อยละ 93.18 รองลงมาอ่านหนังสือ ร้อยละ 84.60 และกิจกรรมจักสานน้อยที่สุด ร้อยละ 12.63 และ ด้านการหารายได้พิเศษ รับจ้างมากที่สุด ร้อยละ 10.10 รองลงมา ประดิษฐ์สิ่งของขาย ร้อยละ 2.53 และกิจกรรมปลูกต้นไม้ขาย น้อยที่สุด ร้อยละ 1.26 ส่วนนักเรียนสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร ใช้เวลาส่วนใหญ่ทำการบ้าน ร้อยละ 75.41 รองลงมาทบทวนบทเรียนที่เรียนไปแล้ว ร้อยละ 69.46 และกิจกรรมเข้าห้องสมุดน้อยที่สุด ร้อยละ 33.78 ด้านช่วยทำงานทำความสะอาดบ้าน มากเป็นอันดับแรก ร้อยละ 38.38 รองลงมารดน้ำต้นไม้ ร้อยละ 37.57 และกิจกรรมซ่อมแซมเสื้อผ้าน้อยที่สุด ร้อยละ 21.02 ด้านงานอดิเรก ดูโทรทัศน์มากเป็นอันดับแรก ร้อยละ 98.38 รองลงมาอ่านหนังสือ ร้อยละ 87.30 และกิจกรรมปั้นแกะสลักน้อยที่สุด ร้อยละ 1.89 และ ด้านการหารายได้พิเศษ ประดิษฐ์สิ่งของขายมากเป็นอันดับแรก ร้อยละ 2.70 รองลงมา ขายดอกไม้ ร้อยละ 1.62 และกิจกรรมรับจ้างน้อยที่สุด ร้อยละ 0.25 นักเรียนทั้งสองสังกัด ใช้เวลาต่างกัน คือ ด้านการเรียน นักเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เรียนพิเศษน้อยกว่านักเรียนสังกัดทบวง มหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานครด้านช่วยทำงาน นักเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ทำงานทุกกิจกรรมมากกว่านักเรียน สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร ด้านงานอดิเรก นักเรียนสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษากรู เทพมหานคร เล่นดนตรี และท่องเที่ยว น้อยกว่านักเรียนสังกัด ทบวงมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร และด้านการหารายได้พิเศษ นักเรียนสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษากรุงเทพมหานครรับจ้างมากกว่านักเรียนสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร

สำนักงานพัฒนาการศึกษาและนันทนาการ (2547 : 76-78) ได้ศึกษาถึงการประกอบ กิจกรรมนอกเวลาเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า

1. การประกอบกิจกรรมนอกเวลาเรียนของนักเรียนในช่วงเช้าก่อนเข้าเรียน (06.30-07.30 น.) โดยรวมส่วนใหญ่ จะทำการบ้านหรือรายงาน ร้อยละ 47.75 รองลงมาได้แก่ การพูดคุยหรือวิ่งเล่นกับเพื่อน ร้อยละ 44.3 อ่านหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 43.00 ดูรายการโทรทัศน์ ร้อยละ 40.00 และฟังเสียงตามสายร้อยละ 38.90

2. การประกอบกิจกรรมกิจกรรมนอกเวลาเรียนของนักเรียนในช่วงพักกลางวัน (11.30-12.30 น.) โดยรวมส่วนใหญ่ จะพักผ่อนโดยนั่งคุยกับเพื่อนร้อยละ 45.50 รองลงมา จะเล่นกีฬา และวิ่งเล่นกับเพื่อนร้อยละ 40.60 เข้าห้องสมุดร้อยละ 42.40 ชมรายการโทรทัศน์ ร้อยละ 40.50

3. การประกอบกิจกรรมนอกเวลาเรียนของนักเรียนในช่วงเวลาหลังเลิกเรียนตอนเย็น (15.30 น.เป็นต้นไป) โดยรวมส่วนใหญ่ จะทำการบ้านหรือช่วยงานบ้านร้อยละ 47.20 เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนร้อยละ 39.10ออกกำลังกายและเล่นกีฬาร้อยละ 38.60

ภิรมย์ รตินรเศรษฐ์ (2528 : 119-123) ทำการศึกษาเรื่อง การใช้เวลานอกเวลาเรียน ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสองผลัดในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2526 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จาก 10 โรงเรียน จำนวน 1,300 คน พบว่า ขณะที่อยู่ในโรงเรียนเมื่อจำแนกตามชั้นเรียน เด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้เวลาบ่อยครั้งที่สุด รองลงมาได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 1 ตามลำดับ ในกิจกรรมที่แตกต่างกัน ได้แก่ การเล่นกีฬากลางแจ้ง การเล่นกีฬาในร่มและการเล่นดนตรี สำหรับงานและกิจกรรมที่ทำในวันหยุด พบว่า นักเรียนใช้เวลาว่างแตกต่างกันในด้านการเรียนและการพักผ่อน ได้แก่ การเรียนพิเศษ การเรียนซ่อม เข้าห้องสมุดประชาชน เลี้ยงน้อง อ่านหนังสือพิมพ์รายวัน ฟังวิทยุ เล่นกีฬา ซ้อมดนตรีที่ศูนย์เยาวชน เมื่อจำแนกตามเพศพบว่า กิจกรรมที่ทำก่อนเข้าเรียนในตอนเช้าและหลังเลิกเรียนตอนเย็นโดยรวมแล้วใช้เวลาแตกต่างกัน โดยนักเรียนชายใช้เวลาทำกิจกรรมบ่อยกว่านักเรียนหญิง ได้แก่ การเลี้ยงน้อง อ่านหนังสือพิมพ์รายวัน เล่นดนตรี เล่นกีฬา ฝึกกายบริหาร ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ ดูวิดีโอและทำงานอดิเรก ส่วนการทำกิจกรรมในวันหยุดพบว่าโดยรวมแล้วนักเรียนใช้เวลาว่างแตกต่างกันในด้านการช่วยทำงานบ้าน การพักผ่อน การบริการชุมชน สังคม การร่วมพิธีทางศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การฝึกวิชาชีพเพิ่มเติมและการรับจ้างหารายได้พิเศษ

วาสนา คุณาภิลิทธิ์ (2523 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้เวลาว่างของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่นักเรียนสนใจและทำมากที่สุดในเวลาว่างคือ กิจกรรมบันเทิง รองลงมาคือกิจกรรมกีฬาและกิจกรรมการอ่านหนังสือ นักเรียนใช้เวลาว่างส่วนมากที่โรงเรียน โดยเข้าร่วมกิจกรรมทัศนศึกษาและกีฬา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้หลังเลิกเรียน กิจกรรมที่นักเรียนทำมากที่สุดคือ การพูดคุยกับเพื่อน ประเภทของกิจกรรมกีฬาที่นักเรียนชอบมากที่สุดคือ วายน้ำ จักรยาน แบดมินตัน เกม ต่อสู้ป้องกันตัว ฟุตบอล และวอลเลย์บอล ส่วนปัญหาที่นักเรียนประสบในการใช้เวลาว่างคือ เวลา อุปกรณ์และสถานที่ไม่เพียงพอ จากการทดสอบค่าที่พบว่า นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงและนักเรียนโรงเรียนราษฎร์กับนักเรียนโรงเรียนรัฐบาล มีความสนใจเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างนอเวลาเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ยกเว้นกิจกรรมกีฬา ศิลปหัตถกรรมและประดิษฐ์สิ่งของ จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวพบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาใช้เวลาว่างนอเวลาเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

อำพล น้ำค้างงาม (2540 : <http://thesis.tiac.or.th/>) ศึกษาการใช้เวลาว่างด้วยการ ออกกำลังกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต ลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนมากใช้เวลาว่างเพื่อออกกำลังกายและชอบออกกำลังกาย ในช่วง 07.00-08.00 น. กีฬาที่ชอบที่สุดของนักเรียนชาย คือ ฟุตบอล นักเรียนหญิง คือ กีฬาวายน้ำ ปัญหาเกี่ยวกับการออกกำลังกายคือ สถานที่ อุปกรณ์ มีจำนวนไม่เพียงพอ และปัญหาส่วนตัวคือ มีภารกิจในด้านการเรียนมาก ความต้องการบริการ

ในเรื่องสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการออกกำลังกายของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ละระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 ไม่แตกต่างกัน

ชญารัตน์ วงษ์สมัย (2542 : 70-73) ได้ศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี พบว่าบิดา มารดา และผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่ มีรายได้รวมเฉลี่ย 3,001-6,000 บาทต่อเดือน และมีอาชีพรับจ้าง นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจังหวัดสระบุรี ใช้เวลาว่างในด้านการทำนุบำรุงบ้านอยู่ในระดับมากและกิจกรรมที่นิยมมากตามลำดับ คือ ซักรีดเสื้อผ้า กวาดดูบ้าน ล้างจาน หุงหาอาหาร ส่วนช่วงเวลาที่ใช้ทำงานบ้าน คือ เวลา 16.00-17.00 น. ต่อจากนั้นใช้ช่วงเวลา 17.00-18.00 น. ทำกิจกรรมการเรียน การออกกำลังกายและเล่นกีฬาและงานอดิเรกตามลำดับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี ปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนอยู่ในระดับน้อย นิยมมากโดยลำดับ คือ ทำการบ้าน ทำรายงาน ทบทวนการบ้านที่เรียนมาแล้ว การใช้เวลาว่างโดยรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี ที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ การออกกำลังกาย เล่นกีฬา และงานอดิเรก เช่น ดูโทรทัศน์ ฟุตคูลย์ ฟังวิทยุ และไม่ได้ใช้เวลาว่างในการหารายได้พิเศษแต่อย่างใด เปรียบเทียบการใช้เวลาว่างระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 2 และ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี ใช้เวลาว่างในการออกกำลังกายและเล่นกีฬาหารายได้พิเศษ งานอดิเรก การเรียนไม่แตกต่างกัน แต่ใช้เวลาว่างในด้านการช่วยงานบ้านแตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ ดังนี้

ความสำคัญในเรื่องการใช้เวลาของนักเรียนนอกจากใช้เวลาในการเรียนแล้ว เวลาว่างที่มียังก็มีความสำคัญต่อนักเรียนเช่นกัน เพราะกิจกรรมในเวลาว่างนั้นมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนได้ และสามารถป้องกันการประกอบกิจกรรมในทางไม่เหมาะสมด้วย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาการใช้ของนักเรียนใน 3 ด้าน คือ การออกกำลังกายและเล่นกีฬา เพื่อนันทนาการ การทำงานอดิเรก และการส่งเสริมการเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ปีการศึกษา 2548 การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ
(Survey Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดกลุ่มประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดกลุ่มประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ศึกษาอยู่ใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ 3 ปี
การศึกษา 2548 จำนวน 9 จังหวัด คือ จังหวัดสมุทรปราการ ระยอง ชลบุรี ฉะเชิงเทรา
นครนายก จันทบุรี สระแก้ว ปราจีนบุรี และตราด จำนวน 181,201 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ศึกษา
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ 3 ปี
การศึกษา 2548 จำนวน 390 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage
Random Sampling) ดังนี้

1. ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดโดยใช้วิธีการเทียบขนาดจากตารางเทียบ
เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan.1970 : 607-610) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 390 คน
จากประชากร 181,201 คน

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

- 2.1 ทำการเลือกสถานศึกษาแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเจาะจง
เลือกสถานศึกษาที่เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1,
เขต 2 และเขตจังหวัดเดียว อย่างละ 1 แห่ง ในเขตตรวจราชการที่ 3 ได้สถานศึกษาที่เป็น
กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 13 แห่ง

2.2 ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างสถานศึกษาแบบการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลากให้ได้สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเขตพื้นที่ละ 1 แห่ง

2.3 ทำการสุ่มตัวอย่างจำนวนนักเรียนเขตพื้นที่ละ 30 คน โดยแยกเป็นสถานศึกษาละ 30 คน ระดับการเรียนรู้ชั้นละ 10 คน เป็นนักเรียนชาย 5 คน นักเรียนหญิง 5 คน ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รวมทั้ง 13 สถานศึกษา จำนวน 390 คน เป็นนักเรียนชาย 195 คน นักเรียนหญิง 195 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลากรายชื่อนักเรียน ดังปรากฏรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด	เขตพื้นที่การศึกษา	จำนวนสถานศึกษา	จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างระดับชั้นละ 10 คน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		รวม
				ชาย	หญิง	
1. สมุทรปราการ	1	1	30	15	15	30
2. ระยอง	1	1	30	15	15	30
	2	1	30	15	15	30
3. ชลบุรี	1	1	30	15	15	30
	2	1	30	15	15	30
4. ฉะเชิงเทรา	1	1	30	15	15	30
	2	1	30	15	15	30
5. นครนายก	1	1	30	15	15	30
6. จันทบุรี	1	1	30	15	15	30
	2	1	30	15	15	30
7. สระแก้ว	1	1	30	15	15	30
8. ปราจีนบุรี	จังหวัดเดียว	1	30	15	15	30
9. ตราด	จังหวัดเดียว	1	30	15	15	30
รวม	-	13	390	195	195	390

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) เกี่ยวกับการใช้เวลาว่าง 3 ด้าน คือ การใช้เวลาว่างในการออกกำลังกายและเล่นกีฬา เพื่อนันทนาการ การใช้เวลาว่างในการทำงานอดิเรก และการใช้เวลาว่างในการส่งเสริมการเรียนรู้ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

คะแนน 5 หมายถึง การใช้เวลาว่างอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 ในระดับมาก หมายถึง การใช้เวลาว่างอยู่

คะแนน 3 หมายถึง การใช้เวลาว่างอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง การใช้เวลาว่างอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง การใช้เวลาว่างอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมาย (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 48-49) ดังนี้

ปริมาณการใช้เวลาว่างมากที่สุด	มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	4.50-5.00
ปริมาณการใช้เวลาว่างมาก	มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	3.50-4.49
ปริมาณการใช้เวลาว่างปานกลาง	มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	2.50-3.49
ปริมาณการใช้เวลาว่างน้อย	มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	1.50-2.49
ปริมาณการใช้เวลาว่างน้อยที่สุด	มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	1.00-1.49

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้
2. สร้างเป็นแบบสอบถามฉบับร่างแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) โดยถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเป็นฉบับร่างเรียบร้อยแล้วไปให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาโท พิจารณาตรวจสอบแก้ไข

4. นำแบบสอบถามที่คณะกรรมการควบคุมปริญญาโท ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปหาคุณภาพของแบบสอบถามโดยดำเนินการ ดังนี้

4.1 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสร็จแล้วไปให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาโท ตรวจสอบ แก้ไขเพื่อปรับปรุงต่อไป

4.2 นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไข ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านตามที่มหาวิทยาลัยแต่งตั้ง พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ใช้ดุลยพินิจพิจารณาเป็นรายข้อว่า แต่ละข้อคำถามนั้น มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หรือไม่ โดยพิจารณาจากเกณฑ์กำหนดน้ำหนักคะแนนของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์.2538 : 14-15)

คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าแบบสอบถามนั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเนื้อหา

คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามนั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเนื้อหา

คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าแบบสอบถามนั้นไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเนื้อหา

บันทึกผลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละข้อแล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ และเลือกข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.5 หรือมากกว่า ไปใช้ในการสอบถาม ปรากฏว่า มีจำนวนข้อคำถามที่ใช้ได้ 24 ข้อ จากที่สร้างไว้ 35 ข้อ

4.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านขั้นตอนในข้อ 4.2 ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 60 คน ที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1- 3 ชั้นละ 20 คน แล้วนำผลการทดสอบไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัท (Cronbach. 1970 : 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.87

5. นำแบบสอบถามไปดำเนินการใช้ตามกระบวนการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ถึง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการที่ 3 ที่มีสถานศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ร่วมมือในการแจกแบบสอบถาม ให้กับนักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ประสานขอความร่วมมือจากผู้ช่วยผู้วิจัยที่อยู่ในสถานศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ 3 เพื่อขอความร่วมมือเก็บรวบรวมแบบสอบถามส่งคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ หากแบบสอบถามส่งคืนไม่ครบผู้วิจัยจะเดินทางไปเก็บรวบรวมเพิ่มเติมด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์คืนจำนวน 390 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ
2. นำแบบสอบถามมาให้ค่าคะแนนตามน้ำหนักของแต่ละข้อเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปและในการวิจัยครั้งนี้

2.1 ข้อมูลด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2.2 วิเคราะห์ระดับในการใช้เวลาว่างของนักเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.3 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบค่าที (t-test) สำหรับตัวแปรเพศ และค่าเอฟ (F-test) สำหรับกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม คือชั้นปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง และสถานภาพครอบครัวของนักเรียน หากพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้การทดสอบตามวิธี แอล เอส ดี (LSD) (Least Significant Difference's Method)

3. นำข้อมูลมาสรุปในแต่ละด้านแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ โดยใช้สูตร (ประกอบ กรรณสูตร. 2525 : 73)

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ P	แทน	ค่าร้อยละ
f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงค่าให้เป็นร้อยละ
n	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 คะแนนเฉลี่ย โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2537 : 74)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ
 n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2537 : 74)

$$S = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
 $\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาดัชนีสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) โดยใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538 : 124)

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IC แทน ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม
 $\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 การวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2536 : 170-171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามแต่ละข้อ
S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบสอบถาม

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม ค่าที (t-test) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ .2538 : 162)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t	แทน	ค่าสถิติที
\bar{X}_1, \bar{X}_2	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
ตามลำดับ		
s_1^2, s_2^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
n_1, n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

3.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม โดยทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) หรือทดสอบค่าเอฟ (F-test) (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2537 : 249)

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่ใช้พิจารณา F – distribution
 MS_B แทน ค่า Mean Square ระหว่างกลุ่ม
 MS_W แทน ค่า Mean Square ภายในกลุ่ม

3.3 ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้การทดสอบ LSD (Least Significant Difference's Method) โดยใช้สูตร (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2546 : 258)

$$LSD = t_{1 - \frac{\alpha}{2}; n - k} \sqrt{MSE} \sqrt{\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j}} \quad (\text{ค่า MSE ได้จาก 1-WAY ANOVA})$$

$$\text{ถ้า } n_i = n_j \text{ จะทำให้ } LSD = t_{1 - \frac{\alpha}{2}; n - k} \sqrt{\frac{2MSE}{n_i}}$$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียน ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการแปลความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนข้อมูล
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
p	แทน	ความน่าจะเป็น
F	แทน	การแจกแจงของ (F- distribution)
MS	แทน	ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
SS	แทน	ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม (Sum of Square)
df	แทน	ขั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of freedom)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน (t-distribution)
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ชั้นปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง และสถานภาพครอบครัวของนักเรียน เสนอใน รูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ การทำงานอดิเรก และการส่งเสริมการเรียนรู้ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้เวลาว่างของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนกตามเพศ โดยการทดสอบค่าที (t-test) ชั้นปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง และสถานภาพครอบครัวของนักเรียน จำแนกตามตัวแปรเพศ โดยการทดสอบค่าที (t-test) โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ชั้นปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง และสถานภาพครอบครัวของนักเรียน ปรากฏผล ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ชั้นปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง และสถานภาพครอบครัวของนักเรียน

ตัวแปร	กลุ่มตัวอย่าง (n=390)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	195	50
1.2 หญิง	195	50
รวม	390	100.00
2. ชั้นปีที่ศึกษา		
2.1 มัธยมศึกษาปีที่ 1	130	33.33
2.2 มัธยมศึกษาปีที่ 2	130	33.33
2.3 มัธยมศึกษาปีที่ 3	130	33.33
รวม	390	99.99
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
3.1 ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ระหว่าง 1.00-1.99 (ต่ำ)	26	6.67
3.2 ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ระหว่าง 2.00-2.99 (ปานกลาง)	199	51.03
3.3 ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ระหว่าง 3.00-4.00 (สูง)	165	42.31
รวม	390	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปร	กลุ่มตัวอย่าง (n=390)	ร้อยละ
4. อาชีพของผู้ปกครอง		
4.1 เกษตรกรรม	103	26.41
4.2 รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	92	23.59
4.3 รับจ้างทั่วไป	73	18.72
4.4 ธุรกิจส่วนตัว	122	31.28
รวม	390	100.00
5. สถานภาพครอบครัวของนักเรียน		
5.1 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	376	96.41
5.2 บิดามารดาแยกกันอยู่	10	2.57
5.3 บิดาและ/หรือมารดาเสียชีวิต	4	1.02
รวม	390	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเพศชาย จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 50 และเพศหญิง จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 50 เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33

นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.00-2.99) จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 51.03 รองมาคือระดับสูง จำนวน 165 คน (ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 3.00-4.00) คิดเป็นร้อยละ 42.31 และระดับต่ำ (ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.99) จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67

อาชีพของผู้ปกครองทำธุรกิจส่วนตัว จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 31.28 เกษตรกรรม จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 26.41 รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.59 รับจ้างทั่วไป จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 18.72

สถานภาพครอบครัวของนักเรียน บิดามารดาอยู่ด้วยกัน จำนวน 376 คน คิดเป็นร้อยละ 96.41 บิดามารดาแยกกันอยู่ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.57 และบิดาและ/หรือมารดาเสียชีวิต จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.02

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษาทั้ง 3 รายการ ได้แก่ การออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ การทำงานอดิเรก และการส่งเสริมการเรียนรู้ จำแนกตามเพศ ระดับชั้นที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง และสถานภาพครอบครัวของนักเรียน รายละเอียด ปรากฏดังตาราง 3-26

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 โดยรวมและรายด้าน

รายการ	ระดับการใช้เวลาว่าง (n=390)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.การออกกำลังกาย และเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ	2.65	.59	ปานกลาง
2.การทำงานอดิเรก	3.85	.45	มาก
3.การส่งเสริมการเรียนรู้	4.16	.37	มาก
รวม	3.55	.47	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ใช้เวลาว่าง โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =3.55)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าใช้เวลาว่างอยู่ในระดับมากคือ ข้อ 3 การส่งเสริมการเรียนรู้ (\bar{X} =4.16) และข้อ 2 การทำงานอดิเรก (\bar{X} =3.85) ส่วนข้อ 1 การออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} =2.65)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ในด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ

รายการ	ระดับการใช้เวลาว่าง (n=390)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ฟุตบอล	2.85	1.81	ปานกลาง
2. บาสเกตบอล	2.74	1.43	ปานกลาง
3. วอลเลย์บอล	3.21	1.29	ปานกลาง
4. เซปักตะกร้อ	2.48	1.54	น้อย
5. เทเบิลเทนนิส	3.19	1.41	ปานกลาง
6. แบดมินตัน	3.75	1.38	มาก
7. วิ่งเพื่อสุขภาพ	2.59	1.41	ปานกลาง
8. เต้นแอโรบิค	1.99	1.21	น้อย
9. เทนนิส	1.64	1.09	น้อย
10. วายน้ำ	2.03	1.42	น้อย
รวม	2.65	.59	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตตรวจราชการที่ 3 ใช้เวลาว่างในด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.65$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าใช้เวลาว่างในด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อ 6 แบดมินตัน ($\bar{X}=3.75$) และใช้เวลาว่างอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อ 1 ฟุตบอล ($\bar{X}=2.85$) ข้อ 2 บาสเกตบอล ($\bar{X}=2.74$) ข้อ 3 วอลเลย์บอล ($\bar{X}=3.21$) ข้อ 5 เทเบิลเทนนิส ($\bar{X}=3.19$) ข้อ 7 วิ่งเพื่อสุขภาพ ($\bar{X}=2.59$) นอกนั้นอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ในด้าน
การทำงานอดิเรก

รายการ	ระดับการใช้เวลาว่าง (n=390)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ประดิษฐ์ของเล่น	3.55	.67	มาก
2. ตกแต่งบ้าน	3.66	.66	มาก
3. เลี้ยงสัตว์	4.07	1.00	มาก
4. ปลูกต้นไม้	3.75	.97	มาก
5. สะสมสิ่งของต่างๆ	4.15	.81	มาก
6. วาดภาพ	4.21	.77	มาก
7. ทำอาหาร	3.59	1.06	มาก
รวม	3.85	.45	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
เขตตรวจราชการที่ 3 ใช้เวลาว่างในด้านการทำงานอดิเรก โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =3.85)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าใช้เวลาว่างในด้านการทำงานอดิเรก อยู่ในระดับมาก
ทุกข้อ เรียงตามลำดับ คือ ข้อ 6 วาดภาพ (\bar{X} =4.21) ข้อ 5 สะสมสิ่งของต่าง ๆ (\bar{X} =4.15)
ข้อ 3 เลี้ยงสัตว์ (\bar{X} =4.07) ข้อ 4 ปลูกต้นไม้ (\bar{X} =3.75) ข้อ 2 ตกแต่งบ้าน (\bar{X} =3.66)
ข้อ 7 ทำอาหาร (\bar{X} =3.59) และ ข้อ 1 ประดิษฐ์ของเล่น (\bar{X} =3.55)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ในด้าน
การส่งเสริมการเรียนรู้

รายการ	ระดับการใช้เวลาว่าง (n=390)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. อ่านหนังสือ	3.82	.70	มาก
2. ทำแบบฝึกหัด	3.90	.65	มาก
3. เข้าห้องสมุด	3.49	.68	มาก
4. เรียนพิเศษ	3.87	.90	มาก
5. ค้นหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต	4.37	.80	มาก
6. ชมรายการโทรทัศน์	4.84	.39	มาก
7. ฟังรายการวิทยุ	4.82	.41	มาก
รวม	4.16	.37	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
เขตตรวจราชการที่ 3 ใช้เวลาว่างในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ โดยรวม อยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.16$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าใช้เวลาว่างในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก
เรียงตามลำดับ คือ ข้อ 6 ชมรายการโทรทัศน์ ($\bar{X} = 4.84$) ข้อ 7 ฟังรายการวิทยุ ($\bar{X} = 4.82$)
ข้อ 5 ค้นหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต ($\bar{X} = 4.37$) ข้อ 2 ทำแบบฝึกหัด ($\bar{X} = 3.90$) ข้อ 4
เรียนพิเศษ ($\bar{X} = 3.87$) ข้อ 1 อ่านหนังสือ ($\bar{X} = 3.82$) ข้อ 3 เข้าห้องสมุด ($\bar{X} = 3.49$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนกตาม
เพศ โดยรวมและรายด้าน

รายการ	ชาย (n=195)			หญิง (n=195)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬา เพื่อนันทนาการ	2.83	.61	ปานกลาง	2.46	.52	น้อย
2. การทำงานอดิเรก	3.86	.47	มาก	3.84	.43	มาก
3. การส่งเสริมการเรียนรู้	4.13	.35	มาก	4.19	.39	มาก
รวม	3.61	.48	มาก	3.50	.47	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
เขตตรวจราชการที่ 3 ทั้งเพศชายและเพศหญิง ใช้เวลาว่าง โดยรวมอยู่ในระดับมาก (เพศชาย
 $\bar{X}=3.61$, เพศหญิง ($\bar{X}=3.50$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทั้งเพศชายและเพศหญิงใช้เวลาว่าง อยู่ในระดับมาก
คือ ข้อ 3. ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ (เพศชาย $\bar{X}=4.13$, เพศหญิง ($\bar{X}=4.19$) ข้อ 2
ด้านการทำงานอดิเรก (เพศชาย $\bar{X}=3.86$, เพศหญิง $\bar{X}=3.84$) ส่วนด้านการออกกำลังกาย
และเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ เพศชายใช้เวลาว่างอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.83$)
ส่วนเพศหญิงใช้เวลาว่างอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.46$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ในด้าน
การออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ จำแนกตามเพศ

รายการ	ชาย (n=195)			หญิง (n=195)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ฟุตบอล	3.49	1.73	ปานกลาง	2.21	1.66	น้อย
2. บาสเกตบอล	3.19	1.29	ปานกลาง	2.28	1.41	น้อย
3. วอลเลย์บอล	3.42	1.20	ปานกลาง	3.00	1.34	ปานกลาง
4. เซปักตะกร้อ	2.86	1.59	ปานกลาง	2.09	1.37	น้อย
5. เทเบิลเทนนิส	3.32	1.39	ปานกลาง	3.06	1.43	ปานกลาง
6. แบดมินตัน	3.96	1.21	มาก	3.53	1.50	มาก
7. วิ่งเพื่อสุขภาพ	2.73	1.45	ปานกลาง	2.45	1.35	น้อย
8. เต้นแอโรบิค	1.75	1.06	น้อย	2.23	1.31	น้อย
9. เทนนิส	1.58	1.07	น้อย	1.70	1.11	น้อย
10. วายน้ำ	1.97	1.37	น้อย	2.09	1.48	น้อย
รวม	2.55	.56	ปานกลาง	2.21	.51	น้อย

จากตาราง 8 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 เพศชายใช้เวลาว่างในด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.55$) เพศหญิงใช้เวลาว่าง โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.21$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าเพศชายใช้เวลาว่างในด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ อยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 6 แบดมินตัน ($\bar{X}=3.96$) ใช้เวลาว่างอยู่ในระดับน้อย คือ ข้อ 10 วายน้ำ ($\bar{X}=1.97$) ข้อ 8 เต้นแอโรบิค ($\bar{X}=1.75$) ข้อ 9 เทนนิส ($\bar{X}=1.58$) นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเพศหญิงใช้เวลาว่างอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 8 แบดมินตัน ($\bar{X}=3.53$) ใช้เวลาว่างในระดับปานกลาง คือข้อ 5 เทเบิลเทนนิส ($\bar{X}=3.06$) ข้อ 3 วอลเลย์บอล ($\bar{X}=3.00$) นอกนั้นอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ในด้าน
การทำงานอดิเรก จำแนกตามเพศ

รายการ	ชาย (n=195)			หญิง (n=195)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ประดิษฐ์ของเล่น	3.56	.73	มาก	3.54	.60	มาก
2. ตกแต่งบ้าน	3.61	.67	มาก	3.70	.65	มาก
3. เลี้ยงสัตว์	4.21	.96	มาก	3.94	1.03	มาก
4. ปลูกต้นไม้	3.89	.95	มาก	3.60	.98	มาก
5. สะสมสิ่งของต่างๆ	4.14	.86	มาก	4.15	.76	มาก
6. วาดภาพ	4.20	.82	มาก	4.23	.73	มาก
7. ทำอาหาร	3.43	1.00	ปานกลาง	3.75	1.10	มาก
รวม	3.86	.47	มาก	3.84	.43	มาก

จากตาราง 9 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
เขตตรวจราชการที่ 3 ทั้งเพศชายและเพศหญิงใช้เวลาว่างในด้านการทำงานอดิเรก โดยรวม
อยู่ในระดับมาก (เพศชาย \bar{X} =3.86, เพศหญิง \bar{X} =3.84)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบเพศชายใช้เวลาว่างในด้านการทำงานอดิเรกอยู่ในระดับ
ปานกลาง คือ ข้อ 7 ทำอาหาร (\bar{X} =3.43) นอกนั้นอยู่ในระดับมาก ส่วนเพศหญิง ใช้เวลาว่าง
ในด้านการทำงานอดิเรกอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ในด้านการส่งเสริม
การเรียนรู้ จำแนกตามเพศ

รายการ	ชาย (n=195)			หญิง (n=195)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. อ่านหนังสือ	3.73	.71	มาก	3.92	.67	มาก
2. ทำการบ้าน	3.85	.70	มาก	3.95	.59	มาก
3. เข้าห้องสมุด	3.41	.62	มาก	3.58	.72	มาก
4. เรียนพิเศษ	3.83	.94	มาก	3.91	.87	มาก
5. ค้นหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต	4.37	.78	มาก	4.37	.82	มาก
6. ชมรายการโทรทัศน์	4.86	.35	มากที่สุด	4.81	.43	มากที่สุด
7. ฟังรายการวิทยุ	4.87	.37	มากที่สุด	4.77	.45	มากที่สุด
รวม	4.13	.35	มาก	4.19	.39	มาก

จากตาราง 10 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
เขตตรวจราชการที่ 3 ทั้งเพศชายและเพศหญิงใช้เวลาว่างในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้
อยู่ในระดับมาก (เพศชาย $\bar{X}=4.13$, เพศหญิง $\bar{X}=4.19$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิงใช้เวลาในด้านการส่งเสริม
การเรียนรู้ในระดับมากที่สุด คือ ข้อ 6 ชมรายการโทรทัศน์ (เพศชาย $\bar{X}=4.86$ เพศหญิง
 $\bar{X}=4.81$) ข้อ 7 ฟังรายการวิทยุ (เพศชาย $\bar{X}=4.87$ เพศหญิง $\bar{X}=4.77$) นอกนั้นอยู่ใน
ระดับมากทุกข้อ

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนก
ตามชั้นปีที่ศึกษา โดยรวมและรายด้าน

รายการ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (n=130)			ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (n=130)			ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (n=130)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.การออกกำลังกาย และเล่นกีฬาเพื่อ นันทนาการ	2.39	.54	น้อย	2.34	.55	น้อย	2.42	.63	น้อย
2.การทำงานอดิเรก	3.89	.46	มาก	3.84	.49	มาก	3.83	.39	มาก
3.การส่งเสริม การเรียนรู้	4.19	.36	มาก	4.13	.39	มาก	4.15	.37	มาก
รวม	3.09	.42	ปาน กลาง	3.02	.39	ปาน กลาง	3.08	.43	ปาน กลาง

จากตาราง 11 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
เขตตรวจราชการที่ 3 ทั้งระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 3
ใช้เวลาว่าง โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.09$, $\bar{X}=3.02$, $\bar{X}=3.08$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และ
มัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้เวลาว่าง อยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 3. ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้
(มัธยมศึกษาปีที่ 1 $\bar{X}=4.19$, มัธยมศึกษาปีที่ 2 $\bar{X}=4.13$, มัธยมศึกษาปีที่ 3 $\bar{X}=4.15$)
ข้อ 2 ด้านการทำงานอดิเรก(มัธยมศึกษาปีที่ 1 $\bar{X}=3.89$, มัธยมศึกษาปีที่ 2 $\bar{X}=3.84$,
มัธยมศึกษาปีที่ 3 $\bar{X}=3.83$) ส่วนด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้เวลาว่าง อยู่ในระดับ
น้อย (มัธยมศึกษาปีที่ 1 $\bar{X}=2.39$, มัธยมศึกษาปีที่ 2 $\bar{X}=2.34$, มัธยมศึกษาปีที่ 3 $\bar{X}=2.42$)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนก
ตามชั้นปีที่นักเรียนกำลังศึกษา ในด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ

รายการ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (n=130)			ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (n=130)			ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (n=130)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ฟุตบอล	2.92	1.87	ปานกลาง	2.84	1.83	ปานกลาง	2.78	1.75	ปานกลาง
2. บาสเกตบอล	2.65	1.34	ปานกลาง	2.62	1.37	ปานกลาง	2.95	1.55	ปานกลาง
3. วอลเลย์บอล	3.03	1.21	ปานกลาง	3.23	1.34	ปานกลาง	3.37	1.29	ปานกลาง
4. เซปักตะกร้อ	2.34	1.48	น้อย	2.52	1.57	ปานกลาง	2.57	1.56	ปานกลาง
5. เทเบิลเทนนิส	3.10	1.50	ปานกลาง	3.02	1.46	ปานกลาง	3.45	1.23	ปานกลาง
6. แบดมินตัน	3.72	1.47	มาก	3.77	1.37	มาก	3.75	1.31	มาก
7. วิ่งเพื่อสุขภาพ	2.81	1.45	ปานกลาง	2.58	1.43	ปานกลาง	2.38	1.33	น้อย
8. เดินแอโรบิค	1.97	1.17	น้อย	1.99	1.21	น้อย	2.00	1.27	น้อย
9. เทนนิส	1.68	1.07	น้อย	1.58	1.01	น้อย	1.66	1.18	น้อย
10. วายน้ำ	2.51	1.61	ปานกลาง	1.85	1.27	น้อย	1.74	1.25	น้อย
รวม	2.39	.54	น้อย	2.34	.51	น้อย	2.43	.63	น้อย

จากตาราง 12 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ทั้งระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้เวลาว่างในด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย (มัธยมศึกษาปีที่ 1 $\bar{X} = 2.39$, มัธยมศึกษาปีที่ 2 $\bar{X} = 2.34$, มัธยมศึกษาปีที่ 3 $\bar{X} = 2.43$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้เวลาว่างในด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ อยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 6 แบดมินตัน (มัธยมศึกษาปีที่ 1 $\bar{X} = 3.72$, มัธยมศึกษาปีที่ 2 $\bar{X} = 3.77$, มัธยมศึกษาปีที่ 3 $\bar{X} = 3.75$) อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ข้อ 8 เดินแอโรบิค (มัธยมศึกษาปีที่ 1 $\bar{X} = 1.97$, มัธยมศึกษาปีที่ 2 $\bar{X} = 1.99$, มัธยมศึกษาปีที่ 3 $\bar{X} = 2.00$) ข้อ 9 เทนนิส (มัธยมศึกษาปีที่ 1 $\bar{X} = 1.68$, มัธยมศึกษาปีที่ 2 $\bar{X} = 1.58$, มัธยมศึกษาปีที่ 3 $\bar{X} = 1.66$) ข้อ 4 เซปักตะกร้อ (นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 $\bar{X} = 2.34$) ข้อ 10 วายน้ำ (มัธยมศึกษาปีที่ 2 $\bar{X} = 1.85$ และมัธยมศึกษาปีที่ 3 $\bar{X} = 1.74$) และข้อ 7 วิ่งเพื่อสุขภาพ (มัธยมศึกษาปีที่ 3 $\bar{X} = 2.38$) นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา ในด้านการทำงานอดิเรก

รายการ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (n=130)			ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (n=130)			ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (n=130)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ประดิษฐ์ของเล่น	3.63	.64	มาก	3.47	.71	ปานกลาง	3.56	.66	มาก
2. ตกแต่งบ้าน	3.73	.68	มาก	3.56	.63	มาก	3.68	.66	มาก
3. เลี้ยงสัตว์	4.18	1.02	มาก	4.09	1.04	มาก	3.95	.95	มาก
4. ปลูกต้นไม้	3.79	1.00	มาก	3.68	.96	มาก	3.76	.95	มาก
5. สะสมสิ่งของ ต่างๆ	4.16	.81	มาก	4.12	.77	มาก	4.16	.84	มาก
6. วาดภาพ	4.25	.76	มาก	4.23	.76	มาก	4.15	.79	มาก
7. ทำอาหาร	3.53	1.19	มาก	3.71	.98	มาก	3.52	1.01	มาก
รวม	3.89	.46	มาก	3.84	.49	มาก	3.83	.39	มาก

จากตาราง 13 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ทั้งระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้เวลาว่างในด้านการทำงานอดิเรก โดยรวมอยู่ในระดับมาก (มัธยมศึกษาปีที่ 1 $\bar{X}=3.89$, มัธยมศึกษาปีที่ 2 $\bar{X} = 3.84$, มัธยมศึกษาปีที่ 3 $\bar{X} = 3.83$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทั้งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้เวลาว่างในด้านการทำงานอดิเรก อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนก
ตามชั้นปีที่ศึกษา ในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้

รายการ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1			ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2			ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3		
	(n=130)			(n=130)			(n=130)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. อ่านหนังสือ	3.88	.65	มาก	3.77	.72	มาก	3.82	.71	มาก
2. ทำการบ้าน	3.95	.62	มาก	3.83	.71	มาก	3.92	.61	มาก
3. เข้าห้องสมุด	3.57	.70	มาก	3.44	.69	ปานกลาง	3.47	.62	ปานกลาง
4. เรียนพิเศษ	3.96	.87	มาก	3.80	.96	มาก	3.84	.88	มาก
5. ค้นหาความรู้ จากอินเทอร์เน็ต	4.38	.84	มาก	4.37	.83	มาก	4.37	.75	มาก
6. ชมรายการ โทรทัศน์	4.79	.43	มากที่สุด	4.88	.34	มากที่สุด	4.83	.40	มากที่สุด
7. ฟังรายการวิทยุ	4.82	.43	มากที่สุด	4.84	.39	มากที่สุด	4.80	.42	มากที่สุด
รวม	4.19	.36	มาก	4.13	.39	มาก	4.15	.37	มาก

จากตาราง 14 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ทั้งระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้เวลาว่างในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ โดยรวม อยู่ในระดับมาก (มัธยมศึกษาปีที่ 1 $\bar{X} = 4.19$, มัธยมศึกษาปีที่ 2 $\bar{X} = 4.13$, มัธยมศึกษาปีที่ 3 $\bar{X} = 4.15$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้เวลาในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด คือ ข้อ 6 ชมรายการโทรทัศน์ (มัธยมศึกษาปีที่ 1 $\bar{X} = 4.79$, มัธยมศึกษาปีที่ 2 $\bar{X} = 4.88$, มัธยมศึกษาปีที่ 3 $\bar{X} = 4.83$) ข้อ 7 ฟังรายการวิทยุ (มัธยมศึกษาปีที่ 1 $\bar{X} = 4.82$, มัธยมศึกษาปีที่ 2 $\bar{X} = 4.84$, มัธยมศึกษาปีที่ 3 $\bar{X} = 4.80$) อยู่ในระดับปานกลาง ข้อ 3 เข้าห้องสมุด (มัธยมศึกษาปีที่ 2 $\bar{X} = 3.44$, มัธยมศึกษาปีที่ 3 $\bar{X} = 3.47$) นอกนั้นอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนก
ตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยรวมและรายด้าน

รายการ	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง (n=165)			ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง (n=199)			ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ (n=26)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. การออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ	2.30	.51	น้อย	2.46	.59	น้อย	2.35	.57	น้อย
2. การทำงานอดิเรก	3.90	.41	มาก	3.84	.45	มาก	2.65	.59	ปานกลาง
3. การส่งเสริมการเรียนรู้	4.16	.34	มาก	4.19	.38	มาก	3.91	.47	มาก
รวม	3.01	.38	ปานกลาง	3.12	.43	ปานกลาง	2.96	.39	ปานกลาง

จากตาราง 15 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ ใช้เวลาว่าง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง $\bar{X}=3.01$ ในระดับปานกลาง $\bar{X}=3.12$ ในระดับต่ำ $\bar{X}=2.96$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ ใช้เวลาว่าง อยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 3 การส่งเสริมการเรียนรู้ (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง $\bar{X}=4.16$, ระดับปานกลาง $\bar{X}=4.19$, ระดับต่ำ $\bar{X}=3.91$) ข้อ 2 การทำงานอดิเรก (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง $\bar{X}=3.89$, ระดับปานกลาง $\bar{X}=3.84$) การใช้เวลาว่างอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อ 2 การทำงานอดิเรก (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่ำ $\bar{X}=2.65$) ส่วนในระดับน้อย ได้แก่ ข้อ 1 การออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง $\bar{X}=2.30$, ระดับปานกลาง $\bar{X}=2.46$, ระดับต่ำ $\bar{X}=2.35$)

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนกตาม
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ

รายการ	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง (n=165)			ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง (n=199)			ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ (n=26)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ฟุตบอล	2.92	1.87	ปานกลาง	2.84	1.83	ปานกลาง	2.78	1.75	ปานกลาง
2. บาสเกตบอล	2.65	1.34	ปานกลาง	2.62	1.37	ปานกลาง	2.95	1.55	ปานกลาง
3. วอลเลย์บอล	3.03	1.21	ปานกลาง	3.23	1.34	ปานกลาง	3.37	1.29	ปานกลาง
4. เซปักตะกร้อ	2.34	1.48	น้อย	2.52	1.57	ปานกลาง	2.57	1.56	ปานกลาง
5. เทเบิลเทนนิส	3.10	1.50	ปานกลาง	3.02	1.46	ปานกลาง	3.45	1.23	ปานกลาง
6. แบดมินตัน	3.72	1.47	มาก	3.77	1.37	มาก	3.75	1.31	มาก
7. วิ่งเพื่อสุขภาพ	2.81	1.45	ปานกลาง	2.58	1.43	ปานกลาง	2.38	1.33	น้อย
8. เต้นแอโรบิค	1.97	1.17	น้อย	1.99	1.21	น้อย	2.00	1.27	น้อย
9. เทนนิส	1.68	1.07	น้อย	1.58	1.01	น้อย	1.66	1.18	น้อย
10. วายน้ำ	2.51	1.61	ปานกลาง	1.85	1.27	น้อย	1.74	1.25	น้อย
รวม	2.67	.59	ปานกลาง	2.60	.55	ปานกลาง	2.67	.64	ปานกลาง

จากตาราง 16 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง ระดับปานกลางและระดับต่ำ ใช้เวลาว่างในด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง $\bar{X}=2.67$ ระดับปานกลาง $\bar{X}=2.60$ ระดับต่ำ $\bar{X}=2.67$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักเรียนที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ ใช้เวลาว่างในด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ อยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 6 แบดมินตัน (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง $\bar{X}=3.72$, ระดับปานกลาง $\bar{X}=3.77$ ระดับต่ำ $\bar{X}=3.75$) อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ข้อ 8 เต้นแอโรบิค (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง $\bar{X}=1.97$, ระดับปานกลาง $\bar{X}=1.99$ ระดับต่ำ $\bar{X}=2.00$) ข้อ 9 เทนนิส (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง $\bar{X}=1.68$, ระดับปานกลาง $\bar{X}=1.58$ ระดับต่ำ $\bar{X}=1.66$) ข้อ 4 เซปักตะกร้อ (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง $\bar{X}=2.34$) ข้อ 7 วิ่งเพื่อสุขภาพ (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ $\bar{X}=2.38$) ข้อ 10 วายน้ำ (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง $\bar{X}=1.85$ ระดับต่ำ $\bar{X}=1.74$) นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนก
ตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในด้านการทำงานอดิเรก

รายการ	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง (n=165)			ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง (n=199)			ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ (n=26)		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ประดิษฐ์ของเล่น	3.63	.64	มาก	3.47	.71	ปานกลาง	3.56	.66	มาก
2. ตกแต่งบ้าน	3.73	.68	มาก	3.56	.63	มาก	3.68	.66	มาก
3. เลี้ยงสัตว์	4.18	1.02	มาก	4.09	1.04	มาก	3.95	.95	มาก
4. ปลูกต้นไม้	3.79	1.00	มาก	3.68	.96	มาก	3.76	.95	มาก
5. ละสมสิ่งของ ต่างๆ	4.16	.81	มาก	4.12	.77	มาก	4.16	.84	มาก
6. วาดภาพ	4.25	.76	มาก	4.23	.76	มาก	4.15	.79	มาก
7. ทำอาหาร	3.53	1.19	มาก	3.71	.98	มาก	3.52	1.01	มาก
รวม	3.89	.46	มาก	3.84	.49	มาก	3.83	.39	มาก

จากตาราง 17 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ ใช้เวลาว่างในด้านการทำงานอดิเรก โดยรวม อยู่ในระดับมาก (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง $\bar{X}=3.89$ ระดับ ปานกลาง $\bar{X}=3.84$ ระดับต่ำ $\bar{X}=3.83$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักเรียนที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง ใช้เวลาว่างในด้านการทำงานอดิเรก อยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อ 1 ประดิษฐ์ของเล่น ($\bar{X}=3.89$) นอกนั้นอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนก
ตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้

รายการ	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง (n=165)			ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง (n=199)			ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ (n=26)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. อ่านหนังสือ	3.88	.65	มาก	3.77	.72	มาก	3.82	.71	มาก
2. ทำการบ้าน	3.95	.62	มาก	3.83	.71	มาก	3.92	.61	มาก
3. เข้าห้องสมุด	3.57	.70	มาก	3.44	.69	ปานกลาง	3.47	.62	ปานกลาง
4. เรียนพิเศษ	3.96	.87	มาก	3.80	.96	มาก	3.84	.88	มาก
5. ค้นหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต	4.38	.84	มาก	4.37	.83	มาก	4.37	.75	มาก
6. ชมรายการโทรทัศน์	4.79	.43	มากที่สุด	4.88	.34	มากที่สุด	4.83	.40	มากที่สุด
7. ฟังรายการวิทยุ	4.82	.43	มากที่สุด	4.84	.39	มากที่สุด	4.80	.42	มากที่สุด
รวม	4.19	.36	มาก	4.13	.39	มาก	4.15	.37	มาก

จากตาราง 18 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ ใช้เวลาว่างในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.19$, $\bar{X}=4.13$ และ $\bar{X}=4.15$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ ใช้เวลาว่างในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด คือ ข้อ 6 ชมรายการโทรทัศน์(ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง $\bar{X}=4.79$ ระดับปานกลาง $\bar{X}=4.88$ ระดับต่ำ $\bar{X}=4.83$) ข้อ 7 ฟังรายการวิทยุ (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง $\bar{X}=4.82$ ระดับปานกลาง $\bar{X}=4.84$ ระดับต่ำ $\bar{X}=4.80$) อยู่ในระดับปานกลาง ข้อ 3 เข้าห้องสมุด (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง $\bar{X}=3.44$ ระดับต่ำ $\bar{X}=3.77$) นอกนั้นอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการ
ที่ 3 จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง โดยรวม และรายด้าน

รายการ	เกษตรกรรม		รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ		รับจ้าง		ธุรกิจส่วนตัว	
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.
		(n=103)		(n=92)		(n=73)		(n=122)
การออกกำลังกายและเล่นกีฬา	2.48	.53	ปานกลาง	2.77	.55	ปานกลาง	2.65	.66
เพื่อนันทนาการ	3.89	.37	มาก	3.76	.34	มาก	3.86	.50
การทำงานอดิเรก	4.07	.33	มาก	4.16	.41	มาก	4.15	.41
การส่งเสริมการเรียนรู้	2.94	.35	ปานกลาง	3.13	.38	ปานกลาง	3.07	.47
รวม								

จากตาราง 19 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่ผู้ปกครองมีอาชีพธุรกิจส่วนตัว ใช้เวลาว่าง โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.22$) รองมากคืออาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ รับจ้าง และเกษตรกรรม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.13, \bar{X}=3.07, \bar{X}=2.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพธุรกิจส่วนตัว รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ รับจ้าง และเกษตรกรรม ใช้เวลาว่างอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.22, \bar{X}=4.16, \bar{X}=4.15, \bar{X}=4.07$) ด้านการทำงานอดิเรกนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม รับจ้าง และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ใช้เวลาว่างอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90, \bar{X}=3.89, \bar{X}=3.86, \bar{X}=3.76$) และด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อให้นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว รับจ้าง และเกษตรกรรม ใช้เวลาว่างอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.77, \bar{X}=2.69, \bar{X}=2.65, \bar{X}=2.48$)

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชายชั้นพื้นฐาน
เขตตรวจราชการ ที่ 3 ในกาารออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

รายการ	เกษตรกรรม (n=103)			รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ (n=92)			รับจ้าง (n=73)			ธุรกิจส่วนตัว (n=122)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ฟุตบอล	2.39	1.69	น้อย	3.10	1.79	ปานกลาง	3.07	1.93	ปานกลาง	2.92	1.80	ปานกลาง
2. บาสเกตบอล	2.50	1.49	ปานกลาง	2.95	1.35	ปานกลาง	2.70	1.42	ปานกลาง	2.81	1.42	ปานกลาง
3. วอลเลย์บอล	3.29	1.25	ปานกลาง	3.34	1.17	ปานกลาง	3.15	1.44	ปานกลาง	3.08	1.31	ปานกลาง
4. เซปักตะกร้อ	2.20	1.50	น้อย	2.60	1.57	ปานกลาง	2.56	1.50	ปานกลาง	2.57	1.55	ปานกลาง
5. เทเบิลเทนนิส	3.05	1.43	ปานกลาง	3.15	1.37	ปานกลาง	3.14	1.46	ปานกลาง	3.37	1.40	ปานกลาง
6. แบดมินตัน	3.83	1.33	มาก	3.89	1.27	มาก	3.56	1.53	มาก	3.68	1.41	มาก
7. รังเพื่อสุขภาพ	2.33	1.41	น้อย	3.09	1.36	ปานกลาง	2.49	1.32	ปานกลาง	2.49	1.42	ปานกลาง
8. เต้นแอโรบิค	1.94	1.31	น้อย	1.99	1.16	น้อย	2.11	1.25	น้อย	1.95	1.15	น้อยที่สุด
9. เทนนิส	1.51	1.05	น้อย	1.61	.93	น้อย	1.70	1.09	น้อย	1.73	1.53	น้อย
10. วายน้ำ	1.77	1.37	น้อย	1.97	1.32	น้อย	2.04	1.39	น้อย	2.30	1.53	น้อย
	2.48	.53	น้อย	2.77	.55	ปานกลาง	2.65	.66	ปานกลาง	2.69	.59	ปานกลาง

จากตาราง 20 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการ ที่ 3 ซึ่งผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกรรม ใช้เวลาว่างในการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ โดยรวม อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.48$) และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย ยกเว้นข้อ 6 แบบมีนัย ($\bar{X}=3.83$) อยู่ในระดับมาก ข้อ 2 Basketball ($\bar{X}=2.50$) ข้อ 3 วอลเลย์บอล ($\bar{X}=3.29$) และข้อ 5 เทเบิลเทนนิส ($\bar{X}=3.05$) อยู่ในระดับปานกลาง

นักเรียนซึ่งผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการรัฐวิสาหกิจใช้เวลาว่างในการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.77$) และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 6 แบบมีนัย ($\bar{X}=3.89$) อยู่ในระดับมาก

นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างไปใช้เวลาว่างในการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.65$) และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 6 แบบมีนัย ($\bar{X}=3.56$) อยู่ในระดับมาก ข้อ 8

นักเรียนซึ่งผู้ปกครองมีอาชีพธุรกิจส่วนตัวใช้เวลาว่างในการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.69$) และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางยกเว้นข้อ 6 แบบมีนัย ($\bar{X}=3.68$) อยู่ในระดับมาก ข้อ 8 เด็นแอร์โรบิค ($\bar{X}=2.11$) ข้อ 9 เทนนิส ($\bar{X}=1.70$) ข้อ 10 ว่ายน้ำ ($\bar{X}=2.04$) อยู่ในระดับน้อย

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
เขตตรวจราชการที่ 3 ในการทำงานอดิเรก จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

รายการ	เกษตรกรรวม (n=103)			รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ (n=92)			รับจ้าง (n=73)			ธุรกิจส่วนตัว (n=122)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ประดิษฐ์ของเล่น	3.54	.62	มาก	3.46	.69	ปานกลาง	3.60	.66	มาก	3.61	.70	มาก
2. ตกแต่งบ้าน	3.74	.59	มาก	3.50	.65	มาก	3.64	.73	มาก	3.71	.66	มาก
3. เลี้ยงสัตว์	4.06	.88	มาก	4.00	.95	มาก	3.97	1.01	มาก	4.20	1.13	มาก
4. ปลูกต้นไม้	3.84	.88	มาก	3.61	.90	มาก	3.79	.99	มาก	3.74	1.08	มาก
5. สะสมสิ่งของต่างๆ	4.17	.69	มาก	4.11	.75	มาก	4.15	.98	มาก	4.16	.84	มาก
6. วาดภาพ	4.19	.83	มาก	4.17	.60	มาก	4.19	.78	มาก	4.27	.83	มาก
7. ทำอาหาร	3.71	.99	มาก	3.45	.92	ปานกลาง	3.49	1.23	ปานกลาง	3.65	1.11	มาก
รวม	3.89	.37	มาก	3.76	.34	มาก	3.86	.50	มาก	3.90	.53	มาก

จากตาราง 21 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ซึ่งผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกรใช้เวลาว่างในการทำงานอดิเรก โดยรวม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.89) และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ คือ ข้อ 6 วาดภาพ (\bar{X} = 4.19) ข้อ 5 สะสมสิ่งของต่างๆ (\bar{X} = 4.17) และข้อ 3 เลี้ยงสัตว์ (\bar{X} = 4.06)

นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจใช้เวลาว่างในการทำงานอดิเรก โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.76$) และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 1 ประติษฐ์ของเล่น ($\bar{X}=3.46$) และข้อ 7 ทำอาหาร ($\bar{X}=3.45$) อยู่ในระดับปานกลาง

นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างใช้เวลาว่างในการทำงานอดิเรก โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากยกเว้นข้อ 7 ทำอาหาร ($\bar{X}=3.49$) อยู่ในระดับปานกลาง

นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพธุรกิจส่วนตัวใช้เวลาว่างในการทำงานอดิเรก โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.67$) และเมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเรียงลำดับข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ คือ ข้อ 6 วาดภาพ ($\bar{X}=4.27$) ข้อ 3 เล่นสเก็ต ($\bar{X}=4.20$) และข้อ 5 สะสมสิ่งของต่างๆ ($\bar{X}=4.16$)

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการ ที่ 3 ในการส่งเสริมการเรียนรู้ จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

รายการ	เกษตรกรรวม (n=103)			รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ (n=92)			รับจ้าง (n=73)			ธุรกิจส่วนตัว (n=122)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. อ่านหนังสือ	3.83	.63	มาก	3.80	.71	มาก	3.78	.77	มาก	3.86	.70	มาก
2. ทำการบ้าน	3.85	.65	มาก	3.90	.63	มาก	3.89	.70	มาก	3.95	.63	มาก
3. เข้าห้องสมุด	3.41	.65	ปานกลาง	3.45	.62	ปานกลาง	3.55	.82	มาก	3.57	.64	มาก
4. เรียนพิเศษ	3.74	.82	มาก	3.89	.93	มาก	4.04	.98	มาก	3.85	.90	มาก
5. ค้นหาคำความรู้จากอินเทอร์เน็ต	4.23	.77	มาก	4.47	.82	มาก	4.16	.93	มาก	4.54	.69	มากที่สุด
6. ชมรายการโทรทัศน์	4.86	.40	มากที่สุด	4.79	.43	มากที่สุด	4.81	.40	มากที่สุด	4.89	.34	มากที่สุด
7. ฟังรายการวิทยุ	4.80	.45	มากที่สุด	4.78	.46	มากที่สุด	4.81	.40	มากที่สุด	4.87	.34	มากที่สุด
รวม	4.07	.33	มาก	4.16	.41	มาก	4.15	.41	มาก	4.22	.35	มาก

จากตาราง 22 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการ ที่ 3 ซึ่งผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกรใช้เวลาว่างในการส่งเสริมการเรียนรู้ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.07$) และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก และมากที่สุดคือ ข้อ 6 ชมรายการโทรทัศน์ ($\bar{X}=4.86$) ข้อ 7 ฟังรายการวิทยุ ($\bar{X}=4.80$) และยกเว้นข้อ 3 เข้าห้องสมุด ($\bar{X}=3.41$) อยู่ในระดับปานกลางเพียงข้อเดียว

นักเขียนซึ่งผู้ปกครองมีอาชีพราชการ/รัฐวิสาหกิจใช้เวลาว่างในการส่งเสริมการเรียนรู้ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.16$) และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากและมากที่สุดข้อ 6 คือ ชมรายการโทรทัศน์ ($\bar{X}=4.79$) ข้อ 7 ฟังรายการวิทยุ ($\bar{X}=4.78$) ยกเว้นข้อ 3 เข้าห้องสมุด ($\bar{X}=3.45$) อยู่ในระดับปานกลาง

นักเขียนซึ่งผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างใช้เวลาว่างในการส่งเสริมการเรียนรู้โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.15$) และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากและมากที่สุดข้อ 6 ชมรายการโทรทัศน์ และข้อ 7 ฟังรายการวิทยุ ($\bar{X}=4.81$)

นักเขียนซึ่งผู้ปกครองมีอาชีพธุรกิจส่วนตัวใช้เวลาว่างในการส่งเสริมการเรียนรู้โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.22$) และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากและมากที่สุดข้อ 5 ค้นหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต ($\bar{X}=4.54$) ข้อ 6 ชมรายการโทรทัศน์ ($\bar{X}=4.89$) และข้อ 7 ฟังรายการวิทยุ ($\bar{X}=4.87$)

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการ ที่ 3 จำแนกตาม
สถานภาพครอบครัวของนักเรียน โดยรวมและรายด้าน

รายการ	ครอบครัวปกติ (n=376)			ครอบครัวแตกแยก (n=10)			ครอบครัวที่บิดาและ/ หรือมารดาเสียชีวิต (n=4)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
การออกกำลังกาย และเล่นกีฬาเพื่อ นันทนาการ	2.67	.59	ปาน กลาง	2.60	.55	ปาน กลาง	2.67	.64	ปาน กลาง
การทำงานอดิเรก	3.89	.46	มาก	3.84	.49	มาก	3.83	.39	มาก
การส่งเสริมการเรียนรู้	4.19	.36	มาก	4.13	.39	มาก	4.15	.37	มาก
รวม	3.58	.47	มาก	3.52	.48	มาก	3.55	.47	มาก

จากตาราง 23 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
เขตตรวจราชการ ที่ 3 ซึ่งครอบครัวปกติใช้เวลาว่าง โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.58$)
และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการออกกำลังกาย
และเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ ($\bar{X}=2.67$)

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3
ซึ่งครอบครัวแตกแยกใช้เวลาว่าง โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.52$) และเมื่อพิจารณาเป็นราย
ด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ
($\bar{X}=2.60$)

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3
ซึ่งครอบครัวที่บิดาและ/หรือมารดาเสียชีวิตใช้เวลาว่าง โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.55$)
และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการออกกำลังกาย
และเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ ($\bar{X}=2.67$)

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการ ที่ 3 ในด้านการออก
กำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ จำแนกตามสถานภาพครอบครัวของนักเรียน

รายการ	ครอบครัวปกติ (n=376)			ครอบครัวแตกแยก (n=10)			ครอบครัวที่บิดาและ/ หรือมารดาเสียชีวิต (n=4)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ฟุตบอล	2.82	1.81	ปานกลาง	3.00	1.83	ปานกลาง	5.00	.00	มากที่สุด
2. บาสเกตบอล	2.74	1.43	ปานกลาง	2.40	1.65	น้อย	3.50	.58	มาก
3. วอลเลย์บอล	3.22	1.30	ปานกลาง	2.90	0.88	ปานกลาง	3.50	.58	มาก
4. เซปักตะกร้อ	2.49	1.54	น้อย	1.80	1.48	น้อย	3.00	.00	ปานกลาง
5. เทเบิลเทนนิส	3.20	1.40	ปานกลาง	2.50	1.78	ปานกลาง	4.00	1.15	มาก
6. แบดมินตัน	3.76	1.38	มาก	3.40	1.51	ปานกลาง	4.00	1.15	มาก
7. วิ่งเพื่อสุขภาพ	2.55	1.40	ปานกลาง	3.80	1.32	มาก	3.00	1.55	ปานกลาง
8. เดินแอโรบิก	2.00	1.22	น้อย	1.90	.88	น้อย	1.00	.00	น้อยที่สุด
9. เทนนิส	1.65	1.10	น้อย	1.30	.48	น้อยที่สุด	1.00	.00	น้อยที่สุด
10. วายน้ำ	2.04	1.42	น้อย	2.20	1.62	น้อย	2.20	1.62	น้อย
รวม	2.65	.59	ปานกลาง	2.52	.68	ปานกลาง	2.52	.68	ปานกลาง

จากตาราง 24 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
เขตตรวจราชการที่ 3 ซึ่งครอบครัวปกติการใช้เวลาว่างในด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬา
เพื่อนันทนาการ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} =2.65) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า
ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ข้อ 6 แบดมินตัน (\bar{X} =3.76) อยู่ในระดับมาก

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3
ซึ่งครอบครัวแตกแยกใช้เวลาว่างในด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ โดยรวม
อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} =2.52) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปาน
กลางยกเว้น ข้อ 7 วิ่งเพื่อสุขภาพ (\bar{X} =3.80) อยู่ในระดับมาก ข้อ 9 เทนนิส (\bar{X} =1.30) อยู่ใน
ระดับน้อยที่สุด

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3
ซึ่งครอบครัวที่บิดาและ/หรือมารดาเสียชีวิต ใช้เวลาว่างในด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬา
เพื่อนันทนาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} =2.52) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ข้อ 1 ฟุตบอล ($\bar{X}=5.00$) อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อ 5 เทเบิลเทนนิส และข้อ 6 แบดมินตัน ($\bar{X}=4.00$) ข้อ 2 บาสเกตบอล และข้อ 3 วอลเลย์บอล ($\bar{X}=3.50$) ยกเว้นข้อ 9 เทนนิส และข้อ 10 วายน้ำ ($\bar{X}=1.00$) อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตาราง 25 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการ ที่ 3 ในด้าน
การทำงานอดิเรก จำแนกตามสถานภาพครอบครัวของนักเรียน

รายการ	ครอบครัวปกติ (n=376)			ครอบครัวแตกแยก (n=10)			ครอบครัวที่บิดาและ/ หรือมารดาเสียชีวิต (n=4)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ประดิษฐ์ของเล่น	3.57	.67	มาก	3.10	.57	ปานกลาง	3.00	.00	ปานกลาง
2. ตกแต่งบ้าน	3.67	.66	มาก	3.20	.63	ปานกลาง	3.50	.58	มาก
3. เลี้ยงสัตว์	4.07	1.00	มาก	3.80	1.23	มาก	4.50	.58	มาก
4. ปลูกต้นไม้	3.75	.96	มาก	3.40	1.35	ปานกลาง	4.50	.58	มาก
5. สะสมสิ่งของ ต่างๆ	4.16	.79	มาก	3.50	1.18	มาก	4.50	.58	มาก
6. วาดภาพ	4.22	.77	มาก	4.00	1.05	มาก	4.50	.58	มาก
7. ทำอาหาร	3.58	1.06	มาก	4.00	1.15	มาก	3.00	.00	ปานกลาง
รวม	3.86	.44	มาก	3.57	.64	มาก	3.93	.39	มาก

จากตาราง 25 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
เขตตรวจราชการ ที่ 3 ครอบครัวปกติใช้เวลาว่างในด้านการทำงานอดิเรกของโดยรวม อยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{X}=3.86$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อ ที่
มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ คือ ข้อ 6 วาดภาพ ($\bar{X}=4.22$) ข้อ 5 สะสมสิ่งของต่างๆ ($\bar{X}=4.16$)
และข้อ 3 เลี้ยงสัตว์ ($\bar{X}=4.07$)

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการ ที่ 3
ครอบครัวแตกแยกใช้เวลาว่างในด้านการทำงานอดิเรกโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.57$) และ
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 1 ประดิษฐ์ของเล่น
($\bar{X}=3.10$) ข้อ 2 ตกแต่งบ้าน ($\bar{X}=3.20$) และข้อ 4 ปลูกต้นไม้ ($\bar{X}=3.40$) อยู่ในระดับปานกลาง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการ ที่ 3 ครอบครัวยากจนและ/หรือมารดาเสียชีวิตใช้เวลาว่างในด้านการทำงานอดิเรกของโดยรวม ระดับมาก ($\bar{X}=3.93$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ข้อ 1 ประดิษฐ์ของเล่น และ ข้อ 7 ทำอาหาร ($\bar{X}=3.00$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 26 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการ ที่ 3 ในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ จำแนกตามสถานภาพครอบครัวของนักเรียน

รายการ	ครอบครัวปกติ (n=376)			ครอบครัวแตกแยก (n=10)			ครอบครัวยากจนและ/ หรือมารดาเสียชีวิต (n=4)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. อ่านหนังสือ	3.88	.65	มาก	3.77	.72	มาก	3.82	.71	มาก
2. ทำการบ้าน	3.95	.62	มาก	3.83	.71	มาก	3.92	.61	มาก
3. เข้าห้องสมุด	3.57	.70	มาก	3.44	.69	ปานกลาง	3.47	.62	ปานกลาง
4. เรียนพิเศษ	3.96	.87	มาก	3.80	.96	มาก	3.84	.88	มาก
5. ค้นหาความรู้ จากอินเทอร์เน็ต	4.38	.84	มาก	4.37	.83	มาก	4.37	.75	มาก
6. ชมรายการ โทรทัศน์	4.79	.43	มากที่สุด	4.88	.34	มากที่สุด	4.83	.40	มากที่สุด
7. ฟังรายการวิทยุ	4.82	.43	มากที่สุด	4.84	.39	มากที่สุด	4.80	.42	มากที่สุด
รวม	4.19	.36	มาก	4.13	.39	มาก	4.15	.37	มาก

จากตาราง 26 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการ ที่ 3 ครอบครัวยากจนใช้เวลาว่างในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.19$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ข้อ 6 ชมรายการโทรทัศน์ ($\bar{X}=4.79$) และข้อ 7 ฟังรายการวิทยุ ($\bar{X}=4.82$)

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการ ที่ 3 ครอบครัวยากจนใช้เวลาว่างในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากและมากที่สุดข้อ 6 ชมรายการ

โทรทัศน์ ($\bar{X}=4.88$) และข้อ 7 ฟังรายการวิทยุ($\bar{X}=4.83$) ข้อ 3 การเข้าห้องสมุด($\bar{X}=3.44$) อยู่ในระดับปานกลาง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการ ที่ 3 ครอบครัวยากจนและ/หรือมารดาเสียชีวิตใช้เวลาว่างในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.15$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ข้อ 6 ชมรายการโทรทัศน์ ($\bar{X}=4.83$) และข้อ 7 ฟังรายการวิทยุ ($\bar{X}=4.80$) ยกเว้นข้อ 3 เข้าห้องสมุด ($\bar{X}=3.47$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนกตามเพศ ชั้นปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง และสถานภาพครอบครัวของนักเรียน จำแนกตามตัวแปรเพศ โดยการทดสอบค่าที (t-test) สำหรับระดับชั้นปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง และสถานภาพของครอบครัวของนักเรียน โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) เสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ปรากฏดังตาราง 27-40

ตาราง 27 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการ ที่ 3 จำแนกตามเพศ โดยรวม

รายการ	เพศชาย (n=195)		เพศหญิง (n=195)		t	P
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
การออกกำลังกายและเล่นกีฬา						
เพื่อนันทนาการ	2.83	.61	2.46	.52	6.42*	.000
การทำงานอดิเรก	3.86	.47	3.84	.43	6.41*	.000
การส่งเสริมการเรียนรู้	4.13	.35	4.19	.39	-1.54	1.25
รวม	3.17	.43	2.96	.35	5.30*	.000

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 27 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการ ที่ 3 ที่มีเพศต่างกัน ใช้เวลาว่างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ จำแนกตามเพศ โดยรวมและ

รายด้าน ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบไม่แตกต่างกัน คือ ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้

ตาราง 28 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการใช้เวลาว่าง ในด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการ ที่ 3 จำแนกตามเพศ

ที่	รายการ	เพศชาย (n=195)		เพศหญิง (n=195)		t	P
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1.	ฟุตบอล	3.49	1.73	2.21	1.66	7.49*	.000
2.	บาสเกตบอล	3.19	1.29	2.28	1.41	6.66*	.000
3.	วอลเลย์บอล	3.42	1.20	3.00	1.34	3.27*	.001
4.	เซปักตะกร้อ	2.86	1.59	2.09	1.37	5.10*	.000
5.	เทเบิลเทนนิส	3.32	1.39	3.06	1.43	1.80	.073
6.	แบดมินตัน	3.96	1.21	3.53	1.50	3.11*	.002
7.	วิ่งเพื่อสุขภาพ	2.73	1.45	2.45	1.35	2.02*	.044
8.	เดินแอร์โรบิค	1.75	1.06	2.23	1.31	-3.96*	.000
9.	เทนนิส	1.58	1.07	1.70	1.11	-1.07	.285
10.	ว่ายน้ำ	1.97	1.37	2.09	1.48	-.85	.394
	รวม	2.55	.56	2.22	.51	6.16*	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 28 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเขตตรวจราชการ ที่ 3 ที่มีเพศต่างกัน ใช้เวลาว่าง ในด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ไม่มีมีความแตกต่างกัน คือ ข้อ 5 เทเบิลเทนนิส ข้อ 9 เทนนิส และข้อ 10 ว่ายน้ำ นอกนั้นทุกข้อมีความแตกต่างกัน

ตาราง 29 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการใช้เวลาว่าง ในด้านการทำงาน
อดิเรก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3
จำแนกตามเพศ

ที่	รายการ	เพศชาย (n=195)		เพศหญิง (n=195)		t	P
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1.	ประดิษฐ์ของเล่น	3.56	.73	3.54	.60	.30	.763
2.	ตกแต่งบ้าน	3.61	.67	3.70	.65	-1.38	.168
3.	เลี้ยงสัตว์	4.21	.96	3.94	1.03	2.64*	.009
4.	ปลูกต้นไม้	3.89	.95	3.60	.98	2.99*	.003
5.	สะสมสิ่งของต่างๆ	4.14	.86	4.15	.76	-.06	.905
6.	วาดภาพ	4.20	.82	4.23	.73	-.33	.743
7.	ทำอาหาร	3.43	1.00	3.75	1.10	-.04	.003
	รวม	3.86	.61	3.82	.51	.42	.447

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 29 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
เขตตรวจราชการ ที่ 3 ที่มีเพศต่างกันใช้เวลาว่างในด้านการทำงานอดิเรก โดยรวมไม่แตกต่าง
และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ
ข้อ 3 เลี้ยงสัตว์ และข้อ 4 ปลูกต้นไม้ นอกนั้นไม่มีความแตกต่าง

ตาราง 30 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการใช้เวลาว่างของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการ ที่ 3 ในด้านการส่งเสริม
การเรียนรู้ จำแนกตามเพศ

ที่	รายการ	เพศชาย (n=195)		เพศหญิง (n=195)		t	P
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1.	อ่านหนังสือ	3.73	.71	3.92	.67	-2.71*	.007
2.	ทำการบ้าน	3.85	.70	3.95	.59	-1.57	.117
3.	เข้าห้องสมุด	3.41	.62	3.58	.72	-2.57*	.011
4.	เรียนพิเศษ	3.83	.94	3.91	.87	-.90	.370
5.	ค้นหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต	4.37	.78	4.37	.82	-.06	.950
6.	ชมรายการโทรทัศน์	4.86	.35	4.81	.43	1.30	.196
7.	ฟังรายการวิทยุ	4.87	.37	4.77	.45	2.35*	.019
	รวม	4.13	.35	4.19	.39	-1.54	.125

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 30 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
เขตตรวจราชการ ที่ 3 ที่มีเพศต่างกันใช้เวลาว่าง ในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
โดยรวมไม่แตกต่าง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 คือ ข้อ 1 อ่านหนังสือ ข้อ 3 เข้าห้องสมุด และข้อ 7 ฟังรายการวิทยุ นอกนั้น
ไม่มีความแตกต่าง

ตาราง 31 วิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการใช้เวลาว่างของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการ ที่ 3 โดยรวม
และรายด้าน จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	Df	SS	MS	F	p
การออกกำลังกายและเล่นกีฬา					
เพื่อนันทนาการ					
ระหว่างกลุ่ม	2	.429	.214	.615	.541
ภายในกลุ่ม	387	134.860	.348		
รวม	487	370.400			
การทำงานอดิเรก					
ระหว่างกลุ่ม	2	.372	.186	.925	.397
ภายในกลุ่ม	387	77.868	.201		
รวม	389	78.240			
การส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน					
ระหว่างกลุ่ม	2	.254	.127	.914	.402
ภายในกลุ่ม	387	53.711	.139		
รวม	389	53.964			
รวม					
ระหว่างกลุ่ม	2	.306	.153	.897	.409
ภายในกลุ่ม	387	65.991	.171		
รวม	389	66.297			

จากตาราง 31 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
เขตตรวจราชการ ที่ 3 ที่มีระดับชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน ใช้เวลาว่างไม่แตกต่างกัน

ตาราง 32 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการใช้เวลาว่างของนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
เขตตรวจราชการ ที่ 3 โดยรวม และรายด้านจำแนกตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
การออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อ					
นันทนาการ					
ระหว่างกลุ่ม	2	2.204	1.102	3.518*	.031
ภายในกลุ่ม	387	121.220	.313		
รวม	389	123.423			
การทำงานอดิเรก					
ระหว่างกลุ่ม	2	2.687	1.344	3.922*	.021
ภายในกลุ่ม	387	132.601	.343		
รวม	389	135.288			
การส่งเสริมการเรียนรู้					
ระหว่างกลุ่ม	2	1.755	.877	6.503*	.002
ภายในกลุ่ม	387	52.210	.135		
รวม	389	53.964			
รวม					
ระหว่างกลุ่ม	2	1.529	.764	4.567*	.011
ภายในกลุ่ม	387	64.768	.167		
รวม	389	66.297			

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 32 แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขต
ตรวจราชการ ที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ใช้เวลาว่าง โดยรวม และรายด้านแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงนำไปทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีทางสถิติ LSD
(Least Significant Difference's Method)

ตาราง 33 ผลการทดสอบรายคู่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน กับการใช้เวลาว่างในด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ระดับสูง	ระดับปานกลาง	ระดับต่ำ	
	(n=165)	(n=199)	(n=26)	
	\bar{X}	2.30	2.35	2.45
ระดับสูง	2.30	-	.009*	.702
ระดับปานกลาง	2.35	-	-	.347
ระดับต่ำ	2.45	-	-	-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 33 แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง ($\bar{X}=2.30$) กับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.35$) ใช้เวลาว่างในด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.35$) ใช้เวลาว่างมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง ($\bar{X}=2.30$) ส่วนคู่อื่นๆไม่พบความแตกต่างกัน

ตาราง 34 ผลการทดสอบรายคู่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน กับการใช้เวลาว่างในด้านการทำานอดิเรก

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ระดับสูง	ระดับปานกลาง	ระดับต่ำ	
	(n=165)	(n=199)	(n=26)	
	\bar{X}	2.55	2.72	2.63
ระดับสูง	2.55	-	.021*	.819
ระดับปานกลาง	2.72	-	-	.742
ระดับต่ำ	2.63	-	-	-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 34 แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการ ที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง ($\bar{X}=2.55$) กับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.72$) ใช้เวลาว่างในด้านการทำงานอดิเรกแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการ ที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.72$) ใช้เวลาว่างมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง ($\bar{X}=2.55$) ส่วนอื่นๆไม่พบความแตกต่างกัน

ตาราง 35 ผลการทดสอบรายคู่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน กับการใช้เวลาว่างในด้านการส่งเสริมการเรียนของนักเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ระดับสูง	ระดับปานกลาง	ระดับต่ำ
	(n=165)	(n=199)	(n=26)
\bar{X}	4.16	4.19	3.91
ระดับสูง	4.16	.795	.006*
ระดับปานกลาง	4.19	-	.002*
ระดับต่ำ	3.91	-	-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 35 แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการ ที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ ($\bar{X}=3.91$) ใช้เวลาว่างในด้านการส่งเสริมการเรียนแตกต่างจากนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ระดับสูง ($\bar{X}=4.16$) และระดับปานกลาง ($\bar{X}=4.19$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการ ที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ ($\bar{X}=3.91$) ใช้เวลาว่างมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับสูง ($\bar{X}=4.16$) และปานกลาง ($\bar{X}=4.19$)

ตาราง 36 เปรียบเทียบการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน เขตตรวจราชการ ที่ 3 โดยรวม และแยกรายด้านจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง
นักเรียน

แหล่งความแปรปรวน	Df	SS	MS	F	P
การออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อ					
นันทนาการ					
ระหว่างกลุ่ม	3	2.810	1.458	2.998*	.031
ภายในกลุ่ม	386	120.613	.339		
รวม	389	123.123			
การทำงานอดิเรก					
ระหว่างกลุ่ม	3	4.373	.456	4.298*	.005
ภายในกลุ่ม	386	130.915	.199		
รวม	389	135.288			
การส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน					
ระหว่างกลุ่ม	3	.808	.269	1.956	.120
ภายในกลุ่ม	386	53.156	.138		
รวม	389	53.964			
รวม					
ระหว่างกลุ่ม	3	2.206	.735	4.429*	.004
ภายในกลุ่ม	386	64.090	.166		
รวม	389	66.297			

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 36 แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
เขตตรวจราชการ ที่ 3 ซึ่งผู้ปกครองมีอาชีพแตกต่างกันใช้เวลาว่าง โดยรวม แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น การส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนไม่มีความแตกต่างกัน

ตาราง 37 ผลการทดสอบรายคู่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน กับการใช้เวลาว่างในการออกกำลังกาย และเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ

อาชีพผู้ปกครอง	เกษตรกรรม (n=103)	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ (n=92)	รับจ้าง ทั่วไป (n=73)	ธุรกิจ ส่วนตัว (n=122)	
	\bar{X}	2.25	2.46	2.40	2.48
เกษตรกรรม	2.25		.009*	.072	.011*
รับราชการรัฐวิสาหกิจ	2.46	-		.523	.810
รับจ้างทั่วไป	2.40	-	-		.651
ธุรกิจส่วนตัว	2.48	-	-	-	

* แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 37 แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่ผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกรรม ($\bar{X}=2.25$) กับนักเรียน ที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ($\bar{X}=2.46$) และนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกรรม ($\bar{X}=2.25$) กับนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพธุรกิจส่วนตัว ($\bar{X}=2.48$) ใช้เวลาว่างในการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรม ($\bar{X}=2.25$) ใช้เวลาว่างน้อยกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ($\bar{X}=2.46$) และธุรกิจส่วนตัวส่วน ($\bar{X}=2.48$) คู่อื่นๆไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 38 ผลการทดสอบรายคู่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน กับการใช้เวลาว่างในการทำงานอดิเรก

อาชีพผู้ปกครอง	เกษตรกร (n=103)	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ (n=92)	รับจ้าง ทั่วไป (n=73)	ธุรกิจ ส่วนตัว (n=122)
	\bar{X} 2.48	2.76	2.65	2.68
เกษตรกร	2.48	.001*	.056	.008*
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	2.76	-	.207	.332
รับจ้าง	2.65		-	.665
ธุรกิจส่วนตัว	2.68			-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 38 แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่ผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกร ($\bar{X}=2.48$) ใช้เวลาว่างในการทำงานอดิเรก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ($\bar{X}=2.76$) และธุรกิจส่วนตัว ($\bar{X}=2.68$) โดยที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่ผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกร ($\bar{X}=2.48$) ใช้เวลาว่างน้อยกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ รับจ้าง ธุรกิจส่วนตัว

ตาราง 39 ผลการทดสอบรายคู่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน กับการใช้เวลาว่างในการส่งเสริมการเรียนรู้

อาชีพผู้ปกครอง	เกษตรกรรม (n=103)	รับราชการ รัฐวิสาหกิจ (n=92)	รับจ้าง ทั่วไป (n=73)	ธุรกิจ ส่วนตัว (n=122)	
	\bar{X}	4.10	4.16	4.15	4.22
เกษตรกรรม	4.10	-	.287	.377	.017*
รับราชการรัฐวิสาหกิจ	4.16	-	.910	.223	
รับจ้างทั่วไป	4.15		-	.209	
ธุรกิจส่วนตัว	4.22				

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 39 แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่ผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกรรม ($\bar{X}=4.10$) กับนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพธุรกิจส่วนตัว ($\bar{X}=4.22$) ใช้เวลาว่าง ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่ผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกรรม ($\bar{X}=4.15$) ใช้เวลาว่างในการ ส่งเสริมการเรียนรู้ น้อยกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ รับจ้าง และธุรกิจ ส่วนตัว

ตาราง 40 เปรียบเทียบการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 โดยรวม และแยกรายด้านจำแนกตามสถานภาพครอบครัว
ของนักเรียน

แหล่งความแปรปรวน	Df	SS	MS	F	P
การออกกำลังกายและเล่นกีฬา					
เพื่อนันทนาการ					
ระหว่างกลุ่ม	2	.798	.399	1.260	.285
ภายในกลุ่ม	387	122.625	.317		
รวม	389	123.423			
การทำงานอดิเรก					
ระหว่างกลุ่ม	2	.417	.208	.598	.550
ภายในกลุ่ม	387	134.872	.349		
รวม	389	135.288			
การส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน					
ระหว่างกลุ่ม	2	.394	.197	1.423	.242
ภายในกลุ่ม	387	53.571	.138		
รวม	389	53.964			
รวม					
ระหว่างกลุ่ม	2	.418	.209	1.226	.294
ภายในกลุ่ม	387	65.879	.170		
รวม	389	66.297			

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 40 แสดงว่า นักเรียนที่มีสถานภาพครอบครัวแตกต่างกัน ใช้เวลาว่าง
โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ปีการศึกษา 2548 ผู้วิจัยได้นำเสนอสรุปผลการศึกษาค้นคว้า
ไว้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาค้นคว้าใช้เวลาว่างของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้เวลาว่างของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนกตามตัวแปร เพศ ชั้นปีที่ศึกษา
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง และสถานภาพครอบครัวของนักเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3
ที่มีเพศต่างกัน ใช้เวลาว่างแตกต่างกัน
2. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3
ที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน ใช้เวลาว่างแตกต่างกัน
3. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3
ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดังกัน ใช้เวลาว่างแตกต่างกัน
4. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3
ที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน ใช้เวลาว่างแตกต่างกัน
5. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3
ที่มีสถานภาพครอบครัวต่างกัน ใช้เวลาว่างแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. การกำหนดกลุ่มประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ศึกษา
ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขตตรวจราชการที่ 3 ปีการศึกษา

2548 จำนวน 9 จังหวัด คือ จังหวัดนครนายก ชลบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง จันทบุรี ปราจีนบุรี สระแก้ว สมุทรปราการและตราด จำนวน 181,201 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 13 แห่ง และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเขตพื้นที่ละ 1 แห่ง สุ่มเลือกนักเรียนเขตพื้นที่ละ 30 คน โดยแยกเป็นสถานศึกษาละ 30 คน ระดับการเรียนชั้นละ 10 คน เป็นนักเรียนชาย 5 คน นักเรียนหญิง 5 คน ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รวมทั้ง 13 สถานศึกษา จำนวน 390 คน เป็นนักเรียนชาย 195 คน นักเรียนหญิง 195 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเป็นแบบตารางประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ
2. นำแบบสอบถามมาให้ค่าคะแนนตามหน้าหน้กของแต่ละข้อเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป และในการวิจัยครั้งนี้

2.1 ข้อมูลด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางและความเรียง

2.2 วิเคราะห์ระดับในการใช้เวลาว่างของนักเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.3 เปรียบเทียบและวิเคราะห์ระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ตัวแปรเพช และค่าเอฟ (F-test) สำหรับกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม คือ ระดับชั้นปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง และสถานภาพครอบครัวของนักเรียน หากพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้การทดสอบ LSD (Least Significant Difference's Method)

3. นำข้อมูลมาสรุปในแต่ละด้านแล้วนำเสนอในรูปความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ปีการศึกษา 2548 ผู้วิจัยได้สรุปผลได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สถานภาพของนักเรียน พบว่า 2 กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนเพศชาย จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 50 และเพศหญิง จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 50 เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33

นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.00-2.99) จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 51.03 รองมาคือระดับสูง จำนวน 165 คน (ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 3.00-4.00) คิดเป็นร้อยละ 42.31 และระดับต่ำ (ค่าระดับคะแนนสะสมระหว่าง 1.00-1.99) จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67

อาชีพของผู้ปกครองทำธุรกิจส่วนตัว จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 31.28 เกษตรกรรม จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 26.41 รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.59 รับจ้างทั่วไป จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 18.72

สถานภาพครอบครัวของนักเรียน บิดามารดาอยู่ด้วยกัน จำนวน 376 คน คิดเป็นร้อยละ 94.41 บิดามารดาแยกกันอยู่ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.57 และบิดาและ/หรือมารดาเสียชีวิต จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.02

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ใช้เวลาว่างโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.55$) และมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ใช้เวลาว่างอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.16$)

2.2 ด้านการทำงานอดิเรก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ใช้เวลาว่างอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.85$)

2.3 ด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ใช้เวลาว่าง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.65$)

3. ผลการวิเคราะห์ระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ทั้งเพศชายและเพศหญิงใช้เวลาว่างโดยรวมอยู่ในระดับมาก (เพศชาย $\bar{X}=3.61$, เพศหญิง ($\bar{X}=3.50$) และมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่านักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ทั้งเพศชายและเพศหญิง ใช้เวลาว่าง อยู่ในระดับมาก (เพศชาย $\bar{X}=4.13$, เพศหญิง ($\bar{X}=4.19$)

3.2 ด้านการทำงานอดิเรก พบว่านักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ทั้งเพศชายและเพศหญิงใช้เวลาว่าง อยู่ในระดับมาก (เพศชาย $\bar{X}=3.86$, เพศหญิง $\bar{X}=3.84$)

3.3 ด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 เพศชาย ใช้เวลาว่าง อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=2.83$) ส่วนเพศหญิงใช้เวลาว่างอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.46$)

4. ผลการวิเคราะห์ระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนกตามระดับชั้นที่ศึกษา พบว่านักเรียน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้เวลาว่างโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.09$, $\bar{X}=3.02$, $\bar{X}=3.08$) และมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่านักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้เวลาว่าง อยู่ในระดับมาก (มัธยมศึกษาปีที่ 1 $\bar{X}=4.19$, มัธยมศึกษาปีที่ 2 $\bar{X}=4.13$, มัธยมศึกษาปีที่ 3 $\bar{X}=4.15$)

4.2 ด้านการทำงานอดิเรกพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้เวลาว่าง อยู่ในระดับมาก (มัธยมศึกษาปีที่ 1 $\bar{X}=3.89$, มัธยมศึกษาปีที่ 2 $\bar{X}=3.84$, มัธยมศึกษาปีที่ 3 $\bar{X}=3.83$)

4.3 ด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้เวลาว่าง อยู่ในระดับน้อย (มัธยมศึกษาปีที่ 1 $\bar{X}=2.39$, มัธยมศึกษาปีที่ 2 $\bar{X}=2.34$, มัธยมศึกษาปีที่ 3 $\bar{X}=2.42$)

5. ผลการวิเคราะห์ระดับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ ใช้เวลาว่าง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง $\bar{X}=3.01$, ในระดับปานกลาง $\bar{X}=3.12$, ในระดับต่ำ $\bar{X}=2.96$)

5.1 ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง ในระดับปานกลาง และระดับต่ำใช้เวลาว่างอยู่ในระดับมาก (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง $\bar{X}=4.16$, ระดับปานกลาง $\bar{X}=4.19$, ระดับต่ำ $\bar{X}=3.91$)

5.2 ด้านการทำงานอดิเรกพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง ในระดับปานกลาง ใช้เวลาว่าง ในระดับมาก(ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง

$\bar{X} = 3.90$, ระดับปานกลาง, $\bar{X} = 3.84$) นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่ำใช้เวลาว่าง อยู่ในระดับปานกลาง (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่ำ $\bar{X} = 2.65$)

5.3 ด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง ในระดับปานกลาง และในระดับต่ำใช้เวลาว่างในระดับน้อย(ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง $\bar{X} = 2.30$, ระดับปานกลาง $\bar{X} = 2.46$, ระดับต่ำ $\bar{X} = 2.35$)

6. ผลการวิเคราะห์การใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง พบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพธุรกิจส่วนตัว ใช้เวลาว่างในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ รับจ้าง และเกษตรกรรวม ใช้เวลาว่างในระดับปานกลาง($\bar{X} = 3.13$, $\bar{X} = 3.07$, $\bar{X} = 2.94$)

6.1 ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพธุรกิจส่วนตัว รับราชการรัฐวิสาหกิจ รับจ้าง และเกษตรกรรวม ใช้เวลาว่าง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, $\bar{X} = 4.16$, $\bar{X} = 4.15$, $\bar{X} = 4.07$)

6.1 ด้านการทำงานอดิเรกนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม รับจ้าง และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ใช้เวลาว่างอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, $\bar{X} = 3.89$, $\bar{X} = 3.86$, $\bar{X} = 3.76$)

6.3 ด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว รับจ้าง และเกษตรกรรวม ใช้เวลาว่าง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.77$, $\bar{X} = 2.69$, $\bar{X} = 2.65$, $\bar{X} = 2.48$)

7. ผลการวิเคราะห์การใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนกตามสถานภาพครอบครัวของนักเรียน พบว่านักเรียนที่มีสถานภาพครอบครัวปกติ ครอบครัวแตกแยก ครอบครัวที่บิดาและหรือมารดาเสียชีวิต ใช้เวลาว่างโดยรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X} = 3.58$, $\bar{X} = 3.52$, $\bar{X} = 3.55$)

7.1 ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนที่มีสถานภาพครอบครัวปกติ ครอบครัวแตกแยก ครอบครัวที่บิดาและหรือมารดาเสียชีวิต ใช้เวลาว่างอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, $\bar{X} = 4.13$, $\bar{X} = 4.15$)

7.2 ด้านการทำงานอดิเรก พบว่า นักเรียนที่มีสถานภาพครอบครัวปกติ ครอบครัวแตกแยก ครอบครัวที่บิดาและหรือมารดาเสียชีวิต ใช้เวลาว่าง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, $\bar{X} = 3.84$, $\bar{X} = 3.83$)

7.3 ด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ พบว่านักเรียนที่มีสถานภาพครอบครัวปกติ ครอบครัวแตกแยก ครอบครัวที่บิดาและหรือมารดาเสียชีวิต ใช้เวลาว่างอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.67$, $\bar{X} = 2.60$, $\bar{X} = 2.67$)

8. ผลการเปรียบเทียบการใช้เวลาว่างของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 จำแนกตามตัวแปร เพศ ชั้นปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง และสถานภาพครอบครัวของนักเรียนปรากฏผลดังนี้

8.1 การใช้เวลาว่างของนักเรียนระหว่างเพศชายกับเพศหญิงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8.2 การใช้เวลาว่างของนักเรียนที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกันใช้เวลาว่างไม่แตกต่างกัน

8.3 การใช้เวลาว่างของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันใช้เวลาว่างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8.4 การใช้เวลาว่างของนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันใช้เวลาว่างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 .ในด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ ด้านการทำงานอดิเรก ส่วนด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ไม่มีความแตกต่างกัน

8.5 นักเรียนที่ผู้ปกครองมีสถานภาพครอบครัวแตกต่างกันใช้เวลาว่างไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ปีการศึกษา 2548 สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การศึกษาการใช้เวลาว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ตามตัวแปรเพศ ชั้นปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง และสถานภาพครอบครัวของนักเรียนพบว่ามีการใช้เวลาว่างโดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาตามตัวแปรพบว่า

1.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีการใช้เวลาว่างโดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิงจะใช้เวลาว่างในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านการทำงานอดิเรก ในระดับมาก ส่วนด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการจะใช้อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะนักเรียนกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับนักเรียนจำเป็นต้องใช้เวลาในการเรียนและทำการบ้านเป็นส่วนใหญ่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักเรียนใช้เวลาว่างในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้โดยการชมโทรทัศน์ และ ฟังรายการวิทยุมากที่สุด ทั้งนี้เพราะเป็นกิจกรรมที่ทำได้ง่าย ทำร่วมกันทั้งครอบครัว สามารถทำได้ในขณะที่ประกอบกิจกรรมอื่นๆด้วย ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2545 : 13-21) ที่ทำการสำรวจเด็กและเยาวชน ใน พ.ศ. 2545 พบว่าเด็กและเยาวชนอายุ 6-24 ปี

จำนวน 20.9 ล้านคนส่วนใหญ่ร้อยละ 87.00 ใช้เวลาว่างในการชมโทรทัศน์ วีดีโอ มากที่สุด รองลงมาคือฟังรายการวิทยุ/เทป ร้อยละ 31.40 อ่านหนังสือร้อยละ 25.30 และเล่นกีฬาเพื่อการออกกำลังกายร้อยละ 22.60 ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานพัฒนาการศึกษาและนันทนาการ (2547:53 และ 2547: 77) ที่ศึกษาเรื่องพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและเรื่องการศึกษาการประกอบกิจกรรมนอกเวลาเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนดูโทรทัศน์ วีดีโอ ถึงร้อยละ 78.10 ฟังเพลง ร้อยละ 68.10 ทำการบ้านหรือช่วยงานร้อยละ 47.20 เล่นกีฬาหรือออกกำลังกายเพียงร้อยละ 38.60 และสอดคล้องกับ ัญญารัตน์ วงษ์สมัย (2542 : 70-73) ที่ศึกษาเรื่องการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี พบว่า กิจกรรมที่นักเรียนนิยมทำมากที่สุด คือ ทำการบ้าน ทำรายงาน ทบทวนการบ้านที่เรียนมา และทำงานอดิเรก ส่วนการออกกำลังกายและเล่นกีฬา นักเรียนใช้เวลาว่าง อยู่ในระดับน้อยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันสังคมเป็นลักษณะของสังคมการแข่งขันเพื่อการดำรงชีพ และการอยู่อาศัย พ่อแม่และผู้ปกครอง จึงมุ่งส่งเสริมให้บุตรหลานในความปกครอง ได้รับการศึกษาที่ดีที่สุด ให้ศึกษาต่อให้สูงที่สุด เพื่อความมั่นคงในอนาคตที่มีอาชีพที่มีรายได้ดี สามารถเลี้ยงชีพได้ โดยการสนับสนุนนักเรียนให้เรียนพิเศษหลังเลิกจากการเรียนในรายวัน หรือวันเสาร์อาทิตย์ อีกทั้งส่งเสริมการทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนทุกประเภท จึงทำให้นักเรียนไม่มีเวลาในการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ และในปัจจุบันสื่อวิทยุ โทรทัศน์เป็นสิ่งที่น่าสนใจสำหรับเด็กนักเรียนได้โดยง่ายและเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง เพราะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นช่วงต้นของวัยรุ่นที่มีการเลียนแบบ คลั่งไคล้ ในดารา และนักร้องที่ตนนิยม เด็กวัยรุ่นนี้จึงสนใจสื่อวิทยุโทรทัศน์ และการเล่นอินเทอร์เน็ต จากคอมพิวเตอร์ในช่วงเวลาว่าง

1.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1,2 และ 3 มีการใช้เวลาว่างโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่มีการใช้เวลาว่างในด้านการส่งเสริมการเรียน และด้านการทำงานอดิเรก อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ ใช้อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่อยู่ในช่วงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1,2 และ 3 จะอยู่ในการศึกษาภาคบังคับ เวลาส่วนใหญ่จะต้องศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียน และเมื่อกลับบ้านจะต้องช่วยเหลือผู้ปกครอง ทำงานบ้าน ทบทวนบทเรียน และทำการบ้าน ทำให้เวลาว่างที่มีอยู่หมดไม่มีเวลาในการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการทำให้นักเรียนทำกิจกรรมที่สามารถทำได้ร่วมกับกิจกรรมอื่นๆ คือการชมรายการโทรทัศน์ ฟังวิทยุ ซึ่งสามารถทำร่วมกับกิจกรรมอื่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานพัฒนาการศึกษาและนันทนาการ (2547 : 99 และ 2547 : 77-78) ที่ศึกษาเรื่องพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ และเรื่องการศึกษาการประกอบกิจกรรมนอกเวลาเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการออกกำลังกายอยู่ในระดับพอใช้ และพบว่าในช่วงเวลาเย็นหลังเลิกเรียน

นักเรียนส่วนใหญ่จะประกอบกิจกรรมทำการบ้าน หรือช่วยงานบ้าน อยู่ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 47.20 ส่วนการเล่นกีฬาหรือการออกกำลังกายเด็กจะปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยคิดเป็นร้อยละ 16.50

1.3 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ มีการใช้เวลาว่างโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ มีการใช้เวลาว่างในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ด้านการทำงานอดิเรก อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีความขยันหมั่นเพียรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมให้กับตนเองอยู่เสมอๆ การใช้เวลาว่างจึงมุ่งเน้นในทางส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น ทบทวนบทเรียน ทำการบ้าน ชมรายการโทรทัศน์ที่เป็นสารคดี ข่าวสาร เหตุการณ์โลกปัจจุบัน ค้นหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต พูดคุยกับเพื่อน ญาติพี่น้อง และเพื่อนเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ คำณ มาลาคำ (2546 : 130 -136) ที่ศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนห้องเก่งมีการใช้เวลาว่างในการออกกำลังกายน้อยกว่าห้องอ่อน ด้านงานอดิเรกนักเรียนห้องเก่งจะมีการชมรายการโทรทัศน์มากกว่าห้องอ่อน ด้านการท่องเที่ยวนักเรียนห้องเก่งเดินทางสรรพสินค้าน้อยกว่าห้องอ่อน และด้านวรรณกรรมนักเรียนห้องเก่งใช้เวลาพูดคุยกับเพื่อน/ญาติที่บ้าน และที่โรงเรียนมากกว่าห้องอ่อนทั้งวันธรรมดาและวันหยุด

1.4 นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีการใช้เวลาว่างโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพธุรกิจส่วนตัว รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ รับจ้าง และเกษตรกร มีการใช้เวลาว่างในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านงานอดิเรก อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการมีการใช้เวลาว่างอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะหลังเลิกเรียนแล้วต้องทบทวนบทเรียน ทำการบ้าน และช่วยผู้ปกครองทำงานบ้าน จึงไม่มีเวลาในการออกกำลังกายและเล่นกีฬา ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานพัฒนาการศึกษาและนันทนาการ (2547 : 80 - 81) ที่ศึกษาเรื่องการประกอบกิจกรรมนอกเวลาเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ อาชีพธุรกิจหรือค้าขาย อาชีพเกษตรกร อาชีพรับจ้างมีการประกอบกิจกรรมนอกเวลาเรียนในช่วงหลังเลิกเรียนตอนเย็นไม่แตกต่างกัน

1.5 นักเรียนที่มีสถานภาพครอบครัว ต่างกัน มีการใช้เวลาว่างโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยที่นักเรียนที่มีครอบครัวปกติ ครอบครัวแตกแยก ครอบครัวที่บิดา/และหรือมารดาเสียชีวิต มีการใช้เวลาว่างในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านการทำงานอดิเรก อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันแต่ละครอบครัวจะมีลูกน้อยและมีความพร้อมในการเลี้ยงดู ประกอบกับ

ปัจจุบันนี้รัฐบาลได้ขยายการศึกษาภาคบังคับเป็น 12 ปี โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ทำให้เวลาส่วนใหญ่ของเด็กถูกใช้ไปเกี่ยวกับการศึกษาเล่าเรียน ทำกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้เหมือนกัน เวลาที่มีเหลือหลังเลิกเรียนจะมีเพียงส่วนน้อยทำให้มีข้อจำกัดที่ต้องเลือกกิจกรรม ที่ง่ายใช้เวลา น้อย และสามารถให้ทั้งความบันเทิงและความรู้ เช่น ชมรายการโทรทัศน์ ฟังรายการวิทยุ พูดคุยกับเพื่อน ๆ ญาติพี่น้อง ซึ่งกิจกรรมที่ทำไม่มีผลต่อสถานภาพของครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานพัฒนาการศึกษาและนันทนาการ (2547 : 53-54) ที่ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนดูโทรทัศน์ วีดีโอ ถึงร้อยละ 78.10 และฟังรายการวิทยุ ร้อยละ 68.10 เล่นกีฬาและออกกำลังกาย ร้อยละ 38.60 และสอดคล้องกับ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2545 : 13-21) ที่ทำการสำรวจ เด็กและเยาวชน ใน พ.ศ. 2545 พบว่า เด็กและเยาวชนอายุ 6-24 ปี จำนวน 20.9 ล้านคน ส่วนใหญ่ร้อยละ 87.00 ใช้เวลาว่างในการชมโทรทัศน์ ฟังรายการวิทยุ ร้อยละ 31.40 อ่านหนังสือ ร้อยละ 25.30 เล่นกีฬาเพื่อการออกกำลังกายร้อยละ 22.60 และสอดคล้องกับ คำรณ มาลาคำ (2546 : 143) ที่ศึกษาเรื่องการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ห่วงงังกับห้องอ่อนใช้เวลาว่างในการปฏิบัติกิจกรรมนันทนาการ ด้านงานอดิเรกโดยการชมรายการโทรทัศน์ ทั้งในวันธรรมดาช่วงเย็น และวันเสาร์ อาทิตย์ อยู่ที่บ้านเพราะเป็นเวลาที่ครอบครัวได้มีโอกาสอยู่ร่วมกัน และสื่อโทรทัศน์ให้ความรู้ ความบันเทิงแบบครบวงจร และ ไม่มีค่าใช้จ่าย

2. ผลการเปรียบเทียบการใช้เวลาว่างของนักเรียนตามตัวแปร เพศ ชั้นปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง และสถานภาพครอบครัวของนักเรียน

2.1 นักเรียนที่มีเพศต่างกันใช้เวลาว่างโดยรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สมมุติฐาน ข้อ 1 ที่ว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่มีเพศแตกต่างกันใช้เวลาว่างแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะความแตกต่างระหว่างบุคคล ธรรมชาติของเพศชายและเพศหญิงย่อมมีความสนใจแตกต่างกัน นักเรียนชายจะมีความสนใจ เล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย ซึ่งสอดคล้องกับธัญญารัตน์ วงษ์สมัย (2542 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การใช้เวลาว่างของนักเรียนเพศชายกับเพศหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี มีความแตกต่างกัน และสอดคล้องกับสำนักงาน พัฒนาการกีฬาและนันทนาการ (2547 : 110) ที่พบว่านักเรียนที่มี เพศ ต่างกันมีพฤติกรรม ส่งเสริมสุขภาพด้านการออกกำลังกาย แตกต่างกัน โดยนักเรียนชายมีพฤติกรรมส่งเสริม สุขภาพดีกว่านักเรียนหญิง

2.2 นักเรียนที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน ใช้เวลาว่างไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวม และแต่ละด้านซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 2 ที่ว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกันใช้เวลาว่างแตกต่างกัน

ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ที่อยู่ในวัยเดียวกัน และกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เช่นเดียวกันจะมีกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้คล้ายคลึงกัน ทำให้นักเรียนมีเวลาว่างใกล้เคียงกัน กิจกรรม ที่นักเรียนปฏิบัติเป็นประจำในเวลาว่าง จะมีเพียงไม่กี่ประเภท เช่น การดูโทรทัศน์ วีดีโอ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ (2547 : 42) ที่พบว่า การประกอบกิจกรรมนอกเวลาเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2 และ 3 ด้านการทำการบ้าน ช่วยผู้ปกครองทำงานบ้าน และประกอบกิจกรรมนันทนาการ ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับธัญญรัตน์ วงษ์สมัย (2542 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 2 และ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี ใช้เวลาว่างในการออกกำลังกายและเล่นกีฬา งานอดิเรก และการส่งเสริมการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกันนัก

2.3 เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ใช้เวลาว่างแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 3 ที่ว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ใช้เวลาว่างแตกต่างกัน โดยที่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง ใช้เวลาว่างในด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการน้อยกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลางและระดับต่ำ ส่วนด้านการทำงานอดิเรก และด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ นั้นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง ใช้เวลาว่างมากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียน ระดับกลาง และระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงจะสนใจศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมให้กับตนเองเสมอๆ มีความขยันหมั่นเพียรในการทำการบ้าน เข้าห้องสมุด ชมรายการโทรทัศน์ ฟังรายการวิทยุ และค้นคว้าหาความรู้จากอินเทอร์เน็ตทำให้ทราบข่าวสารใหม่ๆ ทันกับเหตุการณ์โลกปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับ คำรณ มาลาคำ (2546 :130-136) ที่พบว่านักเรียนห้องเก่งใช้เวลาว่างในการออกกำลังกายและเล่นกีฬาน้อยกว่าห้องอ่อนทั้งวันธรรมดา และวันเสาร์อาทิตย์ นักเรียนห้องเก่งจะใช้เวลาว่างในการทำงานอดิเรก ชมรายการโทรทัศน์ ฟังรายการวิทยุ และวรรณกรรมมากกว่านักเรียนห้องอ่อน และสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2538 : 79-93) ที่พบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง มีเทคนิค วิธีการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ คือ นักเรียนที่มีผลการเรียนสูงจะมีการเตรียมตัวในการเรียน โดยการศึกษาหาความรู้สิ่งที่จะต้องเรียนจากหนังสือเรียน ห้องสมุด ค้นคว้าหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต ทำแบบฝึกหัด และจะลดกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวกับการเรียน

2.4 นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันใช้เวลาว่าง แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 4 ที่ว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน ใช้เวลาว่างแตกต่างกัน โดยที่นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกรรม จะใช้เวลาว่างในการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ งานอดิเรก และส่งเสริมการเรียนรู้ น้อยกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักเรียน

ต้องช่วยผู้ปกครองทำงานบ้านมากกว่านักเรียน ที่ผู้ปกครองมีอาชีพอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานพัฒนาการศึกษาและนันทนาการ (2547 : 115) ที่พบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และธุรกิจ/ค้าขาย มีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการใช้กิจกรรม นันทนาการดีกว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพพนักงานบริษัท/ห้างร้าน เกษตรกรรม แม่บ้าน หรือพ่อบ้าน

2.5 นักเรียนที่มีสถานภาพครอบครัวของนักเรียนแตกต่างกันใช้เวลาว่างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 5 ที่ว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 ที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน ใช้เวลาว่างแตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นวัยที่ย่างเข้าสู่วัยรุ่นซึ่งเด็กวัยนี้จะมีพฤติกรรมเลียนแบบ ดารา ความเห็นคล้อยตามเพื่อน เด็กวัยนี้จึงมีพฤติกรรมคล้ายๆกัน คือ ชมรายการโทรทัศน์ ฟังรายการวิทยุ และค้นหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต ประกอบกับเด็กในวัยมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่เรียนอยู่ในการศึกษาภาคบังคับ จำเป็นต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ หลังเลิกเรียนเพื่อทำการบ้านหรือศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจึงใช้เวลาว่างส่วนใหญ่หลังเลิกเรียน เพื่อการส่งเสริมการเรียนดังนั้นสถานภาพครอบครัวจึงไม่ส่งผลให้การใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของกษมา อุปลา (2542 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถานศึกษา ระบบใหม่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ที่พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดขอนแก่นมีปัจจัยทางด้านสถานภาพครอบครัวแตกต่างกัน มีระดับค่าเฉลี่ยของความเครียด ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และงานวิจัยของ สมพันธ์ อภิรักษ์ (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องคุณธรรม 7 ประการ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนวิธีเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีความมุ่งหมาย เพื่อส่งเสริมคุณธรรม 7 ประการของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนวิธีการเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดสมุทรปราการใน 7 ด้าน คือด้าน پاکเพียรอดทน เสริมสร้างความคิด รู้รักสามัคคี มีน้ำใจใฝ่ประหยัด ซื่อสัตย์สุจริต เศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามสถานภาพครอบครัว อาชีพ และสถานภาพทางสังคม พบว่า นักศึกษา ที่มีสถานภาพครอบครัวต่างกันมีการปฏิบัติตามคุณธรรม 7 ประการโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 พบว่า นักเรียนมีการใช้เวลาว่างในการออกกำลังกายและ
 เล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ ดังนี้

1. ควรจัดให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการใช้เวลาว่างในการออกกำลังกายและเล่นกีฬา
 เพื่อนันทนาการ โดยจัดสถานที่ อุปกรณ์ ตลอดจนกิจกรรมการออกกำลังกาย
 ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน
2. ควรจัดประชาสัมพันธ์การใช้เวลาว่างให้นักเรียนเห็นประโยชน์ และคุณค่า
 ของการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ เพื่อให้ทราบข้อมูล ข่าวสาร และ
 เลือกกิจกรรมการออกกำลังกายที่ตนเองถนัด เพื่อลดปัญหาความรุนแรงในการ
 ใช้เวลาว่างที่ไม่ถูกต้อง
3. จัดวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถทางนันทนาการ ไว้คอยแนะนำในเรื่องการปฏิบัติ
 กิจกรรมที่ถูกต้องให้กับนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐานเขตตรวจราชการอื่นๆด้วย
2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กษมา อุปลา. (2542). ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบใหม่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาจิตวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2546). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. กรุงเทพฯ : บริษัทธรรมสาร จำกัด.
- กวิน คเชนทร์เดชา. (2530). ความต้องการการบริการเกี่ยวกับการออกกำลังกายของประชาชนหมู่บ้านเป้าหมายจังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์ คม.(พลศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เกศแก้ว ศรีงาม. (2536). ความแตกต่างของการใช้เวลาว่างในกิจกรรมนันทนาการของเยาวชนไทย. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ประชากรศาสตร์). กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, <http://thesis.tiac.or.th/>.
- กอง วิสุทธามณ. (2520 : 4). "เล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ," วารสารสุขศึกษา พลศึกษา และนันทนาการ. กรุงเทพฯ : กรมพลศึกษา.
- การกีฬาแห่งประเทศไทย. (2528). การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดเอเอ็นที.
- โกเมศ จันท์เกษ. (2522) การใช้เวลาว่างของนักเรียนสองผลัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ถ่ายเอกสาร.
- คำรณ มาลาคำ. (2546). การใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จรัส สุวรรณเวลา. (2521). ปัญหาการติดยาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช. ถ่ายเอกสาร.
- จรินทร์ ธานีรัตน์. (2537). นันทนาการการชุมชน. กรุงเทพฯ : โอเดียน.
- ชัยณรงค์ สุวรรณสาร. (2528 : 39). "การบริหารเวลา," ประชาศึกษา. กรุงเทพฯ :
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2537). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ดำรัส ดาราศักดิ์. (2525). *สันตนาการชั้นนำ*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทนา เตชะนนท์. (2538). *การศึกษาการใช้เวลาว่างในระหว่างปิดภาคเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครและสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ ; บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
<http://thesis.tiac.or.th/>.
- ทองสุข สัมปหังสิต. (2531). *การใช้เวลาว่างด้วยการออกกำลังกายของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ธัญญารัตน์ วงษ์สมัย. (2542). *การใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุศรินทร์ อิศรชัย. (2544). *การใช้เวลาว่างของวัยรุ่นเยอรมัน : การศึกษาจากสื่อสิ่งพิมพ์*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาเยอรมัน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. <http://thesis.tiac.or.th/>.
- ประคอง กรรณสูตร. (2525). *สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : บริษัทศูนย์หนังสือ ดร.สง่า.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2533 : 80). “นักบริหารกับสิ่งที่ทำให้สูญเสียเวลา”, ในวารสาร *ข้าราชการ*.
- ประพันธ์ศิริ ไชยชนะใหญ่. (2527). *นันทนาการ*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ปัทมา รอดทั้ง. (2540). *การใช้เวลาว่างด้วยการเล่นกีฬาและออกกำลังกายของประชาชนในเขตภาคเหนือตอนล่าง*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ภิรมย์ รตินรเศรษฐ์. (2528). *การใช้เวลานอกเวลาเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสองผลัดในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมและสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- เพ็ญทิพย์ ชัยพัฒน์. (2526). *จิตวิทยาวัยรุ่นและการศึกษา*. กรุงเทพฯ : คุณพินอักษรกิจ.
- ฟอง เกิดแก้ว. (2527 : 33). "การจัดกีฬาเพื่อสันตนาการสำหรับนิสิตและนักเรียนส่วนใหญ่ในสถาบันการศึกษา," *วารสารสุขศึกษา พลศึกษา และสันตนาการ*.
- มยุรี ทองสงฆ์ และนิรมล เปลี่ยนจรรยา. (2533). *รายงานการวิเคราะห์ข้อมูลการติดตามผลนักเรียน นักศึกษาที่ประพฤตินไม่เหมาะสมกับสภาพและวัย*. กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร.
- รัชณี ลาซโรจน์. (2527). "การใช้เวลาว่างและนันทนาการของวัยรุ่น," *เอกสารการสอนชุดวิชา พัฒนาการวัยรุ่นและการอบรม*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525*. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2536). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วรงค์ดี เพียรชอบ. (2523). *หลักและวิธีสอนวิชาพลศึกษา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วาสนา คุณาอภิสิทธิ์. (2523). *การใช้เวลาว่างของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วิมาน จิวเนียม. (2539). *การบริหารเวลา*. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพ, เอกสารการสอน.
- วิวัฒน์ พวงมะลิ. (2533 : 17). "เทคนิคการบริหารเวลา," *วารสารการศึกษา* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2540). *แผนป้องกันสารเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ.2540-2544)*. กรุงเทพฯ : องค์การคำของคุรุสภา.
- _____. (2542). *การประเมินการเรียนระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตร ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2546). *พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2533). *นันทนาการชุมชนและโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2535). *นันทนาการชุมชนและโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2544). *นันทนาการและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สมบัติ กาญจนกิจ และคณะ. (2520). *สันตนาการชั้นนำ. คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สมพันธ์ อภิรักษ์. (2543). *คุณธรรม 7 ประการของนักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียนวิธีการเรียนทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดสมุทรปราการ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2542). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.*
[http://www.obec.go.th/.](http://www.obec.go.th/)
- _____. *คู่มือการดำเนินงานเขตพื้นที่การศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา.*
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2546). *การบริหารเขตพื้นที่คุณภาพ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.*
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สป. 761/2547 เรื่อง กำหนดเขตพื้นที่ความรับผิดชอบการตรวจราชการของสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 1-12 และกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร.*
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2545). *รายงานผลเบื้องต้นการสำรวจเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.*
- สำนักงานพัฒนาการศึกษานันทนาการ. (2547). *พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (รสพ.).*
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่เก้า (พ.ศ. 2545-2549). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.*
- สุขใจ หน้าผูด. (2536 : 44). *"ค่าแห่งเวลา," วารสารข้าราชการ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.*
- เอก เกิดเต็มภูมิ. (2540). *เอกสารประกอบการสอนวิชาสรีรวิทยาการออกกำลังกาย. อ่างทอง : วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอ่างทอง, ถ่ายเอกสาร.*
- อำพล น้ำค้างงาม. (2540). *การใช้เวลาว่างด้วยการออกกำลังกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต สาดกระบ้ง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (พลศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- Brown, Kathy Ann. (1995). "Measuring Elementary School Teacher' Job Satisfaction, Perceived Amount of Leisure, and Leisure Satisfaction," *Dissertation Abstracts International.*
- Cronbach, Lee J. (1970). *Essentials of Psychological Testing.* 3rd ed. New York : Harper & Row.

- Godbey, Geoffrey and Stanley Parker. (1972). *Leisure Studies and Services : An Over View*. Philadelphia : W.B. Saunders Co.
- Hood, Colleen Deyell. (1993). 'Family Functioning and Adolescent Leisure Patterns,' *Dissertation Abstracts International*.
- Kaplan, Max. (1975). *Leisure : Theory and Policy*. New York : John Wile & Som..
- Krejcie, Robert V., Morgan, Darty W. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities" *Educational Psychological Measurement*.
- Mcdowell, Linda Lee Goette. (1996). "Leisure Recreational Preferences and Practices Among Adolescents with and Without Mental Retardation," *Dissertation Abstracts International*.
- Nisbet, Rebcca Seal. (1995) "Recreation and Leisure Programming at the High School Level for Individuals with Mild or Moderate Mental Retadation," *Dissertation Abstracts International*. Dai-A 55/n : p.3475. May.
- Raymore, Leslie Ann. (1994, August). "The Tradition From Adolescence to Young Adulthood : Predictors of Leisure Behavior," *Dissertation Abstracts International*.
Dai-A, 56 (2) : 702.
- The Grolier International Dictionary Volume Two. (1976). Pan-American Copyright. Conventions in Maynard Massachusetts.
- Uris. (1970). *The Executive Desk Book*." New York : Nostrand Reinholt.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่องการศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามทั้งหมดมี 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 สอบถามการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3
2. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ตามความเป็นจริง เพื่อนำข้อมูลที่ได้
ไปเป็นแนวส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการในเวลาว่างของนักเรียนให้เกิดประโยชน์อย่าเว้นข้อใด
ข้อหนึ่ง เพราะจะทำให้แบบสอบถามใช้การไม่ได้ทั้งฉบับ
3. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของท่านครั้งนี้ ใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น
ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

พัชรา เทียมเพชร
นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขานันทนาการ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพส่วนตัวของนักเรียน โปรดกรอกข้อความลงในช่องว่างให้ครบทุกข้อ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียน

1. เพศ

☐ ชาย	☐ หญิง
------------------------------	-------------------------------
2. นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ในชั้น

☐ มัธยมศึกษาปีที่ 1	☐ มัธยมศึกษาปีที่ 2
☐ มัธยมศึกษาปีที่ 3	
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (เกรดเฉลี่ยภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548)

☐ ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 3.00-4.00
☐ ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.00-2.99
☐ ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 1.00-1.99
4. อาชีพของผู้ปกครอง

☐ เกษตรกรรม	☐ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
☐ รับจ้าง	
5. สถานภาพครอบครัวของนักเรียน

☐ บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	☐ บิดามารดาแยกกันอยู่
☐ บิดาหรือมารดาเสียชีวิต	

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียน ขอให้
นักเรียนพิจารณาว่า นักเรียนใช้เวลาว่างในแต่ละวันทำกิจกรรมประเภทใดมากที่สุด โดย
จัดลำดับการใช้เวลาว่างของนักเรียน เป็น 5 ระดับ คือ นักเรียนทำกิจกรรมใดมากที่สุด มาก
ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องแสดงระดับของการทำกิจกรรมนั้น

ตัวอย่าง

กิจกรรม	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ด้าน</u> 1. ใช้เวลาว่างในการออกกำลังกายและเล่นกีฬา	✓

คำอธิบาย จากตัวอย่างแสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามใช้เวลาว่างในด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาอยู่ในระดับมาก

กิจกรรม	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การใช้เวลาว่างในการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อหนันทนาการ					
1.1 ฟุตบอล
1.2 บาสเกตบอล
1.3 วอลเลย์บอล
1.4 เซปักตะกร้อ
1.5 เทเบิลเทนนิส
1.6 แบดมินตัน
1.7 วิ่งเพื่อสุขภาพ
1.8 เต้นแอโรบิค
1.9 เทนนิส
1.10 วายน้ำ

กิจกรรม	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2. การใช้เวลาร่างในด้านทำงานอดิเรก					
2.1 ประดิษฐ์ของเล่น
2.2 ตกแต่งบ้าน
2.3 เลี้ยงสัตว์
2.4 ปลุกต้นไม้
2.5 สะสมสิ่งของต่างๆ
2.6 วาดภาพ
2.7 ทำอาหาร
3. การใช้เวลาร่างในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้					
3.1 อ่านหนังสือ
3.2 ทำการบ้าน
3.3 เข้าห้องสมุด
3.4 เรียนพิเศษ
3.5 ค้นหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต
3.6 ชมรายการโทรทัศน์
3.7 ฟังรายการวิทยุ

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ
พัชรา เทียมเพชร

ภาคผนวก ข.
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ชื่อ นางสุภารัตน์ วรทอง
ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์
สถานที่ทำงาน ภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. ชื่อ นางกนกวดี พึ่งโพธิ์ทอง
ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สถานที่ทำงาน ภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. ชื่อ นายธาวุฒิ ปลื้มสำราญ
ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สถานที่ทำงาน ภาควิชาพลศึกษา คณะพลศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
4. ชื่อ ดร.วิรัช วรรณรัตน์
ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์
สถานที่ทำงาน สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
5. ชื่อ ดร.คงศักดิ์ เจริญรักษ์
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน
สถานที่ทำงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อนามสกุล	นางพัชรา เทียมเพชร
วันเดือนปีเกิด	19 ธันวาคม 2500
สถานที่เกิด	84 หมู่ 12 ตำบลพลับพลา อำเภอมือ จังหวัดจันทบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	788 ลาดพร้าว 101/1 คลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240
สถานที่ทำงาน	สำนักส่งเสริมและพัฒนานันทนาการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	นักพัฒนาการกีฬา 8 ว
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2516	มัธยมศึกษาตอนต้น (มศ.3) โรงเรียนศรียานุสรณ์ อำเภอมือ จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2520	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (ป.กศ.สูง) วิทยาศาสตร์ทั่วไป วิทยาลัยครูจันทระเกษม กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2522	การศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ.) สุขศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2548	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) สาขาวิชาการจัดการ นันทนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ